20
1976
ŞUBAT

ÜLKEMİZİN TEK SENDİKAL ÖRGÜTÜ OLMA YOLUNDA MÜCADELE İLE YÜKLÜ 9 YIL

DİSK

TÜRKİYE
DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK YAYINI

okurlarımıza..

Sevgili Dostlar,

Ekim 1975'den itibaren yeni bir düzenleme ile yeniden sesini duyurmaya başlayan DİSK aylık yayın organı «DİSK Dergisi» ne karşı ilgi her geçen gün biraz daha artıyor.

Amacımız işçi sınıfının bilinçli sesinin her yerde ve bir tek çıkmasını sağlamak, görüş ve sendikal birliğini gerçekleştirme mücadelesini hızlandırmaktır. Burada, izlediğiniz gibi, diğer kol ve kafa emekçilerinin toplumsal ve örgütsel sorunlarına sürekli bir şekilde yer vermekteyiz.

Böylece DİSK Dergisi, İşçi sınıfını ile diğer emekçi katmanlar arasındaki zorunlu güç ve eylem birliğinin, bağlaşıklığının bilimsel ve somut istemler temeli üzerinde sağlanması çalışmalarına aktif bir şekilde de katılıyor.

Yazılı ve sözlü olarak artan istekler DİSK Dergisi'nin, sadece DİSK örgütleri içinde kalmayıp, daha geniş kitleler tarafından arandığını ve benimsendiğini gösteriyor. Ancak, artan isteklerin karşılanması ve yayın organımızın yaygınlaşması, bağımsızlık, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizmden yana olan her ilerici kişi ve örgütün bu doğrultudaki çalışmalara katılmasıyla olanaklıdır.

16'ncı sayımızla beraber DİSK Dergisi'ne bağış kampanyası devam ediyor. Bu fırsatla, maddi desteklerini esirgemeyen dostlara teşekkür ederiz. Ancak, dergimizi izlemek isteyenlerin de bu kampanyaya katılmaları gerekmektedir. Ayrıca, dileğimiz her okurun bağış kampanyasını çevresinde yaygınlaştırması ve DİSK Dergisi'nin tirajının artmasına böylece katılmasıdır.

DİSK Dergisi'ni izleyen dostlardan bir diğer dileğimiz, çevrelerinde ve bölgelerinde bulunan, küçüklü-büyüklü tüm örgütlerin (merkez ve şube) ve basın-yayın organlarının adreslerini bize ileterek, adres arşivimizin geliştirilmesine katkıda bulunmalarıdır.

Bazı okurlarımız, bağışta bulunmalarına rağmen derginin sürekli bir şekilde ellerine ulaşmadığını bildirirlerken, aynı anda önemli sayıda iade olmaktadır. Elimizdeki verilere göre bu durumu doğuran iki etken olabilir: 1 - PTT'deki aksaklıklar ve bu arada işçi sınıfının görüşlerini taşıyan DİSK Dergisi'nin yaygınlaşmasına karşı girişilen antidemokratik davranışlar; 2 - Bazı adreslerin eksik olarak verilmesi ve adres değişikliklerinin tarafımıza bildirilmemesi.

Dostlar,

DİSK aylık yayın organı DİSK Dergisi'nin daha geniş kitlelere ulaşması, güçlenmesi ve gelişmesi demek, işçi sınıfının bilimsel görüşlerinin ve mücadelesinin yaygınlaşması demektir. Bu doğrultudaki çalışmalara katılmak, işçi sınıfının ve diğer emekçi kitlelerin ortak mücadelesine katılmaktır. Çağrımız tüm ilericileredir.

DİSK Dergisi'ni maddi olarak destekleyelim. Bağış kampanyasını hızlandıralım. Bağışların iletilmesinde en sağlıklı yol, bağışın PTT Şubelerinden alınacak posta çeki ile 20.096.814 nolu hesabımıza yatırılmasıdır.

Dostça selâmlarımızla,
DİSK Basın-Yayın
ve Tanıtma Dairesi

20

1976 ŞUBAT

DİSK

İÇİNDEKİLER SAYFA

Sahibi: Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına, Genel Başkan: KEMAL TÜRKLER ● Yazı İşleri Müdürü: Erhan Gömüç ● İdare Yeri: DİSK, Merter Sitesi, Sendikalar Binası, Aksaray/İSTANBUL ● Telefon: 25 89 68 ● Gönderilen yazı, resim vb. yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez ● Bağışlar için posta Çeki No: 20 096 814 ● Dizgi: Alfabe Matbaası/27 97 49 ● Baskı: Aksiseda Matbaası ● Film ve Montaj: Modern Röprödüksiyon/27 87 04 ● Kapak ve Karikatür: Tan ORAL ● Desenler: Orhan TAYLAN ● Son baskı tarihi: 11. 3. 1976

BAŞYAZI

DİSK GEÇMİŞİNE SAHİP ÇIKIYOR

«Yakın geçmişimize damgasını vuran iki gerçek vardır: Birincisi, tüm olaylar burjuvazinin demokrasi ve özgürlüğe, emekçi halkımıza ve ülkemize ihanetini belgelemiştir. İkincisi ise: İşçi sınıfımız, verdiği kurbanlara, açlığa ve yokluğa rağmen, attığı her adımda, demokrasi, ulusal ve toplumsal kurtuluş, barış mücadelesini biraz daha ileri götürmüştür.

DİSK, işçi sınıfımızın bu şanlı tarihsel kavgasının bilincinde ve onun içindedir. Biz, burada örgütümüzün dokuzuncu kuruluş yılın kutlarken, hiçbir zaman unutulmayacak kadar sıcak olan, geçmiş yıllarda canını ve tüm varlığını vermiş işçi sınıfının devrimci neferlerini saygı ve sevgiyle anıyoruz. **Biz, sınıfımızın mücadelesini tarihsel bütünlüğü içinde ele alıyor ve bu tarihe sahip çıkıyoruz.** Biz, emek ile sermayenin kardeşliğini düşünmediğimiz, işçi sınıfının büyük burjuvaziye karşı verdiği mücadelenin içinde olduğumuz için bu tarihe sahip çıkıyoruz. DİSK, dokuz yıl önce kurulmuş genç bir örgüttür. Fakat işçi hareketimizin tarihi: geçen yüzyılın sonlarına kadar uzanır. Bu kadar eskilere uzanan mücadele geçmişimiz, bu topraklarda **filizlenmiş**, bu toprakları kirleten, zenginliklerimizi ve işgücümüzü yağmalayan yerli ve yabancı sermaye bütünlüğüne karşı süregelmiştir. İşte bu yüzden, **egemen burjuvazi ne kadar gayrı-milliyse, biz de en az o kadar milliyiz.»**

EKONOMİK-SİYASAL MÜCADELE BİR BÜTÜNDÜR

«Kapitalist sistemin dünya çapındaki buhranı derinleşiyor. Bundan, en çok, ekonomisi bu sisteme bağlı ve emperyalist tekellerin, yağmasına açık, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler zarar görüyor. Türkiye'de, büyük burjuvazinin ekonomik, siyasal ve moral çöküntüsü şiddetleniyor. Kapitalist yoldan kalkınma modelinin çıkmaz bir yol olduğu daha geniş emekçi kitleler tarafından kavranıyor. 2,5 milyon işsiz, durmadan yükselen fiyatlar, düşen satın alma gücü, artan vergiler, dondurulan maaşlar milyonlarca insanımızın yaşam koşullarını ağırlaştırıyor. Bir avuç tekelci sermayenin artan sömürü ve kârı, emekçi halkımızın hoşnutsuzluğunu artırırken, sınıflar mücadelesini şiddetlendiriyor.

İşçilerin, yoksul köylüler, öğretmenler ve memurların, öğrencilerin en küçük, en acil ve en haklı istemlerini bile karşılamaktan aciz büyük burjuvazi şiddete başvuruyor. MC iktidarının beslediği, desteklediği ve kışkırttığı Anayasa dışı silâhlı çeteler, cinayetler işliyor, kanlı saldırılar düzenliyor, terör yaratıyor. Demokrasi düşmanlığı yapan tekelci sermaye ile, insanca bir yaşam için, demokrasi ve özgürlük savaşı veren işçi sınıfı ve emekçi katmanlar arasındaki sınıf çatışması yeni boyutlara ulaşmıştır. İşçi sınıfımız, günlük ekonomik kavgasını, siyasal özlemleri ile birleştirmiştir. Sendikalar, bu açık gerçek karşısında açık tavır almalıdırlar. DİSK'in görüşü bellidir. DİSK, sermaye sınıflarının ekonomik, siyasal ve ideolojik zulmüne karşı, işçi sınıfının bağımsız politikasından yanadır. Bu politikanın temelini ekonomik ve siyasal mücadelenin bütünlüğü oluşturur. **Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu sınıf çatışmasını kışkırtıp, sonra da «sınıf çatışmasına karşıyız» diyerek faşizmi dayatmak isteyen tekelci sermayeye ve MC iktidarına karşı mücadeleyi bir görev bilir.**

Biz, aynı anda, sınıf mücadelesini inkâr eden, işçi sınıfını siyasal mücadeleden koparmaya çalışan, «çalışma barışı» adı altında sömürü düzenini sonsuzlaştırmak isteyen işverenlere ve büyük burjuvaziye yanaşan sözde sendikalara karşı da mücadele veriyoruz. Bu mücadele, işçi sınıfının burjuvaziye, demokrasi güçlerinin özgürlük düşmanlarına, barış savaşcılarının savaş kışkırtıcılarına, sınıf sendikacılığının, sınıf uzlaşmacılığına karşı uzlaşmaz mücadelesidir.»

BİZ MİLYONLARIZ

«Bu haklı savaşında, işçi sınıfı yalnız değildir. **Demokrasi mücadelesinin başarısı, milyonların biraraya gelmesiyle sağlanabilir.** Demokrasi mücadelesi, özünde, Türkiye'de ve kapitalist dünyada, tekellerin egemenliğine karşı bir mücadeledir. Ülkemizde gördük, görüyoruz ve göreceğiz. Biz, grev hakkına konan kısıtlamaların kaldırılmasını istiyoruz. Onlar, grevlerin ekonomimizi felce uğrattığını savunuyor ve sendikal hakların sınırlanmasını, kısıtlanmasını ve denetlenmesini istiyorlar. Biz, dayanışma ve genel grev istiyoruz. Onlar, genel grevi «isyan» olarak niteliyorlar. Biz, referandumun yasalaşmasından yanayız. Onlar, referandumun anarşi yarattığını iddia ediyorlar. Biz, tüm çalışanların, öğretmen, memur ve teknik elemanların, grev ve toplu sözleşmeli sendikalılaşma hakkı için mücadele ediyoruz. Onlar, bu iste-

DİSK, 13 Şubat akşamı dokuzuncu kuruluş yılını kutladı. Sabah 01:30'a dek süren zengin sanat ve folklor gösterilerinin yanında, geceyi belirleyen DİSK GENEL Başkanı Kemal TÜRKLER'in konuşmasıydı. «Bu gecemiz, yarınki zorlu, ama kararlı kavga günlerimiz ve yıllarımız için yeni bir ışık kaynağı, birlik ve bütünlüğümüz için yeni bir adım olsun.» Bu çağrıyla başlayan konuşma: 1 - Örgütsel hedefi; 2 - DİSK'in hangi mücadele geçmişinin ürünü olduğunu belki de ilk kez bu denli açıklıkla; 3 - Acil görevi ve demokratik güçbirliğini belirlemesi açısından büyük bir ilgi uyandırdı. Demokrasi ve işçi hareketinin sorunlarını, tarihsel bütünselliği içinde ele alan açış konuşmasını özetle «BAŞYAZI» ya almakla, önümüzdeki somut görevleri bir kez daha saptıyor ve işçi sınıfı yandaşlarını, «sınıfsal ve tarihsel sorumluluğumuz içinde» DİSK bayrağını yükseltmeye çağırıyoruz.

mi kamu düzenini yıkıcı olarak görüyorlar. Biz, devlet yönetiminin demokratikleştirilmesi için mücadele ediyoruz. Onlar, halkımıza karşı silâhlı saldırı ile cevap veriyorlar. **Biz, işçi sınıfının örgütlenme ve düşünce özgürlüğüne kilit vuran faşist 141 ve 142'nci maddelerin kaldırılmasını ve düşünce özgürlüğü istiyoruz.** Onlar, yeni yeni anti-demokratik baskı ve zulüm yasaları çıkarıyorlar. Biz, pahalılığın erişilmez bir hızla arttığını ve bu nedenle ücretleri fiyatlarla birlikte aynı oranda artmalıdır diyoruz. Onlar, fiyatları ücretlerin artırdığını söylerkên, ücretlerin dondurulmasını istiyorlar, ve döviz, kredi, yatırım gibi her türlü olanakları sermaye sınıfı lehine kullanarak pahalılığı hızlandırıyorlar. Biz, emperyalizmin saldırganlık örgütü NATO'dan çıkmaktan, bağımsız ve barışcı bir dış politikadan yanayız. Onlar, ulusal güvenliğimizi NATO'ya bağlıyorlar.

Biz, işçi, köylü, esnaf, memur, kısacası alın teri ile geçinen tüm emekçileriz. **Biz, milyonlarız. Tüm maddi ve manevi değerleri, tüm zenginlikleri yaratan, üreten bizler, biz kol ve kafa emekçileriyiz.** Onlar, üretim araçlarını, ekonomimizi ele geçirmiş, emperyalist sermaye ile ortaklık kurmuş, bizlere hayat hakkı tanımayan, ulusal onurumuzu ayaklar altına alan bir avuç tekel ve onların gerici, faşist siyasal güçleridir.

Onlara karşı mücadele, milyonların sınıfsal ve ulusal haklı mücadelesidir. Onlara karşı mücadele, faşizme, emperyalizme, terör ve zulüm rejimine karşı, bağımsızlık, demokrasi, barış, özgürlük ve toplumsal ilerleme mücadelesidir. Tekellere karşı bu mücadelede, herkes elele, kol kola, omuz omuza vermelidir.»

DEMOKRASİ İÇİN GÜÇBİRLİĞİ

«DİSK dışında demokrasi kavgası verenler sesleniyorum: Aramızda bazı ayrılıklar olabilir. Bu çok doğaldır. Bunları dostça, yapıcı bir şekilde ele alalım. Fakat, dikkatimizi, gücümüzü birleştiğimiz noktalarda toplayalım. Şu veya bu biçimde, faşizm tehlikesi yükseliyor. Çıkartılan yasalar, mücadele biçimlerimizi daha da sınırlarken, bizleri birbirimizden uzaklaştırıyor. Hepimiz demokrasinin ve özgürlüklerin yerleşmesini istiyoruz. Bu amaca varmanın en etkin ve tek yolu, kitlesel demokratik halk muhalefetini örgütlemek ve seferber etmektir. **Kitleleri temsil eden ve demokrasiden yana olan tüm örgüt ve güçler ortak bir eylem programında birleşerek, güçbirliğini gerçekleştirmelidirler.** Bu, artık ertelenemez tarihsel bir yurtseverlik görevidir.»

DÜNYA İŞÇİ SINIFININ BİR PARÇASIYIZ

«Ulusal bir örgüt olan DİSK, uluslararası ilerici işçi hareketinin bir parçasıdır. Dün Şili'de olduğu gibi, bugün de Portekiz'de ve Angola'da bağımsızlık ve demokrasi düşmanı darbeler tezgahlayan çok uluslu emperyalist tekellere karşı verilen mücadelede işçi sınıfımızın da yeri vardır. DİSK, yeni bir dünya savaşına ve bölgesel savaşlara karşı, barış ve yumuşama politikasını desteklerken, NATO'dan çıkılmasını isteyen işçi sınıfımızın barışçı ve ulusal talebini dile getirmektedir. Kapitalist dünya işçilerinin, pek çok ortak çıkar ve istemi vardır. Bu yüzden, DİSK, karşılıklı saygı ve eşitlik içinde, uluslararası düzeyde sendikal güç ve eylem birliğinden yanadır. Çok uluslu tekellerin aşırı sömürüsüne, artan egemenliğine ve faşizm yanlısı siyasal müdahalelerine karşı etkin mücadelenin tek yolu budur!

Dünya barışının sağlanamasında ileri bir adım olan, Helsinki'de toplanan Avrupa Ortak Güvenlik ve İşbirliği Konferansı kararlarının en önde gelen savunucusu işçi sınıfıdır. Türk Hükümeti, imzaladığı bu kararları kamuoyuna duyurmak, yaygınlaştırmak ve uygulamak zorundadır.

Dokuzuncu kuruluş şölenimizde, dünya emekçilerinin ulusal ve sosyal kurtuluş, demokrasi ve özgürlük, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm mücadelesini coşkuyla selâmlıyoruz.»

DİSK İŞÇİ SINIFININ TEK SENDİKAL ÖRGÜTÜ OLMALIDIR

«Sınıf uzlaşmacılığına ve Amerikan sendikacılığına karşı, 13 Şubat 1967 günü kurulan DİSK'in dokuz mücadele yılı sürekli bir değişimi ve gelişimi simgeler. Dokuz yıl önce, İstanbul'da Şafak Sinemasında toplanan kurucu 5 sendika delegasyonu 30.000 işçiyi temsil ediyorlardı. Sıkıyönetimli ve sıkıyönetimsiz baskılara karşı, mücadele bayrağını yere düşürmeyen DİSK, sorumlu ve kararlı tavrıyla, karşı sınıfların düşmanlığını çekerken, kısa sürede geniş kitlelerin sevgi ve güvenini kazandı. Kanunsuz lokavtlara, işten çıkarmalara ve yasadışı davranışlara karşı direndiği için saldırıya uğrayan, sınıf barışını savunan sendikaların hışmına uğrayan işçilerin yanında yer aldı. Kısa süre içinde sayıca gücünün ötesinde bir prestij ve saygınlık kazandı. Bunda en önemli pay, tabanın söz ve karar sahibi olma ilkesinin, sendika içi demokrasinin uygulanmasıydı. Yüzlerce, binlerce bilinçli işçi, gece gündüz ve yorgunluk bilmeden DİSK'e sahip çıktı. O'nu sarı çetelerin karargah kurduğu işyerlerine soktular; DİSK'i yaşatmayacağını, tanımadığını ilân eden işverenleri dize getirdiler. Görmediğimiz, tanımadığımız binlerce işçi sınıfı yandaşı DİSK'in yücelmesi için yiğitçe kavga verdiler.

DİSK'in adı, işyerleri duvarlarına, İstanbul sokaklarına, yurt toprağına bu kahırlı, sabırlı ve kararlı mücadeleyle kazandı. **Bugün 400.000 işçi, bir daha ihanete uğramamak için, sınıfımızın kurtuluş bayrağını yükseltiyor ve DİSK'i, milyonların üye olduğu, Türkiye'mizin tek sendikal örgütü yapmak için savaşıyor.**

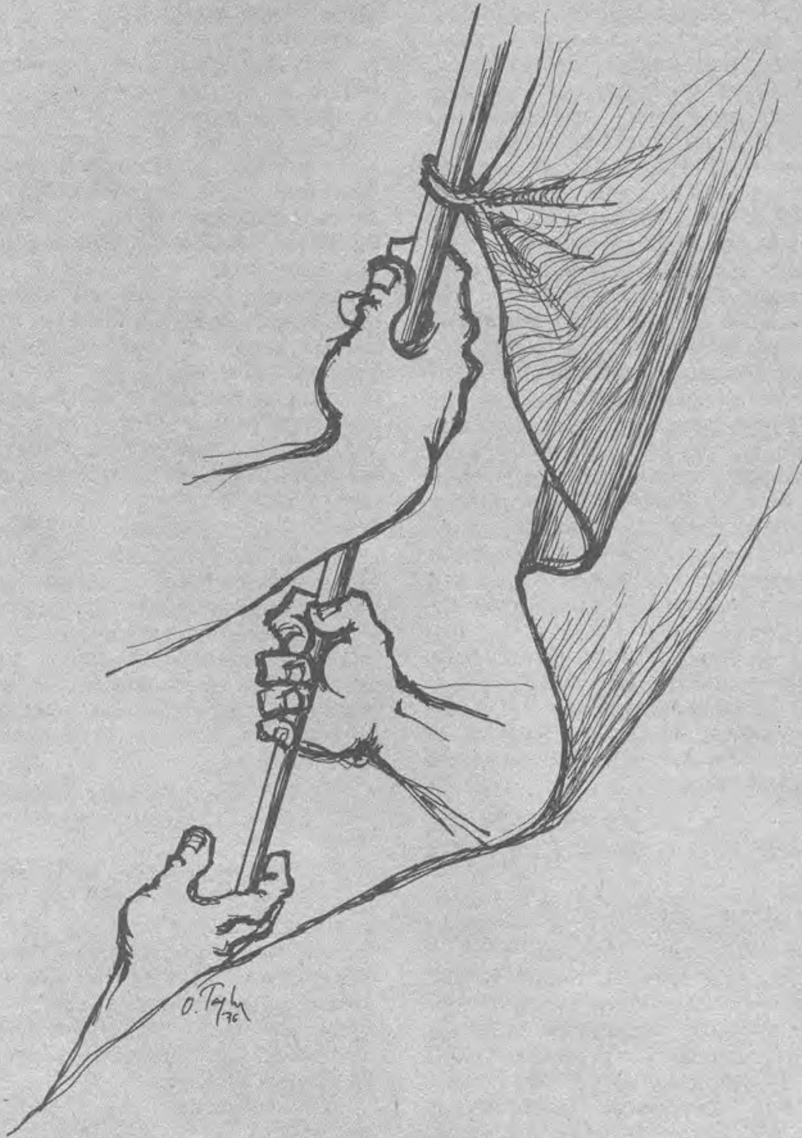
Sendikal birlik ve bütünlüğümüz bugün her zamankinden daha çok gerekiyor. İzmir ve İstanbul mitinglerinde, çeşitli konuşmalarda söylediğim gibi, herşeyden önce işçi sınıfımızı hedef alan faşizm, halkımız ve ülkemiz için güncel bir tehlike olmaya devam ediyor. Faşizme karşı en etkili silah, işçi sınıfının örgütsel ve eylem birliği ile tekellere karşı olan tüm toplumsal güçlerin, demokratik kuruluşların güçbirliğidir. MC iktidarının kan ve barut kokan çürümüş saltanatına son verecek tek güç, örgütlü ve birleşmiş kitlelerin, ortak talepleri için vereceği demokratik kitle mücadelesidir.»

İŞÇİ SINIFI VE DİSK SOSYALİZMDEN YANADIR

«Ne tabanca, tüfek, ne zindan, ne cop ve ne de sınıf uzlaşmacılığının kırılan zinciri işçi sınıfının yükselen mücadelesini durduramayacaktır. Sınıfsal ve tarihsel sorumluluğumuz içinde, kararlı ve emin adımlarla sömürüye, baskı ve zulme karşı birleşerek yürümeye devam edeceğiz.

İşçi sınıfımızın, onun örgütlü güçlerinin, bu arada DİSK'in de en ön saflarında yerini aldığı mücadele sosyalizm hedefine yönelmiştir. Sosyalizm, sömürüsüz bir toplum, demokrasi, barış ve özgürlük demektir.»

İLERİCİ GÜÇLERİN BİRLİĞİ SORUNU VE DİSK

İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız; ekonomik ve sosyal (toplumsal) bunalımların ta göbeğinde yaşıyor. Ve faşizm tırmanışına devam ediyor. Demokrasi için, bağımsızlık çin biraraya gelmesi gerekenler, böylesi bir tarihsel görevde yeri olanlar benzer tahlillerde bulunuyorlar; aynı şeyi söylüyorlar: «MC iktidarı düşürülmelidir, bu gerici-faşist partiler koalisyonu demokratik yoldan yıkılmalıdır..»

Oysa demokratik güçlerin kazanması gereken yeni mevziler birer-ikişer gidiyor. Demokratik kazanımlar, kaybediliyor. Kurulan cepheden emekçi halkımıza ve yurdumuzun gerçek çıkarlarına karşı dört bir koldan girişilen saldırılar sürüp-gidiyor. Üstelik bu saldırıların ilerici-sosyalist, CHP'li ayrımı yapmadığı, ortadadır!

Böyle bir haragüra içinde yaşanılan olayların ve MC'nin gayrimilli (ulusal olmayan) politikasının dökümü elbet yapılmalı. Bu döküm, geniş kitlelere çarpıcı ve etkili bir şekilde elbet yansıtılmalı... MC'nin toplumsal tabanının daha da daralması için her türlü yöntemler —abartılmadan ve küçümsenmeden— elbet kullanılmalı...

Ama bütün bunların yanısıra; kitlelerin, oyalamaca taktiklere artık sabrının kalmadığı da iyi değerlendirilmeli...

Demokratik güçbirliği içinde yerleri olan tüm güçler «yeni demokratik kazanımlar elde edilmesinden», «demokratik hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesinden», faşist tırmanışın kesinlikle durdurulmasından» bahsederler-

ken, bunun yolu ve yöntemi konusunda DİSK'in somut ve yığınsallaşan önerilerine daha bir dikkatle eğilmek durumundadırlar.

DİSK'in, 5. Genel Kurul'umuzdan bu yana geliştirdiği ve öne sürdüğü öneri şudur: «MC'nin çekilip gidebilmesi, faşist tırmanışın durdurulup yok edilebilmesi için tüm ilerici-demokratik güçlerin ortak hareket etme olasılığını yaratacak bir platform'da buluşmaları zorunludur. Amaç, ilerici-halktan yana demokratik bir iktidarı işbaşına geçirmek olmalıdır. İşçi sınıfının gerçek temsilcilerinin önemli ölçüde temsil edileceği böyle bir iktidar ile ulusal egemenlik yeniden kazanılacak, iktidar ve egemenlik emekçi sınıf ve katmanların eline geçecektir. Bu ise, «Bağımsızlık, Demokrasi, Barış, Toplumsal ilerleme ve Sosyalizm» yolunda kalıcı adımların atılmasını sağlayacak tek ve gerçekçi yoldur..

DİSK, böyle bir adımın başarısının «işçi sınıfının birliğine» bağlı olduğunu 5. Genel Kurul'undan bu yana savunagelmiştir. İşçi sınıfının bölünmüşlüğü ve dağınıklığı gibi görünen somut durumdan kaçmak, başları kuma sokmak yerine, bu durumun üzerine yürümenin zorunluğu ortadadır. Çünkü, ancak işçi sınıfının birliği geniş kitleleri kucaklayıcı ve yönlendirici olabilir; gerekli güçbirliğini etrafında toparlayıp-kaynaştırabilir.

Dolayısıyla, gün; birliği engelleyen tavırları, handikapları yıkıp geçme günüdür. Gün demokrasi savaşımında kararlılıklarını kanıtlamış örgüt ve güçler arasındaki ilişkiyi hızlandırma ve ortak eylem platformu etrafında birleşme günüdür. Bugüne damgasını vuran dağınıklığın-atalet ve kaos'un yok edilmesi için, belirleyici rolü oynayacak işçi sınıfının partisinin bu siyasal platformda yerini alması zorunludur.

Bu somut görev içinde sendikal hareketin yerini doğru değerlendirmek gerekiyor. Konunun önemi açısından bunu bir kez daha belirtmekte yarar vardır.

Devrimci sendikacılık dediğimiz «sınıf sendikacılığı anlayışı» nda, sendikalar (ve elbet sendikaların üst örgütü: Konfederasyon), ikili bir görev yürütür. DİSK Eğitim seminerleri» nde de açıklandığı gibi bu görevlerden birincisi «sömürüyü sınırlandırma» dır. Diğer görev ise «sömürüyü ortadan kaldırma» mücadelesinde üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmektir.

Ülkemizde, bugün, sendikal alanda başlıca iki eğilim söz konusudur. DİSK'in savunduğu ve işçi sınıfının çıkarlarıyla bütünleşen sınıf sendikacılığı ile Türk-İş'in yönetici kadrosunun savunduğu sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığı eğilimi..

İşbirlikçi-tekelci sermaye tarafından «faşist sendikacılık» (yani işçileri sermayenin çıkarları doğrultusuna yönelten, sermaye güçlerinin koruyuculuğu için kullanan) bir üçüncü eğilimde zorla «yeşertilmeye» çalışılmaktadır.

Türkiye işçi sınıfının yüz yılı aşkın mücadele deneyi ve geleneği, günümüze de damgasını vurduğu gibi, DİSK'i (yani Devrimci Sendikacılık anlayışını) güçlendirmekte, sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığını mahkûm etmektedir. 30 bin işçi tarafından kurulan DİSK'in, her türlü baskıya rağmen bugün 400 bini aşkın üyesi tarafından yükseltilmesi, bunun reddedilemez bir kanıtıdır.

DİSK, işçi sınıfının sendikal hareketinin ikili görevini yürütürken, kimileri, bu görevlerden birincisini ya da ikincisini yadsıyorlar (inkar ediyorlar).. DİSK'e yapılan eleştirilerde bu noktayı hiç unutmamak gerek.. Oysa «sömürüyü sınırlandırma» mücadelesini yadsımak (inkar etmek), tartışmasız bir «sol sapma» dır «sömürüyü ortadan kaldırma» savaşımını (mücadelesini) inkâr ise —ki bunun bir adı sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığıdır— «sağ sapma »dır. Önemli olan; bu ikili görevi ülkenin koşulları da dikkate alınarak başarıyla yürütmektir. Kaldı ki «sömürüyü ortadan kaldırma» görevini üstlenen yalnızca sendikalar değildir..

16 işkolu esasına göre 14 işkolunda faaliyet gösteren 25 sendikası ile DİSK, güncel ve ivedi görev olarak kitlelere mal olan «faşist tırmanışın durdurulması ve ileri demokrasi yolunda kalıcı adımlar atılması» için «işçi sınıfının birliğini» zorunlu görürken, işçi sınıfının siyasal plandaki birliği ile olan diyalektik ilişkisini gözden kaçırmadan, «sendikal alanda» birliği sağlamaya hız vermiştir.

20 Şubat gecesi televizyondaki açık oturumda da belgelendiği gibi, «Bağımsızlık ve İleri Demokrasi» yolunda: sınıf işbirliği ve uzlaşmacılığını savunan sendika yöneticilerinin yeri yoktur, oysa, bugün hangi konfederasyonda bulunursa bulunsun bu doğal ve haklı mücadele içinde tüm Türkiye işçi sınıfının yeri vardır, hakkı vardır. Geniş işçi kitlelerinin her türlü baskıya göğüs gererek DİSK saflarında toplanmalarının da nedeni, budur.

Gerici-faşist çevrelerin ve onlara destek olan emperyalizmin, CİA'nın birlikte yürüttükleri kurnaz ve plânlı taktiklerin boşa çıkarılması, bu soygun ve talan düzenini halkımıza dayatmaya kararlı olan MC'nin çekilip gidebilmesi için, tüm ilerici-demokratik güçlerin ve örgütlerinin, şimdiye kadar izledikleri politikalarındaki hata ve eksiklikleri de gidermeleri gerekiyor.

Durmaksızın gelişen toplumsal muhalefetin, yerli ve yabancı tekeller ve ortaklarınca daha fazla yılgınlığa düşürülmesinin önlenmesi, önemlidir. Tüm ilerici-demokratik güçlerin «ortak iktidarı» için çalışmak, dolayısıyla her türlü sekter ve fraksiyonel (parçalayıcı) yaklaşımları terketmek gerekiyor.

Böylesi uzun ve yakın amaçlı görevler süreci içinde, faşizme ve emperyalizme karşı ön safta yerini alan DİSK ve üye sendikalarının çabalarının, 5. Genel Kurul kararlarını hayata geçirme yönünde de arttırılması gerek.. Dergimizin 6'ncı sayfasında incelenen «işyeri örgütlenmesi» nde ileri adımlar atmak, işyerlerinde işçi sınıfına ters-maceracı akımlara karşı etkin tedbirler almak, daha yaygın ve etkin bir rol üstlenebilmesi için basın-yayın ve eğitim çalışmalarının merkezleştirilmesi için sürdürülen çabalara katkıda bulunmak, toplu sözleşmelerde sendikal faaliyetler için ayrılan ücretli izin günlerini arttırmak vb. gibi bir dizi görevin üstesinden gelmemiz zorunludur..

İŞYERİ DÜZEYİNDE ÖRGÜTLENMEYİ GELİŞTİRMEK ZORUNLUDUR

İşçi sınıfının sendikal birliği, sınıf mücadelesi temelinde DİSK çatısı altında gerçekleşiyor. Konfederasyonumuz her gün daha geniş emekçi kitlelerini temsil eder duruma geliyor. Ekonomik-demokratik taleplerimiz, DİSK üyelerinin ötesinde, sömürülen, ezilen, tekelci sermayeden zarar gören tüm yığınları kucaklıyor.

DİSK sayıca hızla büyüyor. Bu nicelik gelişimi, can alıcı bir biçimde nitelik gelişimini gündeme getiriyor. Sendikal mücadelenin vardığı boyutlar önümüze yeni sorunlar ve görevler çıkartıyor.

Sınıf mücadelesinin gittikçe şiddetlendiği şu genel buhran döneminde, büyüyen DİSK, mücadelede etkin ve başarılı olmak için niteliğini geliştirmek, saflarını sıklaştırmak zorundadır. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının ilkelerine sarılmalı; onları, şimdiye kadar olduğundan çok daha yaygın ve tutarlı biçimde hayata geçirmeliyiz.

Nitelik gelişimi, birbirinden ayrılamayacak iki temel noktada ağırlık kazanıyor: Sınıf bilincini yükseltme ve örgütlenmeyi pekiştirme..

İkisinin de amacı, sendikal eylemimizi, bugün işçi sınıfının genel toplumsal ve ekonomik kurtuluş savaşının gerektirdiği düzeye çıkarmaktır.

Sınıf bilincini yükseltme konusunda, DİSK'in başlattığı sürekli eğitim seminerleri önemli bir adım oldu. Ancak, çağdaş sınıf ve kitle sendikacılığının bilimsel verileriyle donatılmış sendikacılar, temsilciler yetiştirme ile birlikte, yoğun bir kitle eğitimi sürdürülmelidir. Kitle eğitimi için en başlıca araçlarımız da yayınlarımız ve yayın organlarımızdır.

Örgütlenmeyi pekiştirme'den ne anlıyoruz? Birincisi: en temel örgütten en üst örgüte kadar tüm organların DİSK'in ilkeleri çerçevesinde tam anlamıyla düzenli olarak çalışması.

İkincisi: Özellikle işyeri örgütlerini geliştirmek, daha çok sayıda üyenin sendika hayatında etkinlikle yer almasını sağlamak.

Bu yazımızda işyeri örgütlenme sorunları üstünde duracağız.

İŞYERİ NEDİR?

Toplumun temeli üretim, üretimin yapıldığı yer işyeridir.

Sermaye ve emek güçlerinin en dolaysız biçimde karşı karşıya geldiği yerdir işyeri. Fabrika, alet, makina, hammaddelerinin, yani üretim araçlarının özel mülkiyetini eline geçirmiş olan kapitalistin, işçinin işgücünü sömürerek yaratılan artık-değere el koyduğu yerdir işyeri..

İçinde yaşadığımız kapitalist düzenin temeli işçi sınıfının sömürülmesine dayanır. Ücret ile kâr arasındaki kaçınılmaz ve sürekli çekişmenin canlı sahnesi işyeridir. İşveren bizim işgücümüze daha az para verip daha çok kâr elde etme hırsındadır. Bizler ise daha yüksek ücret koparıp daha iyi yaşama koşulları için mücadeledeyiz. İşveren bizi daha uzun süre daha hızlı çalıştırmak ister. Bizler ise daha iyi çalışma koşulları elde etme kavgasındayız.

İşyerinde sınıf mücadelesi her gün en sıcak biçimiyle yaşanır.

İşçiler işveren sınıfının her düzeydeki en yoğun baskısıyla işyerinde karşılaşırlar. Her aşağılanmada birer ücretli köle durumunda olduklarını hissederler. Bilinçlenmelerini önlemek için patron en ince propaganda tuzaklarını işyerinde kurar. İşçiler için özgürlüğün en kısıtlı olduğu alan işyeridir.

Kapitalizmin tekelcilik döneminde işyerlerinin çapı görülmemiş derecede büyümüştür. Bu, bir yandan bir avuç tekelcinin üretime egemen olmasını, dolayısıyla baskıyı artırmasını getirmekte; öte yandan ise binlerce işçiyi bazen tek bir işyerinde bir arada toplayarak, üretimin toplumsal niteliği ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişkiyi şiddetlendirmektedir.

Çok sayıda işçinin biraraya gelmesi, onların bilinçlenmelerini kolaylaştırmaktadır. Büyük işyerlerinde yapılan grev ve eylemler sermaye güçlerini iyice sarsmakta, buralarda elde edilen başarılar, kazanımlar diğer işyerlerine de örnek olmaktadır.

Ancak sınıf bilinci hiç bir zaman kendiliğinden oluşmaz. Bilincimiz mücadele deneyleriyle, propagandayla, eğitimle gelişir. Bunun için de her şeyden önce sendikal örgütler gereklidir.

Sendikalar işçi sınıfıyla kapitalist sınıf arasındaki uzlaşmaz çelişkinin ürünüdür. Sendikaların işyeri örgütleri ise sınıf mücadelesinin tam göbeğinde yer alırlar.

DİSK'İN ÖRGÜTLENME TEMELİ İŞYERİDİR

Bu gerçekleri gözönünde tutan DİSK, işyeri sendikal örgütlerine özel bir önem veriyor. İşyeri sendikal örgütleri sendikaların en önemli örgüt birimleridir, temel örgütleridir.

Geniş işçi, emekçi kitleleriyle en dolaysız ve yakın ilişki işyeri örgütlerinde kurulur.

Kapitalist sömürüyü işyerinde yaşayan işçiler, varolan bu durumun emekçilerin yararına değiştirilmesi gereğini duymaya başlarlar. Bu amacın ancak ortak eylem ve birlikte davranışla gerçekleşebileceğini görürler. Örgütlü eylem ve davranış için ilk tanıştıkları örgüt işyeri sendikal örgütüdür. İşyeri sendikal örgütünün çalışmalarına şu ya da bu biçimde katılan üyelerin sınıf bilinci hızla yükselir. Etkin sendika militanlarının sayısı artar.

Bir işyeri örgütü ciddi ve düzenli olarak çalışırsa sendikanın safları hem genişler hem de sıklaşır. Böylece gerek işyeri düzeyindeki, gerekse ulusal düzeydeki

mücadelede başarı derecemiz artar.

Bununla birlikte işyeri sendikal örgütleri elbette, bağlı oldukları sendika organlarından ve konfederasyon bütününden ayrı düşünülemez. Hele işçi sınıfı ile işveren sınıfı arasındaki mücadelenin büyük ve geniş boyutlara çıktığı şu dönemde.

İŞYERİ SENDİKAL ÖRGÜTÜ NASIL OLMALIDIR?

DİSK'e bağlı sendikaların işyeri örgütleri konusunda çeşitlilik göze çarpar. Ancak yasayla getirilmiş olan «işyeri sendika temsilcilikleri» tüm sendikalarda varolan ortak örgütlenme biçimidir. Genellikle de işyeri sendika temsilcileri biraraya gelerek «İşyeri Temsilciler Meclisi» ya da Kurulunu meydana getirirler.

Yasaya göre 50 kişiye kadar işçi çalışan işyerinde 2, 50-200 işçi için 4,200-1000 işçi için 6,1000 den fazla işçi için 8 temsilci seçilir. Demek ki özellikle büyük işyerlerinde, temsilci sayısı, sendikal görevleri gerektiği gibi karşılamak için son derece yetersizdir.(*)

O halde işyerinde daha geniş bir örgütlenme mutlaka gereklidir.

Ayrıca üretimdeki işbölümünün doğal sonucu olarak işyeri atölyelere, bürolara, servislere ayrılmıştır. Bir işyerindeki tüm çalışanların hiç kuşkusuz ortak sorunları, ortak talepleri vardır. Fakat her atölyeye özgü değişik sorunların da ortaya çıktığı açıktır. Bu sorunların tümüyle küçük bir işyeri örgütünün ilgilenmesi, çözüm yollarını araştırıp, hem ortak hem de özel talepleri saptaması olanaksızdır. Böylesi bir durumda örgütün kitleyle bağı kaçınılmaz olarak zayıflayacaktır.

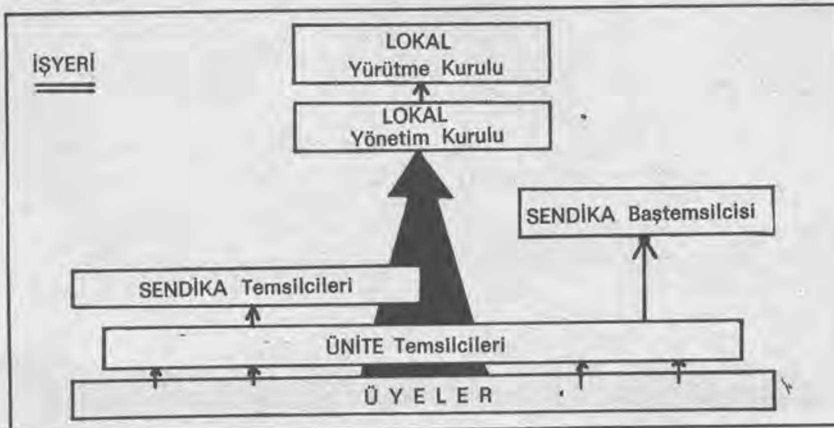
Demek ki işyeri sendikal örgütünü, atölye, büro, servis, ekip gibi işyeri alt birimlerine doğru genişletmek gereklidir.

Bir örgütün gücü kitlesiyle olan bağının sağlamlığıyla ölçülür. DİSK'in kitlesi işyerlerindedir. Gücümüzün kaynağı, mücadelenin gereklerini karşılayacak yapıda işyeri düzeyinde ve işyerinin tüm alt birimlerinde yerleşmiş, sağlam, düzenli, sürekli işyeri sendikal örgütleri olmalıdır.

Bazı DİSK sendikaları işyeri düzeyinde örgütlenmeyi, işyeri sendika temsilcilikleri ötesinde geliştirmişler ve uygulamaktadırlar.

Örneğin Maden-İş'te her işyerinde üye sayısının yirmide bir oranında ünite temsilcisi seçilmekte, Ünite temsilcileri arasından Sendika temsilcileri ve Baş temsilci seçilmektedir. Bir işyerinde Maden-İş üye sayısı 150 ile 700 arasında ise, 7 kişilik Lokal yönetim kurulu ve 3 kişilik Lokal yürütme kurulu seçilmektedir.

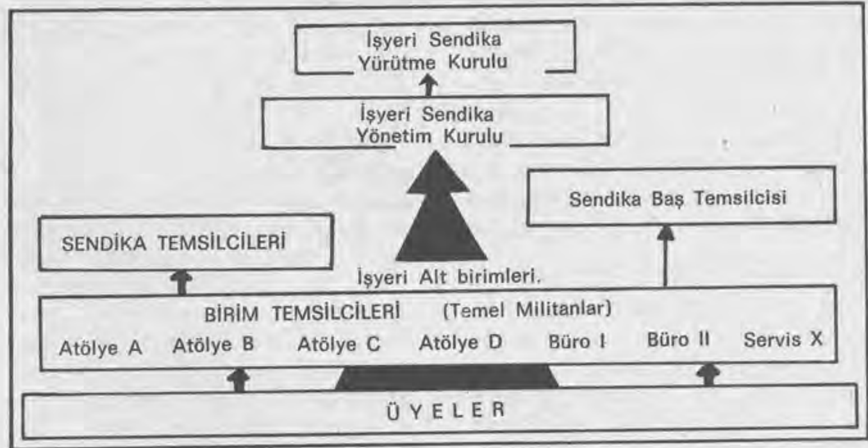
Ortaya şöyle bir örgütlenme şeması çıkmaktadır:

Gıda-İş Sendikası tüzüğünde ise İşyeri İşçi Konseyi diye bir işyeri sendikal örgütü vardır. 50-500 kişi arasında işçi çalıştıran yerlerde her 10 işçi için bir, 500'den sonraki işçi sayısı için her 20 işçi için bir konsey üyesi seçilmektedir.

İlk kademede üyeler tarafından seçilenlerin ve sendika temsilcilerinin, **sendikanın temel militanları** olduğunu söyleyebiliriz. Sendikal mücadelede gönüllüce yer alan temel militanların işyeri alt birimlerine dağılmış olmalarına dikkat edilmelidir. **İşyerinin her atölye, büro veya servisinde mutlaka bir temel militan bulunması gözetilmelidir.**

Yukardaki şemayı işyeri düzeyinde genelleştirerek şöyle çizebiliriz:

İŞYERİ SENDİKAL ÖRGÜTÜNÜN GÖREVLERİ

İşyeri sendikal örgütünün birinci görevi o işyerinde çalışan tüm ücretlilerin haklarını savunmak, daha iyi yaşama ve çalışma koşulları için mücadele vermektir. İşyeri sendikal örgütü, bir ulusal sendikanın ve bir konfederasyonun bölünmez bir parçası olduğuna göre, aynı zamanda işçi sınıfının genel sendikal mücadelesinde yer alır.

Başka bir deyişle, **işyeri sendikal örgütü, bir yandan o işyerinde çalışanların, işyerine özgü özel taleplerini saptar, savunur, elde etmeye çalışır; öte yandan da bağlı olduğu işkolu ulusal sendikasının ve konfederasyonu DİSK'in, işçi sınıfının çıkarları yönünden ileri sürdüğü ekonomik ve demokratik genel talepleri için savaşır.**

İşyeri sendikal örgütü sorumlu ve görevlileri toplu iş sözleşmesini çok iyi bilmelidirler. İşverenin Toplu İş Sözleşmesine uymasını denetlemelidirler. İşçilerin haklarının çiğnenmesini asla göz yummamalıdırlar. Her işçinin şikâyetini derhal ele almalı, çözümlenmesini geciktirmemelidirler.

Yeni Toplu İş Sözleşmesi tartışmalarına gerektiği gibi hazırlıklı olmak düzenli bir ön çalışmayı gerektirir. Yeni taleplerimizi gerçekçi bir biçimde ileri sürebilmek için geçmiş dönemin muhasebesini iyi yapmalıyız. Eski Toplu İş Sözleşmesi döneminin sona ermesinden önce, sendikalı sendikasız, işyerindeki tüm emekçilerle tartışmalı, özel ve genel sorunları tek tek incelemeli, isteklerimizi herkesin ortak istemine uygun olarak ve bütünlük içinde saptamalıyız. Böylece kitlemizle tam bir uyum içinde oluruz. Yoksa, halkımızın dediği gibi, «Yumurta kapıya gelince» alelacele hazırlanan bir taslak sorunlar doğuracaktır.

İşyerinde üretim hakkında, ücretler, primler, kıdemler hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmak gerekir.

İşyerinde işçilerin sınıf bilincini geliştirmek, sendikal birliği pekiştirmek işyeri temel militanlarının ana görevlerinden biridir. Sendikanın, DİSK'in kitle yayın organlarını işçilere zamanında ve düzenli olarak ulaştırmalıyız. Yazılar üstünde işçilerle tartışmalı, ortak toplantılar düzenleyerek kitle eğitimini gerçekleştirmeliyiz. Özellikle büyük işyerlerinde, sendikamızın ve DİSK'in ilkeleri ve görüşleri doğrultusunda, işyeri gazetesi çıkarmak son derece etkili ve yararlıdır.

Bir yandan sendikamızın ve DİSK'in görüş ve eylemlerini kitleye ulaştırırken öte yandan da yazı ve haberlerle yayın organlarımızı beslemek zorundayız.

İşyeri sendikal örgütünün amacı, işyerinde sendikasız işçi bırakmamaktır. Bunun yolu örgütün düzenli, etkili çalışmasından; temel militanların bağnaz değil, ikna edici ve dayanışmayı sağlayıcı olmalarından geçer.

Sendikal mücadele olanakları ülkemizde sınırlıdır. Grev hakkı son derece kısıtlıdır. Bu durum demokratik taleplerimize, hak ve özgürlüklerimizi genişletme kavgasına ağırlık kazandırmaktadır. Taleplerimizi elde etmek için işyeri temel örgütlerine düşen esas görev, taleplerimizi kitlelere yaymak, benimsetmektir. İçinde bulunduğumuz aşamanın ana görevi budur. Genel grev talebimizi kitleler benimsemeden, genel grev hakkını koparmak zordur. Demek ki yoğun bir propaganda çalışması gerekmektedir.

(Burada, grev ve direniş sırasında işyeri sendikal örgütünün davranışları üstünde durmuyoruz. Kısaca geçiştirmek istemediğimizden. Bu önemli konu başka, uzun bir yazıda ayrıntılı olarak ele alınacaktır).

Gördüğümüz gibi, böylesine yüklü görevleri başarmak için, 1000 kişilik bir işyerinde 8 kişilik bir temsilciler Meclisi kesinlikle yetersiz kalacaktır. Oysa işyeri alt birimlerinde örgütlenmiş 50 kişilik bir temel militan kadrosu kuşkusuz daha başarılı olacaktır.

İŞYERİNDE SENDİKAL DEMOKRASİ

DİSK'in, «tabanın söz ve karar sahibi olması» diye belirttiği sendikal demokrasi, örgütümüzün demokratik niteliğini belirlemektedir. Sendikal demokrasi önce, sendikalıların, sendikayı temsil edecek, yönetecek kişileri saptaması, seçmesi demektir. Sendikal demokrasinin en önemli ilkesi, kararların hazırlanması, alınması ve uygulanmasına, tüm üyelerin söz ve karar sahibi olarak aktif bir şekilde katılmasıdır.

İşyeri sendikal örgütünde sendikal demokrasinin uygulanmasından en ufak bir ödün verilmemelidir. Yoksa kitlenin güveni hemen sarsılabilir.

İşyeri sendikal örgütü ile üyelerin bir bütün olduğu unutulmamalıdır. **Üyelerin sendikal örgütü kendi dışlarında bir şey olarak görmesi, sendikal örgütün işlemediğini, sendikal demokrasinin varolmadığını gösterir. İşyerinde sendikal demokrasiyi işletebilmenin tek koşulu, işyeri alt birimlerinde de örgütlenmiş yeterli bir yapıya ve saygın, etkin, etkili, çalışmayı aksatmayan bir yönetim kadrosuna, aralarında canlı bir ilişkiyi sürekli ve düzenli sürdüren temel militanlara sahip olmaktır.**

Fabrikanın alt birim temsilcisi yada görevlisi, kendi bölüm yada atölyesindeki üyelerle canlı bağlar kurmalı, onları sendikal çalışma içine sokmalıdır. Sendikanın bir bildirisini dağıtan üye de bir militan sayılır.

Böylece sendikanın kitleyle bağı güçlenecek, mücadele yeteneği artacak ve hız kazanacaktır.

Sendikal demokrasi, örgüt içinde ve üyelerle ilgilidir. Üyelerin çoğunlugunun örgüt çalışma ve yaşamında yer almasını gözetir. Amaç mücadele hedeflerimizin gerçekleştirilmesinde tüm emekçileri ilgilendiren sorunların görüşülmesine katılma olanağı yaratmaktır.

Sendikal demokrasinin gerektiği gibi uygulanması, hem saflarımızı sayıca çoğaltacak, hem de pekiştirecek, birliği sağlayacak, sınıf bilincini ve mücadele yeteneğini yükseltecektir.

İşçi sınıfına, onun örgüt ve militanlarına ders vermeye kalkışan bazı sözde devrimciler, işçi hareketine yabancı ve bozguncu unsurlar, bugün kendilerine DİSK'in hedef seçmişlerdir.

Örgütlü mücadeleyi inkâr eden, uzun yılların deneyleriyle gelişen ve evrenselleşen ilkeleri tanımayan bu unsurlar **«kendiliğindencilik»** ten yanadır.

Bunlar temelsiz kitle övgücülüğü yaparak bazı bilinçsiz işçileri kandırabilmektedirler. Sınıf mücadelesinin öğrenileceğine de inanmayan bu bozguncular işçi sınıfını iki yaşında bebek sanıyorlar. İşçi sınıfının tarihsel deneyleri **«kendiliğindenci»** davranışları daima mahkum etmiştir. İşçi sınıfını bölmek, örgütlerini parçalamak amacında olan bu unsurlara karşı özellikle işyerinde uyanık olmalıyız.

İşyeri düzeyinde örgütlenmeyi yukarda belirttiğimiz biçimde hayata geçirmekle, aynı zamanda her türlü bozgunculuğun da önü kesilmiş olur.

SENDİKAL MÜCADELEMİZİN BUGÜN VARDIĞI BOYUTLAR VİTES DEĞİŞTİRMEMİZİ EMREDİYOR. **ÖRGÜTLENME DÜZEYİNİ ÖZELLİKLE İŞYERLERİNDE GELİŞTİRMEDE HIZIMIZI YÜKSELTMELİYİZ.**

(*) İşyeri sendika **temsilcilerinin sayısı toplu sözleşmelerle arttırılabilir.**

8 mart dünya kadınlar günüdür

Emekçi kadınların barış, demokrasi ve eşitlik mücadelesindeki kararlı ve etkin yerleri önemlidir. Günümüzde bağımsızlık ve sosyal kurtuluş güçleri arasında yer alan tüm çalışan kadınların bu geleneklerini ve kararlılıklarını doğru saptamak ve Dünya Kadınlarının birlik ve dayanışma günü olan 8 Mart'ın daha geniş çapta kutlanabilmesi için çaba göstermek, tüm ilerici ve yurtseverlere düşen önemli bir görevi oluşturuyor...»

1900'lerin başında Amerika'da konfeksiyon işkolundaki göçmen kadın işçiler son derece kötü koşullar altında çalışıyor ve yaşıyorlardı. Bunların çoğu genç, dinamik ve sendikalaşmadan yanaydılar. Bazıları ise Sosyalist Parti üyesiydi. İşverenlerle etkin bir biçimde mücadele edebilmek için, siyasi haklara, öncelikle de seçme hakkına sahip olmaları gerektiğini biliyorlardı. 8 Mart 1908 tarihinde bu kadınların önderliğinde, New York ta örgütlenme hakkı ve kadınların oy verme hakkı için bir gösteri düzenlendi.

Bu olaydan 2 yıl sonra, 1910 yılında Kopenhag'da toplanan Sosyalist Kadınların 2. Uluslararası Konferansı, Klara Zetkin'in önerisi üstüne 8 Mart'ı Dünya Emekçi Kadınlar Günü (yada Dünya Kadınlar Günü) ilan etti. Bütün dünyadaki emekçi kadınların barış, demokrasi ve eşitlik mücadelesinde birlik ve dayanışma günü olarak saptanan 8 Mart, ilk kez Klara Zetkin'in liderliğinde 1910 yılında Kopenhag'da, 1911 yılında ise Almanya, Avusturya, Danimarka ve İsviçre' de kutlandı.

O tarihten bu yana dünya kadınları, bu günü pekçok ülkede çeşitli biçimlerde kutlanmaktadır. Örneğin, 8 Mart 1917 günü Rusya'da kadınların Çarın sarayına «Ekmek istiyoruz» sloganıyla yürümeleri ve polisin onlara ateş açması, Ekim Devrimine yol açan olaylar arasında önemsiz sayılamıyacak bir yer tutar.

1975'in Ekim ayında Berlin'de toplanan Dünya Kadınlar Konferansı, bu yıl 8 Mart'ta barış konusunun özellikle vurgulanmasını kararlaştırdı. Günümüzde yeryüzünde sürekli ve kalıcı bir barışın sağlanması yolunda atılan umutlu adımlarda kadınların önemli bir yeri olmuştur. Dünya Barış Konseyinin kurulmasında en aktif rol oynayan örgütlerden biri, Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'dur. Dünya kadınlarının bu geleneği sürdürmekteki kararlılık ve azimleri, gerek onların savaşların acılarını en derinden yaşayanlar olmalarından, gerekse, eşitlik ve ilerleme mücadelesinin, barış ve silahsızlanma mücadelesiyle sıkısıkıya bağlı olduğunu bilmelerinden ileri gelmektedir.

Ülkemizde, kâr ve sömürü düzeninin sürdürülebilmesi için kadınların toplumun kurtuluş mücadelesinden uzak tutulmaları gerektiğini çok iyi anlayan egemen çevrelerin bu amaçla kullandıkları (ve son zamanlara kadar başarılı olan) yöntemlerden birisini de 8 Mart'ın sessizce geçiştirilmeye çalışılmasıdır. Onların bu oyunlarını bozmak, toplumsal ilerleme mücadelesine nüfusumuzun yarısını oluşturan kadınların büyük çoğunluğunu da katabilmek için, 8 Mart'ın emekçi kadınlarımızın dünya kadınlarıyla ortak mücadele ve dayanışma günü olarak kutlanabilmesini sağlamak bütün ilerici ve yurtseverlere düşen bir görevdir.

DİSK'İN "A„ TİPİ EĞİTİM SEMİNERLERİ DEVAM EDİYOR...

Bir örgütün, yeni yeni üyelerin katılmasıyla sayıca büyümesi hiç kuşkusuz o örgütün gücünü gösterir. **Ancak sayıca büyüme nitelikçe gelişmeyle birlikte yürümezse mücadelede başarı olanakları sınırlı kalır.** Hatta rahatlıkla söyleyebiliriz ki tutarlı bir mücadele sürdürülemez.

Ülkemizde sendikal hareketin ulaştığı yeni boyutlar **yeni kadrolar gerektiriyor.** İşçi sınıfının sendikal birliğinin sağlanması yolunda atılan adımlar DİSK'e yeni sorumluluklar ve görevler yüklemektedir. DİSK'i yığınsallaştırırken, örgütlenme düzeyini ve niteliğini **yükseltmek** zorundayız.

Kapitalizmin, içinde bulunduğumuz tekelcilik döneminde, uluslararası ve ulusal düzeyde ekonomik, sosyal, siyasal olaylar içiçe girmiş karmaşık bir yapıdadır. Teknolojik gelişim emekçilerin çalışma ve yaşama koşullarına yeni sorunlar getirmektedir. Egemen sermaye sınıfları, ellerindeki sayısız olanaklarla (Radyo, televizyon vb.) amansız **bir ideolojik saldırı içindedirler.** Emekçilerin önüne her gün **yeni yeni ince tuzaklar** çıkartılmaktadır.

Böylesi bir ortamda, pratikten yetişip sadece pratikte pişmiş sendikacılık yeterli olamaz. Koşullar nasıl değişirse değişsin, durumu sınıf açısından çözümleyen, çağdaş demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının bilimsel verileriyle donatılmış, günlük pratik mücadelede milyonlarca emekçiye yol gösterebilecek nitelikte etkin kadrolara, militanlara ihtiyaç vardır. Buysa; ancak sistemli, ciddî, sürekli, kuramsal bir sendikal eğitimle gerçekleştirilebilir.

Bu nedenle DİSK V. kongresinde eğitim sorunu üstünde ısrarla durulmuş, sendikal eğitimin merkezileştirilmesinin gereği ve gerekliliği ortaya konmuştur.

DİSK Eğitim Dairesinin ön çalışmalarından sonra, «A tipi yetiştirme» seminerleri Ocak ayı sonunda başladı. Her hafta A tipi seminerlerden 80 temsilci veya yönetici geçmektedir. Bu seminerler 1976 yılı süresince devam edecektir.

DİSK'in sayısal büyümesi her türlü baskıya - engele karşın hızla devam ediyor. İşçi sınıfımız sendikal birliğini DİSK saflarında sağlama karar ve azmini her gün, anayurdumuzun dört bir yanında kanıtlıyor. Böylesi bir gelişimin etkin kadrolara, militanlara ihtiyacı vardır. DİSK'in üç evreli eğitim seminerleri bunu hedef alıyor..

DİSK Eğitim Dairesinin hazırladığı «A tipi yetiştirme» semineri programı üç tam gün boyunca uygulanmaktadır.

Bilimsel ve sendikal seminer programı iki ana bölümden oluşmaktadır:

a) İçinde yaşadığımız dünyanın tanınması. Kapitalist düzenin işleyiş yasalarının öğrenilmesi, üretim ve sömürünün açıklanması. Sosyal sınıfların tanımı ve konumu, Devlet'in yeri ve rolü.

b) Çağdaş devrimci sendikacılığın bilimsel temelleri. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının ilkeleri.

Kapitalizmin sadece sonuçlarını değil, nedenlerini de ortaya koyan bir eğitim bu. Ücretli emeğin sömürüsüne ve üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan bu düzenin yalnızca sonuçlarının eleştirisine bugün sınıf işbirliği yapan sendikalar bile eğitim programlarına almaktan çekiniyorlar. Oysa önemli olan sonuçlarla nedenler arasındaki ilişkiyi göstermekte ve ücretli emek sömürüsünün ortadan kaldırılması için düzenin nasıl değişmesi gerektiğini meydana çıkarmakta. İşte bizim eğitim programımız bu temel üstünde yükseliyor. Yani sınıf mücadelesi temeli üstünde.

«A tipi» eğitim programında sırayla şu konular yer alıyor:

— Eğitim, gerekliliği ve niteliği.
— Niçin çalışmak zorundayız (üretim)?
— Üretim biçimleri ve gelişimi.
— Ücret, fiyat, kâr.
— Sömürü nedir?
— Sosyal sınıflar.
— Türkiye'de sınıflar.
— Tekeller.
— Ulusal gelir ve vergiler.
— Dünyada işçi sınıfı ve sendikalar.
— Uluslararası sendikal hareket ve talepleri.
— Türkiye'de işçi sınıfı ve sendikalar.
— Toplumda sendikanın yeri.
— DİSK (doğuşu, gelişimi, ilkeleri).
— DİSK'e bağlı sendikalar.
— İşyeri düzeyinde örgütlenme.
— Türkiye'de iş hukuku.
— DİSK'in toplu sözleşme ilkeleri.
— Grev ve sendikal mücadele yöntemleri.

DİSK seminerlerinin başlaması büyük bir ilgi ve coşkuyla karşılandı. DİSK'e bağlı sendikaların her düzeydeki yöneticilerinin, temsilcilerinin, militanlarının bilinçlenme susuzluğunu tam anlamıyla cevaplandırma yolunda böylece ilk adım atılmış oldu.

Sözü seminerlere katılan Lâstik-İş, Tekstil, Gıda-İş, Teknik-İş, Besın-İş'li arkadaşlara bırakalım:

«İşçi çıkarına vereceğimiz tüm mücadelede, tüm arkadaşların böyle bir seminere ihtiyaç duydukları kanaatindeyim.»

«Kanımca bu gibi seminerler, biz emekçileri hedefimize sek sek değil koşar adımlarla ulaştıracaktır.»

«DİSK'in düzenlediği A tipi seminer kanımca DİSK'in devrimci niteliğinin bir simgesidir. Bu ve buna benzer devrimci atılımlar, işçi bilincinin en üst düzeye getirilmesinde yapıcı unsurlardır. Daha iyi bir sendikal eğitim için her şeyden önce demokratik bir ortam gereklidir. En önemlisi de, bundan sonraki toplu sözleşmelerde eğitim için ayrılan günlerin arttırılması sorunudur.»

«Seminer biz işçiler için çok iyi oldu. Kısa da olsa nasıl çalıştığımızı, ne şekilde sömürüldüğümüzü, emeğin, işgücünün ne olduğunu, sermayenin nasıl oluştuğunu öğrendik. Yalnız biz bunun bütün işçilere de öğretilmesi görüşündeyiz. Önerimiz konuların kitap halinde bastırılıp dağıtılması ve şubelerde ufak toplantılar yapılarak anlatılmasıdır.»

«İzlediğimiz seminer bizlere ışık tutmuştur. Bu seminerden aldığımız bilgileri fabrikalardaki arkadaşlara iletmek başlıca görevlerimizdendir. Yalnız bizim bilgileri iletmemizle zafere ulaşamayız. Edindiğimiz bilgileri mücadeleyi geliştirme yolunda kullanmalıyız.»

EĞİTİMİN YAYGINLAŞTIRILMASI

«A tipi yetiştirme» seminerlerine katılan arkadaşların genel olarak dile getirdikleri özlem: Eğitimin yaygınlaştırılması. Bazıları, tüm DİSK üyelerinin mutlaka bu eğitimden geçirilmelerini öneriyor. Ufak bir hesap bunun ne denli uzun bir süreç olduğunu gösterebilir. Haftada dört seminer yapılsa, durmadan bir yılda 8 bin kişi katılabilir. O halde 400 bin DİSK üyesinin A tipi seminerden geçmesi için 50 yıl gerekecektir.

Ancak eğitimin yaygınlaştırılması gerçekten de gereklidir. Bu yolda en çok görev bölge/şube kadrolarına ve hepsinden önce de işyeri temsilcilerine ve örgütlerine düşmektedir.

Eğitime katılan herkes bir eğitmendir artık. (Hele 15 günlük B ve bir aylık C tipi eğitim seminerlerine katılanlar). Elleri altındaki en önemli araçlar sendika ve DİSK yayın, gazete ve dergileridir. İşyeri okuldur; hele grev ve direnişler duyarlığın arttığı, sınıf mücadelesinin sıcakça yaşandığı büyük ders anlarıdır. Yöntemler her militanın zengin yaratıcılık yeteneğindedir.

Burada da sözü yine seminerlere katılan arkadaşlara bırakalım:

«Öğrendiklerimi çevremde, işyerimde ve bölgemde, bugünkü kapitalist düzende emekçi sınıfın nasıl sömürüldüğünü, sınıf mücadelesini nasıl vermemiz gerektiğini, gerek sendikal yönden gerekse siyasal yönden demokratik kurallar içinde anlatmaya çalışacağım.»

«İşyeri temsilciler meclisinin birlikte eğitim yapmasını, hatta tüm üyelerin de katılmasını öneririm.»

«Öğrendiklerimizi işyerlerinde, atölyelerde, bölümlerde, dairelerde diğer iş arkadaşlarımızla ortaklaşa tartışmak yararlı olur.»

«Seminerde edindiğim bilgileri, işyerinde paydos saatlerinde, ara dinlenmelerinde arkadaşlarıma anlatmaya çalışacağım. DİSK yayınlarını ve bizlerin sorunlarına eğilen eğitici kitap ve dergileri okumalarını söyliyeceğim. Çevremde, kıraathane gibi yerlerde sohbet esnalarında yukardaki önerilerimi aktarmaya gayret edeceğim.»

«Özellikle köyden gelme arkadaşlarımla tartışıp, biz işçilerle tam bir birlik içinde olmalarının önemini anlatacağım.»

«Etkin olmak için fabrikamda DİSK'in ve sendikamın yayınlarını daha çok dağıtacağım.Arkadaşlarla birlikte okuma ve tartışmayla ikna edeceğim. Birlik ve beraberlik içinde bilinç yükseltmeye çalışacağım.»

SINIF SENDİKACILIĞINDA EKONOMİK MÜCADELENİN YERİ VE GÖREVİ

ÜCRET ZAMMI SİSTEMLERİ VE DEVRİMCİ SENDİKACILIK

Türk-İş'e bağlı veya bağımsız sendikalarda örgütlenmiş geniş işçi kitlelerinin DİSK saflarına katılmaları; sınıf işbirliği politikasının kesin iflâsını ve devrimci sendikacılığın zaferini kanıtlamaktadır. Bu yöneliş, özünde politiktir. Türkiye'de ve dünyadaki ekonomik, sosyal ve politik değişim ve gelişmelerden kaynaklanan bu **politik yöneliş,** sendikaların kapitalizmin bunalımlarına, emperyalizmin gerilemesine karşı aldıkları tavrı belirlemekte, bu tavrın tutarlılığı ise anti-emperyalist güçlerin bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme mücadelesindeki başarısını büyük ölçüde etkilemektedir.

Politik yöneliş ve tercihlerin tutarlı bir şekilde oluşması, somut sorunların çözümünü sağlayacaktır. Politik yöneliş ve tercihler doğru olarak yapılamazsa ekonomik mücadelenin toplu sözleşme ve grev gibi yöntem ve araçları, kitlelerin yaşama ve çalışma koşullarını sürekli bir şekilde geliştirici bir işlev kazanamaz. Bu temel gerçekle, bazı sendikaların içine düştükleri çıkmazın ve yine goşist akımlara saplanmış unsurlarca kurdurulan sendikaların üye sayılarının 50'yi 100'ü aşmamasının sebebini açıklayabiliriz.

Ancak tarihsel gelişimin ve mücadelenin politik bütünlüğünün, somut sorunlara nasıl indirgenebileceğini ve uygulanacağını incelemek ve tartışmak ta ayrıca gereklidir. Bu şekilde sendikalarda işçi sınıfının kısmi talepleri uğruna verilen günlük mücadelenin yönlendirilmesi ve mücadelenin tümü içindeki yerine oturtulması mümkün olacaktır. İşçi sınıfının bilimi, en büyük ve temel sorunlara verilecek cevabı içerdiği gibi, fabrikalarda karşılaştığımız her sorunun çözümünü en tutarlı şekilde sağlayacak ilke, yöntem

ve araçları da önümüze sermektedir. Sözleşmelerde birliği en iyi sağlayacak ücret zammı sisteminin nasıl bulunacağını, fazla çalışma sorununun çözümünü, yönetime katılmanın en etkin şeklini, grevin en başarılı şekilde hangi koşullarda sonuçlandırılacağını... tüm sorunlarımızı ancak devrimci sendikacılığın ilkelerine uygulayarak inceleyebilir ve başarıya ulaşabiliriz.

Bu dizinin her yazısında belirli bir konuyu ele alıp, bu konuyu sizlerle tartışarak, sizlerden, fabrikalardaki mücadelenin zengin pratiğinden gelen öneri ve eleştirileri değerlendireceğiz. İlk olarak ücret zammı sistemlerini ele alıyoruz.

İŞÇİ ve ailesine yeterli yaşam düzeyini sağlayacak bir ücretin sağlanması ve işçi ücretlerinin satın alma gücünde güvenceli ve sürekli bir artış sağlamak için yaptığımız toplu sözleşmelerde çeşitli ücret zammı sistemleri uygulanır. Ücret zammı sistemlerinin değerlendirmesini devrimci sendikaların temel ilke ve hedefleri doğrultusunda yapmak gereklidir.

Uygulayacağımız sistem, işyerlerindeki birliği en iyi gerçekleştirecek ve iş teminatına en tutarlı şekilde katkı yapabilecek bir güce sahip olmalıdır. Ücret zammı sistemi bu açıdan sendika yönetimi için, Toplu sözleşme politikasında stratejik bir öneme sahiptir. Yanlış uygulanan bir ücret zammı sistemi bir işyerinde, toplu sözleşmenin başarılı bir şekilde sonuçlanmasını engelleyebileceği gibi, üyeler arasındaki birliği bozarak, o işyerindeki sendikanın örgütlenmesini ve varlığını da tehlikeye düşürebilir.

Yüz yılı aşan sendikacılık tarihi göstermiştir ki işçi sınıfının kitle örgütü olan sendikaların güçlenmesi ancak üyelerin ortak hedefleri etrafında devrimci bir fedakârlıkla birleşmeleri ile mümkün olmuştur.

Genel olarak ücret zammında 3 farklı sistem uygulanabilir.

a) Göreli (Nisbi) veya yüzdeli zam: Bu tür ücret zammında üyelerin saat ücretlerine veya gündeliklerine belirli tek bir oranda zam uygulanır. Örneğin % 40 oranı ile uygulanan bir ücret zammında 7.— lira saat ücreti ile çalışan vasıfsız bir işçi 280 kuruş zam alacak, 20.— lira saat ücreti ile çalışan diğer bir işçi 800 kuruş ücret zammı alacaktır.

b) Kademeli zam: Bu tür ücret zammında işçiler belirli vasıf ve kıdem farklılıklarına göre gruplara ayrılır. Vasıfsızdan vasıflıya doğru yükselmek üzere her kademeye farklı ücret zammı uygulanır.

c) Seyyanen (Eşit) zam: Bu uygulamada işyerinde çalışan üyele-

rin tümüne eşit miktarda zam tahakkuk ettirilir.

BİRLİĞİ EN ETKEN HANGİ ZAM SİSTEMİ SAĞLAYABİLİR?

Birliğin, **«farklılık noktalarını asgariye indirmekle»** sağlanacağını bildiğimize göre, bu zam sistemlerini **işyerindeki mevcut ücret farklılıkları açısından** inceleyelim:

1 — Yüzdeli ve kademeli zam sistemleri, hem **mutlak** olarak hem de **oran** olarak işyerindeki **ücretler arasındaki farkı açar.** Bu sistemlerle yüksek ücretli olanlar daha yüksek zam, düşük ücretli olanlar daha düşük zam alacaklardır.

Şimdi Türkiye'de işçi sınıfının; mesleki ve kıdem bileşimine bir göz atalım:

Resmi istatistiklere göre;

— Nüfusunun % 49'u okuma yazma bilmeyen,

— Teknolojik olarak geri, ve emek-yoğun bir endüstriyel yapıya sahip bulunan,

— Mesleki ve teknik öğretim ve eğitim düzeyinin yetersiz olduğu Türkiye'de; vasıflı (kalifiye) işçi oranı düşüktür. Bu oran %7-10 arasında kabul edilebilir. Ancak 1960'lardan sonra gelişim göstermesi ile Türkiye işçi sınıfında yaş ve dolayısıyla **KIDEM** ortalaması yüksek değildir. Diğer bir şekilde söylersek işçi sınıfımız «gençtir». Ayrıca kapitalizmin temel unsuru olan kâr ve birikim güdüsü ve işsizlik nedeni ile iş güvencesi zayıfladığından işçi devri yüksek düzeyde bulunmakta, kıdem ortalaması daha da düşmektedir. Demek ki **işçi sınıfımızın büyük çoğunluğu kıdemsiz ve vasıfsız ve yarı-vasıflıdır.** Kıdemi ve vasıflılığı esas olarak ücretler arasındaki farklılığı sürekli olarak arttırmak, işyerinde birliği **olumsuz yönde** etkileyecektir.

Bu **somut koşulları** göz önüne aldığımızda, işyerinde ve sendikalarda birliği ve sendikal demokrasiyi sağlama **açısından** en etkin zam sisteminin genel olarak **seyyanen (eşit) zam sistemi** olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye'de 1963-1968 döneminde genellikle yüzdeli ve kademeli zam sistemi uygulanmıştır. Bu şekilde **sendikal birliğin ekonomik temeli** sağlam ve dengeli tutulmadığından, bölünmeler ve grev oylamasının kaybı gibi durumlar, tüm işçilerin yararını engellemiş ve bundan işverenler kârlı çıkmıştır. 1967 de DİSK'in kuruluşu ile politik yöneliş ve devrimci sendikacılık ilkeleri daha tutarlı bir çizgiye gelince, bu tutum, ekonomik mücadeleye de yansımış, 1968'den sonra seyyanen zam sistemi yaygınlık kazanmıştır.

İŞÇİ VE AİLESİNE YETERLİ YAŞAM DÜZEYİ SAĞLANMASI AÇISINDAN HANGİ ÜCRET ZAMMI DAHA ADİLDİR?

Türkiye'de fiyat artışları ve enflasyon oranı yüksek bir düzeydedir. Artan fiyatlar vasıflı- vasıfsız, kıdemli-kıdemsiz, kadın-erkek tüm işçileri eşit şekilde etkilemektedir. Bu durumda artan fiyatlara karşı tüm işçilerin satın alma gücünün korunmasının da eşit olması, **yani eşit ücret zammı alınması gerekir.**

Oysa nisbi (göreli) veya kademeli zamda, üyeler farklı zam aldıkları için, enflasyondan korunma eşit olmamaktadır.

Göreli (Nisbi) veya kademeli zam sisteminde ücreti düşük olan işçi daha düşük zam almakta, vasıfsız ve kıdemsiz işçi sözleşmeden önceki durumunu bile koruyamamaktadır. **Vasıflı** işçi, bir noktayı bilmelidir ki, sözleşmeden sonra kendisi çocuklarına eskisinden bir az daha fazla et veya süt sağlayacaksa, bu fazla miktar, düşük zam alan ve zor durumda olan işçi arkadaşının sofrasından eksilecektir. Çünkü nihai olarak sözleşmenin **toplam mali yükü,** hangi ücret zammı uygulanırsa uygulansın aynı kalacaktır.

Kanuni asgari ücret ile (40.— TL. gündelik) T. Maden-İş Sendikası Araştırma Dairesince hesaplanan gerçek asgari ücret (147,50 TL. gündelik) arasında olağanüstü büyük fark bulunması da nisbi veya kademeli zamların ne ölçüde adaletsiz olduğunu göstermektedir. Çünkü bu zamlarla düşük ücretli işçilerin, insanca yaşamanın asgari çizgisine ulaşması imkânsız olacaktır.

Ayrıca işyerindeki asgari ücret ile azami ücret arasında çok büyük farklılıklar vardır. Bir yardımcı işçi 5 lira saat ücreti alırken, vasıflı işçilere 30-35 lira arasında saat ücretleri verilmektedir. Bazı işyerlerinde azami ücret asgari ücretin 9-10 katını geçebilmektedir. Oysa asgari ücretlerle, azami ücretler arasındaki uçurumun mümkün olan ölçüde kapatılması gerekir. Bu ise ancak seyyanen ücret zammı ile sağlanabilir.

İŞ TEMİNATI AÇISINDAN HANGİ ZAM SİSTEMİ DAHA TUTARLIDIR?

Kıdeme dayanan bir ücret zammı farklılaşması kıdemli işçinin iş teminatını azaltır.

İşverenler; yaşlanmış, ücreti yüksek ve yüksek oranda zam alacak işçinin yerine, daha az ücret ve ücret zammı vereceği genç işçiyi tercih etmek isteyeceklerdir.

Vasıf ve teknik beceriye dayanan bir ücret zammı farklılaşması da, işverenin fazla vasıf isteyen işleri makineleştirmesi sonucunu doğurarak iş teminatını azaltabilir. Demek ki seyyanen ücret iş teminatı açısından daha etkin olmaktedır.

SONUÇ

Fiziki ve sosyal ihtiyaçları birbirinden farklı olmayan; aynı dert ve sıkıntıları paylaşan, kurtuluşları ortak hedeflere ulaşmakla sağlanacak işçiler için seyyanen zam sistemi daha adaletli olmakta ve sendikal birliği güçlendirmektedir. Nitekim, Batı Avrupa ülkelerindeki ilerici sendikalarda da son yıllarda enflasyon hızının artışı karşısında seyyanen zam sistemine doğru bir eğilim görülmektedir.

Ancak 1968 yılından beri yoğunluk kazanan bu zam sistemi, yukarıda belirttiğimiz koşulların geçerli olduğu dönemlerde uygulanabilir. Değişik koşullarda sendikalar, birliği en iyi şekilde sağlayacak tutarlı zam sistemlerini **bulacaklardır!** Yine seyyanen zam sisteminin uzun süre uygulamasının ortaya çıkardığı ve birlik açısından olumsuz yan-etkiler ve bazı sakıncalar, sistemin özü değiştirilmeden, sosyal haklardaki nisbi önemi az olan bazı farklılıklarla kolayca giderilebilir. Ancak toplu sözleşmelerde ya da grevde alınacak her politika kararda, veya, stratejik hedef saptanmasında gözönüne alınması gereken nokta; **işçi sınıfının birliği** olmalıdır.

REFERANDUMUN YASALAŞMASI İÇİN MÜCADELE YÜKSELTİLMELİDİR!..

İŞVERENLERİN REFERANDUMDAN DUYDUKLARI EN BÜYÜK KORKU İŞÇİ SINIFININ KENDİSİNİ İLGİLENDİREN KONULARDA KARAR VERME DENEYİNİ KAZANMASI VE BU İLKEYİ HAYATA GEÇİRİR OLMASIDIR.

İşverenler referandumun yasalaşmasını istemiyorlar. Anayasaya aykırıdır, toplu sözleşme ve sendikalar yasasına uymaz diyorlar. Referandum bir seçim sistemidir; işyerinde tansiyonu yükseltir, çalışma barışını bozar, yeni sorunlar yaratır şeklinde iddialarla görüşlerini kabul ettirmeye çalışıyorlar.

İşverenlerin bu kadar kuşkulanmasının, korkmasının ve hatta yargı organlarına tehditler savuracak kadar saldırgan olmasının kaynağı nedir?

REFERANDUM anayasaya aykırı olmadığı, üstelik, anayasamızdaki sendika seçme özgürlüğünden kaynaklandığı apaçık ortadadır. Çalışma hayatını düzenleyen yasal sisteme uymaz iddiası geçersizdir. Çünkü referandumun pratikteki uygulamaları, sarı sendika-işveren ortaklığının yasa boşluklarından yararlanmasına kesinlikle son vermiş, köklü bir çözüm getirmiştir. Yani yasalardaki açıkları kapatmıştır. Referandum basit bir seçim sistemi değildir, işçilerin kendilerini ilgilendiren konularda söz ve karar sahibi olmalarını gerçekleşmesidir. Gene referandumun pratikteki uygulamaları, işyerlerinde tansiyonu yükseltmeyip uyuşmazlıklara kesin çözüm getirdiğini göstermektedir. Referandumun yeni sorunlar yaratmasına gelince işverenler açısından doğrudur. Aslında işverenlerin çığlıklar atmasına neden olan can alıcı nokta da buradadır.

Referandumun işçiler açısından getireceği bir sorun yoktur ama işverenler açısından vardır. Çünkü referandum uygulamaları, işçilerin kendilerini ilgilendiren konularda söz ve karar sahibi olmalarını hayata geçirmekte, işçilere sömürü düzenine karşı mücadele etmede çok önemli bir deney kazandırmaktadır.

REFERANDUMUN İŞVERENLER AÇISINDAN YARATTIĞI SORUN; UZLAŞIMCI SENDİKACILIĞA SON VERMESİ, İŞÇİLERİN DEVRİMCİ SENDİKALARDA ÖRGÜTLENMESİNİ HIZLANDIRMASIDIR.

Bugüne kadar işçi sınıfının bir yandan iş kolları seviyesinde bölünmesi, öte yandan iş kolları içinde birden fazla sendikalarda parçalanması işverenler için oldukça elverişli bir sömürü ortamı sağlıyordu. Yani sınıfsal gücünü devrimci sendikaların çatısı altında birleştiremeyen işçiler, sömürüyü sınırlandırmada etkili bir mücadele veremiyor, kolay yutulur bir lokma olmaktan kurtulamıyordu. Sermayedar sınıf bu durumdan yararlanarak sömürüyü artırıyor, işçilerin sendikal ve sınıfsal bilinçlenmesini saptırmak için sarı sendikalar kurdutmayı, uzlaşımcı sendikaları desteklemeyi en temel yol olarak benimsiyordu.

Bu arada işçi sınıfının mücadelesi devam ediyor, her geçen gün yeni deneyler, sermayedar sınıfın karşısında yeni mevziler kazanıyor, tarihin akışını değiştirecek sosyal bir güç olarak yeni gelişmeler kaydediyordu. Bu gelişme somut ifadesini, 30 bin üye işçiyle sınıf uzlaşmacılığını redderek kurulan ve günümüzde 400 bin işçinin güçbirliğini meydana getiren DİSK'te buluyor.

İşte işçi sınıfındaki bu gelişmeyi, özellikle uzlaşımcı sendikalarla işbirliği yaparak engellemeye çalışan işverenler, bugün referandum uygulamalarının işçilere kendi mücadele örgütlerini kendilerinin seçmelerini ve bu örgütleri denetleme olanağını kazandırdığını görünce çığlığı basıyorlar. Referandumun yararsız olduğunu, hiçbir olumlu sonuç sağlamayacağını savunuyorlar. Çünkü kendi kurdurdukları sarı sendikaların «uzlaşımcı» yüzleri ortaya çıkmış, bu gerçeğin farkına varan işçiler devrimci sendikalarda örgütlenmeye başlamışlardır. Bu gelişmenin, işçi sınıfının sendikal birliğini, sınıfsal gücünü tek bir sendikal örgüt çatısı altında toplamaya yol açacağını bilen işverenler, referandumun özgürce kullanılan bir demokratik hak olarak işlerlik kazanması halinde bu süreci hızlandıracağını da çok iyi görmektedirler. İşverenlerin duyduğu kuşkunun, korkunun ve «yeni sorunlar yaratır» demelerinin kaynağı buradadır. İşverenler açısından yeni sorun: «İşçilerin referandumla yeni sosyal, devrimci deney elde etmeleridir.»

HER REFERANDUM UYGULAMASI, İŞÇİLERİN GÜÇLERİNİN BİLİNCİNE VARMASI VE ÖRGÜTLERİNİN YÖNETİMİNDE SÖZ VE KARAR SAHİBİ OLMA YOLUNDA BİR KAZANIMDIR.

DİSK'e bağlı sendikaları bu güne kadar katıldıkları 31 referandumdan 29'unu kazanması işverenler için önemli bir sorundur. Ancak işçilerin referandum uygulamalarından kazandıkları sosyal devrimci pratik, işverenlerin özellikle üzerinde durdukları ve sınıfsal özünü gizleyerek çeşitli hukuk ve usul cambazlıklarıyla karşı çıktıkları çok önemli bir gelişmedir. İşverenler aslında, işçi sınıfının kendisini ilgilendiren konularda söz ve karar sahibi olma deneyini elde etmesine engel olmak istemekte, işçilerin sosyal bir güç olarak ilerlemesinden kuşku ve korku duymaktadır.

Bir referandum uygulamasında işçiler hangi sendikayı seçerlerse seçsinler topluca kendileri karar vererek isteklerini, sınıfsal dayanışma sonucu elde

«Referandum'un pratikte uygulamaları işyerlerinde tansiyonu yükseltmeyip aksine uyuşmazlıklara kesin çözüm getirdiğini göstermektedir. Referandum uygulamaları işçilerin kendilerini ilgilendiren konularda söz ve karar sahibi olmalarını hayata geçirmekte, işçilere sömürü düzenine karşı mücadele etmede çok önemli bir deney kazandırmaktadır. Referandumun yasalaşması mücadelesi, temelde, buna karşı çıkan burjuvaziye karşı verilen Anayasal demokratik bir mücadeledir. DİSK'in bu yoldaki girişimleri de söz konusu mücadelenin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.»

etmesini öğreniyorlar ve gerçekleştiriyorlar. Burada elde edilen basit bir ücret artışından ötede, örgütlenme özgürlüğünü kullanmak için sınıfsal dayanışmanın kullanılması pratiğidir. Bu pratik sosyal ve devrimci bir pratiktir.

BU sınıfsal dayanışma pratiğini elde eden işçiler, kendilerini ilgilendiren konularda söz ve karar sahibi olma ilkesini hayata geçirirken, aynı zamanda mücadele örgütlerinin denetimini de yapmış oluyorlar. Kendilerinin dışında kapalı kapılar ardında türlü sahtecilikle alınan yetkilere ve imzalanan sözleşmelere böylece olanak vermiyorlar. Sınıf uzlaşmacısı sendika-işveren ortaklığına son vermiş oluyorlar. Yani, işçilerin bölünmesi, sınıfsal ve sendikal bilinçlenmesinin engellenmesi girişimleri önemli ölçüde işverenlerin elinden alınmış oluyor. Sömürüyü sınırlandırma mücadelesinde işçilerin «rahat yutulur bir lokma» olmaktan çıkıp örgütlenmiş sosyal bir güç olmasında önemli bir etken olan referandum elbetteki işverenler için önemli sorunlar yaratacaktır. Ama sadece işverenler için. İşçiler için değil...

İşverenler referandumun yasalaşmasına karşı çıkarken, bir taraftan DİSK'in gelişme ve güçlenmesine engel olmak, öte yandan da işçilerin sınıfsal dayanışma pratiği elde etmesini köstekleme istemektedirler. Böylece, işçilerin kendilerini ilgilendiren konularda kendilerinin söz ve karar sahibi olmalarını önlemek ve işçilerin denetimindeki sendikaların sömürüyü sınırlandırma mücadelesinde güçlenmesini kırmayı hesaplamaktadırlar.

REFERANDUMUN YASALAŞMASI TÜM İŞÇİLERİN ORTAK İSTEĞİ VE İHTİYACIDIR. YASALAŞMA YOLUNDA SÜRDÜRÜLEN HER TÜRLÜ ÇABA DA SİYASAL BİR GİRİŞİMDİR.

İşverenlerin görüşünü dile getiren yayın organlarının hemen her sayısında işçilerin aleyhine sonuçlanan yargı organları kararları yer almaktadır. Bu kararlar ne işçilerin haksızlığının, ne de kararları verenlerin kişisel tavırlarının sonucudur. Kararlar bize, hukuk sisteminin kapitalist sınıfın çıkarlarını belirlediğini apaçık göstermektedir. Mevcut yasalar, özellikle çalışma hayatını düzenleyen yasalar işverenler lehine, işçiler aleyhine bir yığın anti-demokratik unsurları taşımaktadır. Yani sömürü düzeninin devamını sağlayan bu düzeni meşrulaştıran bir hukuk sistemi varlığını sürdürmektedir. Referandumun yasalaşması isteği özünde bu hukuk sistemi içinde bir demokratik mevzidir. Bu demokratik isteğimiz, çalışma hayatımızı düzenleyen yasalardaki boşlukların doğurduğu aksaklıkları bir ölçüde giderecek bir istemdir. Ve biz işçilerin günlük yaşayışımızda gerek duyduğumuz ortak bir dilekten kaynaklanmaktadır. Yasalar toplumun ihtiyaçlarından, toplumun örgütlenmesi ve düzenli bir işleyişe kavuşması ihtiyacından doğmaktadır. Referandumun yasalaşması isteği, toplumda bütün değerleri yaratan emekçilerin çalışma hayatlarında doğan sorunlarına bir ölçüde düzenleme getirecek, mevcut yasalardaki yetmezliği giderecek toplumsal bir gereksinimdir. Öte yandan, bu ihtiyacın giderilmesi, yani kapitalist hukuk içinde, demokratik bir mevzinin kazanılması, emekçi sınıfların örgütleriyle sürdüreceği demokratik bir mücadeleyle sağlanacaktır. Bu mücadele özünde referandumun yasalaşmasına karşı çıkan büyük burjuvaziye karşı verilen Anayasal demokratik bir mücadeledir. DİSK'in bu yoldaki girişimleri de söz konusu mücadelenin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

İşverenler referandumun yasalaşmasına karşı çıkarken, kendi çıkarlarını yani sömürü düzenlerinin devrimci sendikalar tarafından bozulmasını engellemeyi düşünmektedirler. Referandumun sağladığı olanaklar seviyesinde işçilerin güçlerini devrimci sendikalarda toplamasından endişe duymaktadırlar. İşçiler ise sömürüyü sınırlandırma mücadelesinde sendikal örgütlerinin gücünü artırmak zorundadır. İşverenlerle işçiler arasındaki ayrılık bu kez toplu sözleşme masasının boyutlarını aşmış, siyasal bir nitelik kazanmıştır. Bu nedenle, işçiler tüm demokratik haklarını kullanıp güçlerini birleştirerek mücadele etmek zorundadır. İçinde bulunduğumuz koşullar «bugün için» mevcut yasalardaki boşluğu kapatacak yeni bir yasa, yani referandumun yasalaşmasını zorunlu kılmaktadır. Bunun bir diğer anlamı kapitalist hukuk içinde gücümüz oranında demokratik bir mevzi elde etmemiz demektir. Bu yüzden, referandumun yasalaşması için yapılacak her türlü girişim, işçi sınıfının büyük burjuvaziye ve onların siyasal iktidarına karşı Anayasal haklarını kullanarak sürdürdüğü siyasal bir mücadele olacaktır.

DEMOKRATİK KAZANIMLAR VE ANAYASA

İŞÇİ SINIFININ DEMOKRATİK TALEPLERİ VE 1961 ANAYASASI

19. Yüzyılın ikinci yarısından günümüze kadar mayalanarak gelen Türkiye işçi sınıfının demokratik mücadelesi, 1961 Anayasa'sının içeriğine ve ilkelerine zorunlu olarak yansımıştır. Öncelikle şu olguyu belirlemek yerinde olacaktır: Emperyalist tekellerin de etkisiyle hızlanan kapitalistleşme süreci, giderek büyüyen ve ince bir tabaka halinde de tekelleşmeye başlayan burjuvaziye hayat vermiştir. Bu kapitalizm şartlarında varlık kazanan 1961 Anayasa'sının öncelikle büyük burjuvazinin siyasî-hukukî yapısı olduğu açıktır. Fakat öbür yandan, tarihinde oldukça uzun ve zorlu bir demokratik mücadele mirasına sahip olan Türkiye işçi sınıfının kazanımlarının da bu Anayasaya yansımış olduğu kesindir. Bu kazanımların Anayasada formüle edilmiş olması, işçi sınıfı açısından önemli ve değerlidir.

Büyük burjuvazinin ideologları, bilim ve siyaset adamları, 1961 Anayasasında dile gelen işçi sınıfının demokratik hak ve özgürlüklerinin, «yukardan», burjuva siyaset kadrolarının «ihsanı» olarak «tanındığını» iddia ederler. Oysa bu, gerçekliği çarpıtmaktır. Burjuva hukukî ideolojisi bu tür çarpıtmaları her ülke ve dönemde yapmıştır. Burjuva hukuk yapılarının «sınıflarüstü» ve «eşitlikçi» olduğunu iddia etmiştir. İşçi sınıfının kapitalizm şartlarındaki demokratik kazanımlarını, kapitalizmin erdemi olarak göstermiştir.

1961 Anayasasında dile gelen sendika kurma hakkı (madde 46), grev hakkı ve toplu sözleşme hakkı (madde 47), sosyal güvenlik hakkı (madde 48), angarya yasağı (madde 42), yaşa, güce ve cinsiyete uygun olmayan bir işte çalıştırılmama hakkı ve çocuklarla gençlerin ve kadınların çalışma şartları bakımından özel olarak korunması (madde 43), dinlenme hakkı (madde 44), adaletli ücret ilkesi (madde 45), toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı (madde 28), dernek kurma hakkı (madde 29) işçi sınıfının uzun ve zor mücadelesinin ürünü olan ilkelerdir. **Bu demokratik kazanımların 1961 Anayasasında yer almasının nedeni budur.**

Öbür yandan, Anayasada ilkeleştirilen sıkıyönetim hali, millî güvenlik ve kamu düzeni gibi ilkeler, kapitalizm şartlarında büyük burjuvazinin çıkarlarını savunan bir işlev yüklenmiştir. Sık sık uygulanan sıkıyönetim rejimi, demokratik hak ve özgürlükler üzerinde anti-demokratik baskıların uygulanması ortamını sağlamış, böylece büyük burjuvazinin çıkarları bu anayasal ilkede dile gelmiştir. Özellikle sendikalaşma ve grev haklarının, toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarının sıkıyönetim dönemlerinde tatile çıkarıldığı gözlenmiştir. Ayrıca Anayasada da formüle edilen millî güvenlik ve kamu düzeni ilkeleri, 1963'te çıkarılan Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununda kurumlaştırılmış ve bu yasada getirilen rejimle grev hakkı önemli kısıtlamalara uğramıştır.

1961 Anayasasında düzenlenmemiş olan lokavta anılan yasada yer verilerek, belirli işkollarında grev yasağı konularak, Bakanlar Kuruluna grevleri erteleme yetkisi verilerek, bu hukukî mekanizmalarla işçi sınıfının 1961 Anayasasında formüle edilmiş grev hakkı; ekonomik grevin duvarları arasına hapsedilmiş, ciddi ölçüde budanmıştır. Öbür yandan, yetkili sendikanın saptanmasında uygulanan mekanizmalarla anayasal sendika seçme özgürlüğü de aynı kısıtlamalara uğramıştır. Demokratik referandum yolu tıkanmıştır.

Burada şu olgu gözler önüne seriliyor: Kapitalizm şartlarında genel olarak hukuk, büyük burjuvazinin çıkarlarını yansıtıyor. İşçi sınıfının demokratik kazanımları, inceltilmiş ve dolambaçlı yasal mekanizmalarla, yöntem ve tekniklerle etkisizleştirilmek isteniyor.

İşçi sınıfının dinmeyen demokratik mücadelesi ise kazanımların oluştuğu mevzileri genişletme çabasındadır. Bunun örneği çok yakın tarihtedir: 1970 yılında Sendikalar Kanununda yapılan ve işçi sınıfının sınıf ve kitle örgütü olan DİSK'i boğmayı amaçlayan değişikliklere karşı gelişen 15-16 Haziran olayları ve elde ettiği demokratik başarı...

Burada da şu olgu açıklık kazanıyor: İşçi sınıfının demokratik kazanımlar uğrundaki mücadelesinin kapitalizm şartlarındaki büyük değeri...

Bir kazanım olarak, **önemli bir anahtar ilke olarak** Anayasa'da yer alan «hakların özü» kavramı (madde 11) ise, demokratik bir işlev yükleniyor. Değişik Anayasa Mahkemesi kararlarında şöyle tanımlanıyor bu kavram: «Bir hakkın ya da hürriyetin kullanılmasını açıkça yasaklayıcı veya örtülü bir şekilde kullanılmaz hale koyucu veya ciddi surette güçleştirici ve amacına ulaşmasını önleyici ve etkisini ortadan kaldırıcı nitelikte» olan hüküm ve uygulamalar bir hak ve özgürlüğün özüne dokunu-

yor sayılır. Bir başka Anayasa Mahkemesi kararında ise: «Bir temel hakkın kullanılması olanağını kaldıran veya bu hakkın kullanılmasını olağanüstü güçleştiren sınırlandırmalar, o hakkın özüne dokunuyor demektir.» deniliyor.

Sendika seçme özgürlüğünün ve grev hakkının ciddi ölçüde kısıtlanması, kapitalizm şartlarındaki hukuk sisteminin çelişik yapısını dikkate değer bir şekilde gözler önüne seriyor.

12 MART HAREKETİ VE «1971 ANAYASASI»

27 Mayıs hareketini izleyen dönemde gözlenen olgu şudur: Emperyalizmin desteğindeki kapitalistleşme ve tekelleşme süreci Türkiye'de hızlanmış ve yoğunlaşmıştır. Büyük burjuvazi (ve siyasî kadroları) durumunu daha da güçlendirmek yolunda anti-demokratik saldırıya geçmiştir. İşçi sınıfının demokratik mücadelesinin kararlılığı, tekelci burjuvazinin anti-demokratik çevresini su yüzüne çıkarmıştır. 1961 Anayasasının o dönemde saldırı hedefi yapılışı ise aynı sürecin sonucudur. Anayasa'daki demokratik kazanımlara sahip çıkan işçi sınıfı ve öbür çalışan tabakaların genişleyen mücadelesi, tekelci burjuvazinin öcüsü olmuştur. Bu durumda, 1961 Anayasasında formüle edilen hukukî çerçeveyi kendisine «engel» olarak görmesi doğaldır.

Bir yandan kapitalistleşme sürecinde ortaya çıkan toplulaşma ve merkezleşmenin hızlanması ve sermaye güçlerinin etkinliğinin artması, öbür yandan kitlelerin demokratik mücadelesinin yoğunlaşması, sınıflararası çelişkileri büyütüyordu. Toplumun bütün kesimleri siyasî planda da bir hareketlenme içine girmişti. Sonuçta, sermayenin en gerici, en saldırgan ve baskıcı kesiminin temsilcileri, seçeneği 12 Mart hareketinde ve onu izleyen faşizan dönemde buldular.

Burada şu noktayı vurgulamak gerekiyor: Askerî bürokrasinin özellikle yüksek kademelerinin, belirli mekanizmalarla (OYAK), artık-değerden daha çok pay alabilir hale getirilmesi, siyasî hayat ve özellikle işçi sınıfının demokratik kazanımları üzerinde önemli bir etken olarak beliriyor.

12 Mart muhtırasını izleyen karanlık dönem, 12 Mart hareketinin niteliğini bir süreç içinde açıklığa kavuşturuyor. Bir yanda, işçi sınıfının ve öbür çalışan tabakaların demokratik hareketinin baskı altına alınması, susturulması; öbür yanda, 12 Mart'ı izleyen günlerde sözgelimi Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneğinin kurulması.

O dönemin Maliye Bakanı 1 Ocak 1972'de şunları diyordu: «Toplu sözleşmeleri zaptırapt altına alabilmek için hükümetimiz büyük gayretler sarfetmektedir.»

Büyük burjuvazinin Odalar Birliği Başkanı ise 5 Ocak 1972'de, «Erim hükümetiyle iyi anlaştıklarını, hükümetin kendilerine güven verdiğini» açıklıyordu.

Talu Hükümeti ise 30 Mayıs 1973'teki Odalar Birliği Genel Kurul toplantısında Odalar Birliği Başkanının ağzından şöyle vaftiz ediliyordu: «Hükümet bizim için bir garantidir.»

Anti-demokratik değişiklikierle 1961 Anayasasındaki işçi sınıfının kazanımları yok edilmek istenmiştir. Nasıl? İçiçe örülen mekanizmalarla: Özgürlükleri sınırlayıcı işlev yüklenen «millet bütünlüğünün bölünmezliği» ilkesi, «bölünmezlik» ilkesinin kurumsal teminatı olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri, yürütme organının güçlendirilmesi ve etkin ve hareket yeteneği fazla bir anti-demokratik baskı aygıtı haline (daha da) getirilmesi.

SERMAYE SALDIRIRKEN SAVUNUYOR

12 Mart öncesi dönemde keskinleşen kitlelerin demokratik mücadelesi, egemen güçlerce, «milletin bütünlüğünü bölmek» olarak niteleniyordu. Oysa bu bakış, onların kendi sınıf çıkarlarıyla işçi sınıfının ve çalışan tabakaların çıkarlarını özdeş tutmalarını dile getiriyordu. Unutulmamalıdır ki tarihsel mücadelede **toplumsal güçlerin «söz ve iddiaları ile, gerçek yapı ve çıkarları arasında ayırım yapmak gerekir».**

Burada iki örneği vurgulamak yerinde olacaktır. Önce, Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği adlı sermaye örgütü, kuruluşunu izleyen günlerde 2 Ağustos 1971 tarihli gazetelerde yayımlanan «manifestosunda» diyordu ki: «Halkın bütünlüğünü bölücü tutumları her şekliyle tehlikeli bulmaktayız.» Burada amaçladığı, iş-

çi sınıfı ve çalışan tabakaların demokratik mücadelesiydi.

Aynı derneğin Yürütme Kurulu Başkanının 4 Ağustos 1972 günlü bir gazetede yayımlanan demeci konuya biraz daha açıklık getiriyor. Bu demekçe özetle şunlar söyleniyor: «Millet bütünlüğümüzün bir parçasının «küçücük bir azınlık» olarak ifade edilmesi en azından ayırıcıdır ve millî birlik, beraberlik hislerini sarsıcıdır. Türk anayasaları egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletinin bütününe ait olduğunu tesbit etmişlerdir. «Egemen çevreler» deyimi Türk demokrasisinin bu temel prensibi ile açık bir tezat teşkil etmektedir.»

Oysa sayın sermaye sözcüsü bu demogojik açıklamasıyl'a burjuva anayasa kitaplarına geçmiş kavramları kasten karıştırıyor ve karartıyordu. **Evet, «anayasalar egemenliğin millete ait olduğunu tespit eder».** Bu bir olgudur. Bir başka olgu daha var: **Buna rağmen iktidar toplumdaki belirli bir sınıfın elinde bulunabilir; sınıf iktidarı varolabilir.** Bu iki burjuva anayasa hukuku kavramını birbirinden ayırmıyor sayın sözcü.

Böylesine oynak ve değişken bir içerik yüklenebilen «bölünmezlik» kavramı, 1971 Anayasa değişiklikleriyle, demokratik özgürlükleri sınırlayıcı anahtar kavram olarak Anayasanın yapısında yaygınlaştırılıyor (madde 11). Madde 11'deki bu genel ilke, özellikle üç ayrı demokratik özgürlüğü «düzenleyen» madde vurgulanıyor: **sendika özgürlüğü, dernekleşme özgürlüğü, basın özgürlüğü.**

1971 Anayasasında «bölünmezlik» ilkesinin anti-demokratik işlevi, özellikle işçi sınıfı açısından belirginleşiyor. Öylesine ki, **metninde özgürlüğün var olduğu, dipnotunda özgürlüğün kaldırıldığı»** bir durum yaratılmak isteniyor.

SERMAYE İKTİDARI VE DEMOKRATİK KAZANIMLAR

İşçi sınıfının ve çalışan tabakaların demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi «12 Mart hukuku»na rağmen duraklamamış, tam tersine güçlenmiş ve ileri demokratik talepler çerçevesinde genişlemiştir. Millî Güvenlik Mahkemelerinin yürürlüğüne hukukî dayanak sağlayan yasanın iptali, **kazanılmış bir demokratik mevzidir.** Ayrıca işçi sınıfı açısından, İş Kanununun demokratikleştirilmesi, grev hakkının toplu sözleşme düzenine bağlı olmaktan çıkarılması, genel grev hakkı, sempati grevi hakkı gibi her türlü grev hakkının elde edilmesi ve lokavtın suç sayılması, sendika seçme özgürlüğünün yasal bir zorunluluk haline getirilmesi (Referandum) talepleri DİSK 5. Genel Kurulunda karara bağlanmış ve yakın demokratik talepler olarak gündeme alınmıştır.

İşçi sınıfı ve çalışan tabakaların mevcut 1961 Anayasası şartlarında gelişip güçlenen demokratik mücadelesi, MC iktidarının faşizm basamaklarında tırmanışının karşısındaki güvencedir. Saldırgan faşist iktidar, mevcut siyasî-hukukî çerçeveyi bile önünde «engel» olarak görüyor. Yasalarda değişiklik yapmak, yeni faşizan tedbir yasaları getirmek yoluna giriyor. Burjuva demokratik özgürlüklerin kökünden budandığı, sürekli bir sıkıyönetim rejimi yürürlüğe sokmak istiyor. Baskıcı ve otoriter bir sermaye diktasını «hukukîleştirmek» çabasına giriyor.

MC iktidarının başı: «Esasen bugünkü bunalım bir rejim bunalımı, bir Anayasa bunalımıdır. Bu Anayasa ile memleket idare edilmez.» derken bunu amaçlıyor.

İşçi sınıfının grev hakkının sınırlarını daha da genişletmek için DİSK çatısı altında ve diğer örgütlerin tabanında verdiği kararlı mücadele, sendika seçme özgürlüğünün gerçekleşmesi için, işçi sınıfının birliğinin DİSK çatısı altında oluşması için verdiği kararlı mücadele, genel olarak burjuva demokrasisinin sınırlarını daha da genişletmek, onları kendi kazanımları kılmak için verdiği mücadele büyük burjuvaziyi ve onun gerici siyaset kadrolarını korkutuyor. MC iktidarının saldırganlığının artmasının nedeni budur.

İşçi sınıfının başı çektiği bu mücadelede toplumun öbür çalışan tabakalarının da yer aldığını, demokratik mücadelenin giderek yaygınlaştığını ve derinleştiğini; memurları, öğretmenleri, öğretim üyelerini, iş müfettişlerini, teknik elemanları, avukatları, vb. kavradığını gözlüyoruz. Bunu büyük burjuvazi de gözlüyor. Bunun içindir ki «Anayasa bunalımı» yaratıyor. Burjuva demokratik özgürlüklerin yer aldığı Anayasa'yı rafa kaldırmak için burjuva demokrasisini otoriter bir rejimle değiştirmek için sistemli ve sinsi bir tırmanışı sürdürüyor.

Memurlar grevli - toplu sözleşmeli sendika hakkı için mücadele bayrağını yükseltirlerken, MC iktidarı onları «psikolojik bir savaş tehlikesine karşı eğitmek için, faşist Hitler Almanya'sının ve Makkarti'nin ideolojik propaganda yöntemlerini kullanarak anti-komünizm kampanyası açıyor.

«Bu Anayasa ile memleket yönetilmez!» Faşist MC iktidarı bu demagojik sloganı sık sık kullanıyor. Bu şu demektir: «İşçi sınıfının grev hakkı yok edilirse, işçi sınıfının sendikal örgütü DİSK yok edilirse, bütün kazanımları yok edilirse, faşist baskı yasaları getirilirse, memurlar faşist yöntemlerle «eğitilirse», ancak bunlar yapılırsa işçi sınıfı ve öbür çalışan tabakalar rahatlıkla yönetilebilir.» Emperyalizmin desteğindeki tekelci burjuvazi pervasız bir açıklıkla demokrasinin kendisini reddediyor. Gerçek çehresini su yüzüne çıkarıyor.

12 Mart sonrası 1961 Anayasasını «lüks» ilân eden faşizan anlayış, özellikle işçi sınıfının ve de öbür çalışan halk tabakalarının gürleşen demokratik mücadelesi ve kararlılığı karşısında şimdi de 1971 Anayasasını «lüks» ilân ediyor. Faşizmi tezgâhlıyor. «Faşizmin kurulmasıyla, burjuvazinin en gerici ve saldırgan unsuru ön plâna çıkar ve doğrudan baskıya dayalı ve hukuk dışı bir rejim kurar.» Bilinmelidir ki «rejim bunalımı» içinde bulunan tekelci burjuvazinin kendisidir. Halk kitleleri değil.

Tırmanan faşizme karşı mücadelede, bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme yolundaki mücadelede işçi sınıfının demokratik kazanımlarının korunması, yeni kazanımlar elde edilmesi âcil görevdir. İşçi sınıfının demokratik ve ulusal sınıf ve kitle örgütü DİSK bu görevin bilincindedir. DİSK'e aklı sıra saldırmaya çalışanların, önce durumu böylesi bir düzeyde kucaklayabilmeleri gerek!

DİSK'İN 9. KURULUŞ YILI COŞKUYLA KUTLANDI !..

13 Şubat 1976 Cuma gecesi İstanbul Spor ve Sergi Sarayında yapılan kutlama şöleninde, tüm Türkiye İşçi Sınıfının DİSK saflarında sendikal birliğini sağlaması ortak bir dilek olarak haykırıldı. Varılan bugünkü düzeyi fedakar çabalarıyla yaratan tarihsel mücadelenin isimli-isimsiz önderleri saygıyla anıldı.

DİSK dokuzuncu yılına girdi. Daha kuruluşunun ilk yıllarında tüm ilericiler sahip çıkmıştı ona. Kısa bir süre içinde, sayıca gücünün çok ötesinde bir saygınlık ve otorite kazandı. «Nasılsa eriyip gidecek» diye bakan kem gözler, yanıldıklarını anladılar. Başından beri sürdürdükleri baskı ve zulmü yoğunlaştırdılar. Türk-İş'in «ideolojik maksatlı» olarak nitelediği ve yalnız bıraktığı bir çok işçi eylemine arka çıkan DİSK'in kararlı tutumu burjuvazinin maskesini biraz daha araladı. 15-16 Haziran'da onbinlerce işçinin direnişi, yeni yüzbinlerin DİSK'e karşı olan tereddütünü kaldırdı. 30.000 işçiden 400.000'lik büyük bir güce erişirken, sınıf uzlaşmacılığının temsilcisi Türk-İş'in çöküşü hızlandı.

DİSK'in uğrunda mücadele verdiği hedeflerinden biri de BARIŞTIR. DİSK, silahlanmaya milyarlar ayrılırken «AÇIZ» diye haykıran milyonların yanında yer alıyor. İşçi sınıfının, onun ulusal ve demokratik, sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK'in bu haklı mücadelesine omuz veren yığınlar artıyor. 9 ncu kutlama şöleni böylesi bir platformu bir kez daha yarattı.

Bugüne değin, bazı temelsiz eleştiriler ve sağın, ters akımların açık saldırısı bir kenara, DİSK olgusu tarihsel bütünlüğü içinde değerlendirilmedi. Biz bu yazımızda, sadece bir adım atıyor ve tartışmayı başlatıyoruz.

DİSK'i değerlendirirken bazı so-

Türkiye İşçi Sınıfının yüzyılı aşan tarihsel mücadelesinin ve bu mücadele geleneğinin üzerinde kurulan DİSK'in 9 ncu kutlama yıldönümü, 13 Şubat gecesi, İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda yapıldı. Saat 19.00 da açılan kapılarda işçi sınıfının çelik disiplinince kontrol sürdürülürken bu şölen için özel olarak hazırlanan Dostlar Tiyatrosu - Boğaziçi Üniversitesi karma korosu, DİSK için bestelenen marşları Ahmet Yürür Yönetiminde okumaya başlamışlardı bile...

9 ncu Kutlama Şölenine gelenleri ilk olarak, özel çabalarla hazırlanan bir sergi karşılıyordu. Sömürünün olmadığı, özgür ve Bağımsız bir Türkiye için çabalarını işçi sınıfı ile kaynaştıran sanatçı dostlarımızın değerli katkılarıyla oluşturulan bu sergi, şölene katılanlarca ilgi ve beğeniyle izlendi.

ruları açıklıkla yanıtlamak gerekiyor. DİSK 1967'de bir örgütsel yapıya kavuştu. Fakat, DİSK'in, üzerinde yükseldiği bir tarihsel temel yok mudur?

«Her ekonomik ve siyasal örgüt, tarihsel olarak belirlenmiş bir gereksinimin billûrlaşmaya başladığı bir anda ortaya çıkar» (1). Tarihsel bütünlüğü içinde bu gereksinim nedir? Sadece 1975 yılında 100.000 işçi DİSK'e katılmıştır. Geçtiğimiz yılda hızlanan bu eğilimin objektif nedenleri nelerdir?

Sınıflı toplumlarda örgütler bir toplumsal gereksinimin sonucu olarak, bir sınıf veya katmanın çıkar ve özlemlerini savunmak görevini üstlenen mücadele araçlarıdır. Sınıfların mevzilenmesi, ekonomik ve siyasal konumları, sınıflar arası çelişkiler ve çatışmanın özellikleri ve boyutları, toplumların ülkelerin gelişim biçim ve düzeyi ile yakından ilişkilidirler. Bu gelişim düz bir çizgi halinde tüm ülkelerde ve hatta bir ülkenin çeşitli bölgelerinde aynı, eşdeğerde değildir. Kapitalizmin ortaya çıkış ve gelişim biçim ve düzeyinin, sınıflar mücadelesinin örgütsel, düşünsel ve davranış düzeyindeki gelişimi üzerinde son derece önemli etkileri vardır. Bir toplumsal sınıfın bugün vardığı noktayı değerlendirmek, ancak tarihsel bütünlüğü ve ülkenin ekonomik ve siyasal gelişimi içinde mümkündür. Sınıfsal tavırların vardığı aşamayı, öznel irademiz veya isteğimizle, geçmiş dönemlerden koparmak, ya da gelişimin bir kesitini alıp, diğerini (işimize gelmediği için) atmak olanaksızdır.

DİSK'in doğuşunu da, işçi sınıfımızın «örgütsel» mücadele tarihinin **bütünlüğü** içinde ele almak zorundayız. DİSK bu tarihsel gelişimin bir aşamasıdır.

Kapitalizmin Türkiye'ye girişi ve işçi sınıfının varlığı

Günümüz Türkiyesi'nin ekonomik ve toplumsal yapısına damga-

Türkiye işçi sınıfının bu mutlu gününde dakikalar ilerledikçe yerler doluyor, DİSK için yazılan ve bestelenen marşlar ve devrimci türküler hepbir ağızdan söyleniyordu:

DİSK MARŞI

Umudu gerçek kılan işçiyiz,
Ekmek ve bilgi üreten biziz;
Bizimdir tarihi çeviren çark,
Ve yaşam denilen engin deniz
Yaşa DİSK, yaşa devrimci işçi
Yeni bir dünya için ileri
Herşeyi yeniden kurmak için
Zincirleri son kez kırmak için,
Birleş işçi arkadaş, kenetlen;
Acılar, gözyaşları hep dinsin.
Yaşa DİSK, yaşa devrimci işçi
Yeni bir dünya için ileri
Sömürüye, zulme vermeyiz yer,
Bizimdir gelecek güzel günler
Özgür yaşam, barışçı bir dünya,
Uğrunda savaşılmaya değer.
Yaşa DİSK, yaşa devrimci işçi
Yeni bir dünya için ileri

Söz : Kemal BURKAY
Beste : Cenan AKIN

Sergide yer alan tablolar Türkiye İşçi Sınıfının tarihsel mücadelesini de dile getiriyordu. Özgür ve yaşanası bir dünya yaratmak için sürdürdüğümüz mücadelede yanımızda yer alan değerli sanatçılar gücümüze güç kattılar. Şölenden sonra, geceye emeği geçen tüm sanatçı dostlarımıza teşekkür eden DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE **«gösterdiğiniz ilgiyi ve değerli katkılarınızı, 400 bini aşan üyemiz adına en sıcak duygularımızla selâmlarız. Sömürüsüz ve özgür bir topluma doğru verilen mücadelede bu birlikteliğimizin devamını dileriz»** diyordu.

sını vuran kapitalist üretim ilişkileri, örneğin İran'dan veya Fransa'dan daha değişik biçimde Türkiye'ye girmiş ve giderek yerleşmiştir.

Ekonomik örgütler olan sendikaların kuruluşu, işçi sınıfını ortaya çıkaran kapitalist sanayi işletmelerinin kuruluşuyla paralellik gösterir.

Osmanlı İmparatorluğunda ilkel sermaye birikiminin sanayie yönelişi, Avrupa sanayi sermayesiyle birleşmesi, ortaklık kurması sonucu olmuştur.

Bugün halâ ve daha büyük ölçülerde sözünü ettiğimiz yerli-yabancı sermaye ortaklığı 19 uncu yüzyılda gerçekleşmiştir. İşçi sınıfını doğuran kapitalist üretim ilişkileri olduğuna göre, Türkiye işçi sınıfının sosyal varlığını ve işçi hareketinin yönelişini belirleyen de, ulusal gereksinimlere göre değil, yabancı ve yerli sermayenin sınıfsal çıkarları doğrultusunda girişilen sınırlı ve çarpık sanayileşme atılımlarıdır. Tam yüzyıl sonra, eski başbakanlardan Naim Talû 1972 yılında 3. Beş Yıllık Kalkınma Plânına yazdığı önsözde bu stratejiyi şöyle belirliyor: «Türkiye, yüzyıldır Avrupa'nın bir parçası olarak milletlerarası siyasette yerini almıştır. Tür-

DİSK'in 9 ncu kuruluş yıldönümünü kutlama şöleni saat 21.05'te DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in konuşmasıyla açıldı. 44 dakika süren konuşmasında TÜRKLER yurt ve dünya olaylarına ilişkin DİSK görüşlerini açıkladı. İşçi sınıfının taleplerini de belirten DİSK Genel Başkanının «141 ve 142 nci maddelerin iptal edilmesine ilişkin» sözleri coşkuyla alkışlandı.

Açış konuşmasında, TÜRKLER: «Dostlarım» diyordu: DİSK, işçi sınıfımızın bu şanlı tarihsel kavgasının bilincinde ve onun içindedir. Biz burada örgütümüzün dokuzuncu yılını kutlarken geçmiş yıllarda canını ve tüm varlığını vermiş işçi sınıfının devrimci neferlerini saygı ve sevgiyle anıyoruz.» «Bu kadar eskilere uzanan mücadele geçmişimiz, bu topraklarda filizlenmiş, bu toprakları kitleten, zenginliklerimizi ve işgücümüzü yağmalayan yerli ve yabancı sermaye bütünlüğüne karşı süregelmiştir. İşte bu yüzden, egemen burjuvazi ne kadar gayrı-milli ise, biz de **en az** o kadar milliyiz.»

Doluydu salon.. Dostlar Tiyatrosu elemanları hazırlanan sahnede yerlerini almışlar salonu dolduranların «Katil iktidar», «141 ve 142'ye Hayır», «Genel Grev hakkımız söke söke alırız», «MC istifa», «Bağımsız Türkiye» haykırışları altında Mehmet AKAN tarafından düzenlenen programa başlamışlardı. Sözleri MEHMET BAŞARAN'a ait olan EMEKÇİ MARŞI dize dize okunuyordu.

EMEKÇİ MARŞI

Kömürde, demirde, fabrikada biz
Yeşertir ovayı, dağı terimiz
Sömürüye dur diyen emekçilerimiz
Ekmeği yoğuran eller bizimdir
Aydınlık günlere yollar bizimdir
Toplandık devrimci sendikamızda
Yürürüz halkımızla omuz omuza
Bize çalışacak gayrı toprak, makina
Bolluğu yaratan eller bizimdir
Aydınlık günlere yollar bizimdir
Kavgamız kulluğa bir son verecek
Yoksulun, ezilenin yüzü gülecek
Yaşamak, özgürlük, kardeşlik demek
Çeliğe su veren eller bizimdir
Aydınlık günlere yollar bizimdir.
Devrimci sendikamız çekiyor başı
Yürüyor halkımızın gerçek savaşı
Çınlatsın dünyayı emekçi marşı
Zincirleri kıran kollar bizimdir
Aydınlığa kurtuluşa yollar
bizimdir
Mehmet BAŞARAN

DİSK'in kurucu sendikalarından Gıda-İş'in Genel Başkanı ve DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal NEBİOĞLU, «sömürüsüz bir dünya yaratmak için tüm ilerici güçleri birliğe» çağıran kısa konuşmasının ardından, rahatsızlıkları nedeniyle geceye katılamıyan DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE'nin ve Lâstik-İş Sendikası Genel Başkanı Rıza KUAS'ın dost selâmlarını duyurdu. Bunu Şölene katılan ve salonu dolduran binlerce ilericinin özellikle «GÜZELCE'ye» yaptıkları ve dakikalarca süren coşkun gösterileri izledi. Ve koro devrimci marş ve türkülerine devam ediyordu:

«İşçi yürüyor baştan
Fabrika dağdan taştan
Galiptir her savaştan
Geliyoruz zincirleri kıra kıra hey
Faşizmin karanlığını yara yara hey»

kiyemiz, Üçüncü Plânı dayandırdığı stratejiyi hazırlarken 22 yıl sonra varacağımız gümrük birliğini tam bir samimiyetle dikkate almış, o tarihte batılı sanayileşmiş toplumların ekonomik ve sosyal yapılarını kazanmayı temel bir hedef olarak seçmiştir.» Türkiye işçi sınıfı hareketinin gelişimine damgasını vuran da, bu tarihsel gerçeklik karşısında, işçi sınıfı adına hareket eden örgütlerin, iktidarların, şu veya bu şekilde, aldıkları tavırlardır.

Tekelci sermayenin bir dönem sözcülüğünü yapmış Talû'nun deyimiyle, «yüzyıldır (kapitalist) Avrupa'nın bir parçası» olan Türkiye'de, işçi hareketi, yerli-yabancı ortaklığındaki veya sadece yabancı sermaye egemenliğindeki işyerlerinde başlamıştır. Bu somut tarihsel gerçeklik, işçi hareketimize objektif olarak anti-kapitalist ve anti-emperyalist bir öz kazandırmıştır.

Fakat, gelişim, hiç bir zaman tek bir çizgi üzerinde ve tek yanlı olmamıştır elbet. En azından sendikal düzeyde, 1952'de Türk-İş ve 1967'de DİSK'i doğuran nedenler de yine bu çok yönlü gelişim içinde gizlidir. Bir başka deyişle, kapitalizme karşı sınıf sendikacılığı ile bu düzenden yana sınıf uzlaşmacılığı en üst (konfederal) düzeyde biçimlendiren de bu tarihsel süreçtir. Bu açıdan 20 Şubat'ı 21'e bağlayan gece Türk-İş Genel Başkanı H. TUNÇ ile DİSK Genel Başkanı K. TÜRKLER'i karşı karşıya getiren açık oturum, aynı tarihsel gelişimin en açık ve en dolaysız bir belgesidir.

Türkiye işçi sınıfının sendikal hareketinin günümüzde vardığı aşamayı tarihsel olarak belirleyen 2 tavır vardır.

Birincisi: Sınıf sendikacılığı (2); **İkincisi:** Sınıf uzlaşmacılığı. Ancak çoğu kez, sınıf uzlaşmacısı sendikaların, egemen sınıfların iktidarları tarafından kurulduğu veya kurulanların desteklendiği de bir gerçektir. Bu açıdan, her ikisi arasında, bir çelişki değil, bir bütünsellik ve iç içelik söz konusudur. Aralarındaki kaçınılmaz çelişkiler, sınıfsal niteliklerini değiştirmediği için, ikinci plânda kalır.

Dışa bağımlı, çarpık kapitalizmin daha çocukluk dönemlerinde bile işçi hareketinde iki eğilim görülür: Bir yanda, sayıca cılızda olsa, işçi sınıfı, ücretlerin yükseltilmesi, çalışma süresinin azaltılması ve diğer sosyal haklar için yabancı-yerli işverenlere karşı mücadeleye atılır. Bu mücadelelerin

İlgiyle izlenen program devam ediyordu:
ANLATICI: İşçiyiz biz, Emekçiyiz biz. Dünya bizim ellerimizde döner. Sermayenin balyozunda değil.
KORO:
Kara deryalarda bir fenersin
Senin ışığında yürüyoruz
Biz bu karanlık yolun sonunda
Doğacak güneşi görüyoruz
Fabrikalarda biz tarlalarda biziz
Biziz hayatı yaratan
Dil farkı bilmeyiz, din farkı bilmeyiz
Sanki doğduk bir anadan
ANLATICI: «Önce tarlalar vardı.. Toprak, anamız toprak, sadık yarimiz toprak...» diyordu ve kızlar korosu «Burçak Tarlası...nı» söylerken folklor grubu ağır ve kırık bir tarzda, türkünün halk oyununu ustalıkla sergiliyordu.

Geceye katılanlar, yalnızca 1975 yılı içinde 100 bin işçinin DİSK'e geçmesinin anlamı ve coşkusu içindeydi. «İşçi-Gençlik elele, demokratik cephede», «Bağımsız Türkiye», «İşçiyiz güçlüyüz Devrimde Öncüyüz», «Sosyalist Türkiye» sloganları içinde Kerem GÜNEY sahneye geliyor ve Sabahattin Ali ile Nazım HİKMET'in şiirlerinden bestelenen türküleri ile geceye derinlik kazandırıyordu...

başarısı için, **işverenlerden bağımsız** örgütlenme çabalarına girişir. Diğer yandan da, işverenler iki yolu aynı anda izlerler. Doğan ve gelişmeye başlayan işçi hareketini ezmek ve bağımsız örgütlenmesini engelleyemedikleri yerde de, işçi hareketini kendi denetimleri altına almak.

İşçi hareketine karşı sermaye saldırıları

Daha 1845 yılında çıkarılan Polis Nizamnamesi, işçi sınıfının sömürüyü sınırlama ve örgütlenme gereksinimine karşı alınacak baskıcı tedbirleri içermektedir. Söz konusu nizamname, polislere, yani düzeni koruma ve kollama güçlerine şu görevi vermişti: «İşini gücünü terk ile mücerred tatili mesaliki ibar garezinde olan amele ve işçi makulelerinin cemiyetlerinin def ve izalesi ile ihtilâl vukunun önün kestirilmesi.» Daha açıkçası, işçilerin grev eylemi, örgütlenme girişimleri bir «ihtilâl» olarak niteleniyor ve önüne geçilmesi isteniyordu.

19 uncu yüzyılın sonlarında artık, batılı kapitalistler cılız yerli sermayenin de isteğiyle ülkede başlıca işveren durumuna gelmişlerdir. Emperyalist devletler Osmanlı İmparatorluğu'nu ekonomik yönden kuşatmışlar ve siyasal denetimleri altına almışlardır. 1878 - 1908 yılları arasındaki Abdülhamit in terörü yetmiyormuş gibi, 1908 de çıkarılan «Tatil-i Eşgal» yasası, işçi hareketine karşı girişilen bir

Şölen'in bütünlüğü içinde DİSK in doğuşu-gelişimi ve bugünü «işçi sınıfımızın örgütsel mücadele tarihinin bütünlüğü içinde» ele alınıyor. DİSK, kendisini doğuran tarihsel gelişime sahip çıkıyordu.
ANLATICI: En sonu vardım siyasal bilince ta 1920'de, emperyalizme ve kapitalizme karşı savaş edilende..
Vardım siyasal örgütlenmenin bilincine. 1 Mayıs'a kutlarken. İstanbul'da işgal içinde silah üretirken Kasımpaşa ve Haliç te, milli mücadelede kullanılsın diye.. Anadolu'ya yurtsever kaçıranda İşgal askerlerini döverken Doğancılarda karakolun burnunun dibinde. Vardım siyasal örgütlenmeye. Aldı düşmanlarımı telaş ve gene baskı zulüm oldu. Karada öldürüldük birer ikişer. Deryada boğdurulduk beşer, on beşer..

Şölenin değerli seslerinden ikisini Ruhi SU ve Sümeyra ÇAKIR oluşturuyordu. Ulusal Kurtuluş Savaşı destanını; destansı bir türküyle okuyan sanatçılar coşkuyla alkışlandılar...

diğer açık saldırı örneğidir. Bu yasa, dönemin iktisat bakanının Alman asıllı müşaviri Kont Ostrog'un önerisi üzerine çıkarılmıştır. Biraz ileride göreceğimiz gibi 1947'deki ilk sendikalar yasası da, Türkiye kapitalizminin belirgin özelliği, olan yabancı müdahelesiyle çıkarılmıştır. Zamanın sadrazamı (başbakan) Kâmil Paşa «harekâtı askeriye ve hayatı iktisadiyeyi tehlike-i nâgihaniye maruz bırakmamak için» Tatil-i Eşgal yasasının çıkarıldığını ileri sürmüştür.

Bu yasa, 24 Temmuz 1908'de yayınlanan «Kanunu Esasiye» (Anayasa) nın yürürlüğe girmesiyle iktidar olan İttihad ve Terakki Fırkası'nın «özgürlük, adalet, eşitlik» vaadlerinden sadece 2 ay sonra çıkarılmıştır. Yasanın amacı, bu vaatleri yürürlüğe sokacak örgütlenmesini hızlandıran, ekonomik ve toplumsal haklarını koparmak için grevlere giden işçi sınıfına karşı emperyalist Alman sermayesinin çıkarlarını korumaktır. Gönümüzde de, Narin'ler, Berker'ler, İbrahimoğulları, bakanlar, grevlerin ulusal ekonomi adı altında, yerli ve yabancı tekelci sermayenin çıkarlarını sarstığını söylemiyorlar mı? Sıkıyönetimler, yine bu asılsız gerekçeye dayanarak, grevleri ertelemediler mi?

Tatil-i Eşgal yasasından kısa bir süre sonra, 31 Mart olayları bahane edilerek ilân edilen Sıkıyönetim sürekli olarak işçi sınıfının bağımsız örgütlenmesini ve mücadelesini yasaklamaya, silâhla engellemeye yönelmiştir.

DİSK'E SELAM

Biz devrimci işçileriz
Bilinçliyiz yürekliyiz
Ateşlerden geçe geçe
Çeliklenmiş bilenmişiz
Emekçiyiz yaratanız
Dünyaya dünya katanız
Vatan biziz yarın biziz
Namustur alınterimiz

Çok ağrıdık çok kanadık
Kurtuluşa can adadık
Sömürüye paydos artık
Biz devrimci işçileriz
Emekçiyiz yaratanız
Dünyaya dünya katanız
Vatan biziz yarın biziz
Namustur alınterimiz

13 Şubat 1976 Cuma gecesi İstanbul Spor ve Sergi Sarayını dolduranlar, serencamı Ruhi SU'nun sesinden de dinlediler :

«Hayali gönlümde yadigar kalan
Bir yanım deryada çalkanır şimdi.
Onbeş kardeş ile boğulup ölen
Bir yanım deryada çalkanır şimdi
Yarelerimiz tuz içinde kanıyor
Uyku basmış ela gözler sönüyor
Bir yanımda Suphi, Nejat ölüyor
Bir yanım deryada çalkanır şimdi»

İttihat ve Terakki Fırkası, patronu olan emperyalist Alman sermayesinin çıkarı uğruna girdiği I. Emperyalist dünya savaşı sonucunda Türkiye'yi diğer emperyalist devletlerin askerî işgaline sokmuştur. Bu dönemde, işçilerin bir kısmı ateş hattına sürülmüş, diğer kısmı üzerinde yoğun bir zulûm uygulanmıştır. Tüm varlığıyla ulusal kurtuluş savaşına katılmasına rağmen, işçi sınıfının ekonomik, toplumsal ve siyasal varlığında bir değişiklik olmamıştır. Tersine, daha 1922'lerde başlayan baskı, giderek yoğunlaşmıştır. 1 Mayıs 1923'te işçilere dağıtılan bir bildiride «TBMM'ni iskat ve meşrutiyetine isyanı tazammum eder» nitelikte görüldüğü için birçok tutuklamalar yapılmış; Temmuz 1924'de İstanbul'da grev yapan işçilere karşı silâhlı birlikler çıkarılmış ve nihayet 4 Mart 1925'de çıkarılan Takriri Sükûn Yasası ile işçi hareketi «Cumhuriyetçi burjuvazinin» o döneme kadarki en ağır balyozunu yemiştir. Takriri Sükûn Yasası ile her türlü işçi örgütlenmesi ve eylemi yasaklanıyor, bu tür girişimlerde bulunanlar kurulan «İstiklâl mahkemeleri»n de ağır cezalar çarptırılıyorlardı. 1936'da, faşizmin iktidar olduğu İtalyan Ceza Yasasından alınan 141 ve 142 nci maddeler, halâ daha işçi sınıfının örgütlenme ve mücadele hareketi üzerinde sallanan demoklesin kılıcı niteliğini

Toprak toprak ekileniz
Kömür kömür söküleniz
Demir demir dövüleniz
Biz devrimci işçileriz
Emekçiyiz yaratanız
Dünyaya dünya katanız
Vatan biziz yarın biziz
Namustur alınterimiz

Söz : Hasan HÜSEYİN
Beste : Şanar YURDATAPAN

Ölümsüz şair Nazım HİKMET'in şiirlerinden yaptığı bestelerle şöleni zenginleştiren bir diğer değerli sanatçı Timur SELÇUK idi. Coşkuyla alkışlanan sanatçının son olarak söylediği 1 Mayıs marşı, salonu dolduran binlerce kişi tarafından ve hepbirağızdan söylendi.
«1 Mayıs işçinin emekçinin bayramı
Devrimin şanlı yolunda
Yürüyen halkın bayramı...»

korumaktadır.

1938 yılında da Cemiyetler Yasası bir kez daha değiştirilerek, sınıf, temeline dayalı dernek kurmak yasaklanmış ve sendika hakkı bütünüyle ortadan kaldırılmıştır.

Cumhuriyet'ten önce ve sonra burjuvazi bir yandan işçi sınıfının toplumsal varlığını inkâr etmiş, ama aynı anda, kendi kendini yalanlarcasına işçi sınıfına durmadan saldırmıştır. «Sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitleyiz» masalını yaygınlaştırmaya çalışan burjuvazi daha 1912 yılında «Sanayii Teşvik Yasası» nı çıkarmış; buna karşılık işçi sınıfına sendikalaşma hakkını bile korumayan İş Yasası bundan ancak 24 yıl sonra 1936'da çıkarılmıştır.

İşçi hareketine karşı sınıf uzlaşmacılığı

Fakat, yerli sermaye sınıfı, yoğunlaştırarak sürdürdüğü zulûm politikasının, işçi sınıfının örgütlü mücadelesini sadece erteleyebileceğinin veya zayıflatacağının bilincindeydi. Bu yüzden, izlediği terör uygulamasına paralel bir şekilde, işçi hareketini bölmek için diğer bir yöntemi de uygulamadan geri kalmadı. Amacı, işçi sınıfının, bağımsız sınıf örgütlenmesini ve kurulu sömürü ve kâr düzenine karşı bilinçlice mücadelesini saptırmak, önlemek ve kendi denetiminde, ehlileştirilmiş bir düzen sendikacılığı yaratmaktı. Burjuvazinin, tarihsel süreç içinde, bu yöndeki girişimlerini somutlayabilecek sayısız örneklerden sadece birkaçını verelim.

1913'de kurulan «Kadınları Çalıştırma Cemiyet-i İslâmisi, erkek işçilerin askere alındığı bir dönemde, çok düşük ücret karşılığı kadınların boşalan işyerlerinde çalışması için propaganda yapıyordu. Derneğin kurucuları da, yerli ve yabancı işverenler tarafından besleniyor ve destekleniyordu.

İttihat ve Terakki Fırkası, kendi adamlarını 1917'de Stokholm'da toplanan uluslararası sosyalistler toplantısına göndererek, sosyalist işçi hareketini denetimi altına almaya kalkışmıştır.

1922'de kurulan İstanbul Amele Birliği, birleşme doğrultusunda girişimlerde bulunan işçilerin ör-

Türkiye işçi sınıfının ulusal ve demokratik, sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK'in 9 ncu kuruluş yıldönümü nedeniyle yazılan DİSK MARŞ'LARI'ndan birinin güftesi de ŞAİR CAN YÜCEL'e aitti. Ahmet YÜRÜR tarafından bestelenen bu değerli marşın sözlerini dinleyicilere şairin kendisi sundu:

İŞÇİ MARŞI

Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel.
Dumanı dağıtacak yıldız-poyraz başladı.
Bu fırtına yarınki sütlimanlara bedel.
Bahar yakın demek ki, mevsim böyle kışladı
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel
Tekliyor işte çağın çarkına okuyan çark;
Ve durdu muydu birgün bu kör, avara kasnak
Bir zincir yitirenler, bir dünya kazanacak
Sende o dünyadansın, sınıfını bil, safa gel!
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel
Köylükler uykusunda döndü, dönüyor sola
Güne bakıyor bebek büyüyen yumruğuyla.
Başaklar göverdi, bak baş koydular bu yola.
Şaltere uzanıyor Tanrıya açılmış el.
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel
Senlik benlik bitip de kuruldu muydu bizlik,
Asgari ücret değil, hür ve günlük güneşlik
Bir Türkiye olacak aldığın son gündelik
Halk kalacak geride, gidince bu zalım sel
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel
Tarihle yürüyenler, tarihle adım adım,
Safları sıklaştırın, tarihle hızlanalım!
Lakin hızlandık derken, kolu dağıtma sakın!
Başları bozuklar var, şimdi bize tek engel.
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel
Sen ki erhatsın işçi, günün senin gelecek
İndir külüngün, indir, del şu karanlığı, del!
Del ki, dağlar ardından önümüze bir çiçek
Gibi açsın aydınlık, tekmil olunca tünel
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel

Söz : Can YÜCEL
Beste : Ahmet YÜRÜR

Rahmi SALTUK, özellikle Şili halkının VENSEREMOS (ZAFER BİZİMDİR) adlı marşı ile ilgi topladı. Türkiye İşçi Sınıfının faşizme karşı mücadele eden Şili işçi ve emekçileriyle dayanışmasını dile getiren bu marş da hepbirlikte söylendi.

gütlenmesini engellemek üzere çaba harcamıştır.

Yine 1922'de kurulan İstanbul Umumi Amele Birliği, Ticaret ve Sanayi örgütleriyle aynı binada çalışıyor ve sendikal örgütlenme ve birlik atılımlarını bölmek, saptırmak için işveren çevreleri tarafından besleniyordu. «... hiçbir maksad-ı siyasi ile teşekkül etmiş» olmayan bu birlik, egemen çevreler tarafından «büyük bir hiss-i takdir ile selâm»lanmıştır.

Zamanın tek partisi CHP'nin kurdurduğu Türkiye Amele Birliği ise, işçilerin güvenini kazanamadığı için kısa bir süre sonra kapısını kapamak zorunda kalmıştır. Bu arada yine CHP, «işçi ve esnafı rejime her vecihle bağlı ve faydalı kılmak vazifesi» ile İzmir İşçi ve Esnaf Birliği'ni faaliyete geçirmiştir.

1923 yılında toplanan İzmir İktisat Kongresi, yeni doğan Cumhuriyet yönetiminin izleyeceği ekonomi-politikayı kapitalizm olarak meşrulaştırmıştır. Kongreye işçi sınıfı adına katılan İstanbul Umum Amele Birliği, sunduğu raporda, «çeşitli sınıflara mensup murahhaslar, hükümetin teşvik ve yardımı ile çıkarların uzlaşmasına muvaffak olurlarsa» «Türk milleti terakki yolunda müctâcel ve fakat sakinane adımlarla yürür» diyerek, sınıf uzlaşmacılığının en güzel tanımını yapmış ve Türk-İş'in «bilimsel» temelini atmıştır.

Ancak, sınıf mücadelesini öngören sendikaları yaşatmamak veya kuruluşlarını önlemek üzere, burjuvazinin denetimindeki sahte işçi örgütleri başarılı ve uzun ömürlü olamamışlardır.

Sınıf sendikacılığının ilk izleri

Yazımızın başında belirttiğimiz gibi, «sendikal» hareket kapitalizmin gelişimiyle paralellik göste-

rir. Sanayi işletmelerinin çoğalması, işçi sınıfının da sayıca büyümesini ve örgütlenmede yeni aşamalara varmasını doğurur. Günümüzde, artık kitleler tarafından hızla benimsenmeye ve kavranmaya başlayan bilimsel sınıf sendikacılığının izleri 19 uncu yüzyılın sonları ile 20 nci yüzyılın ilk yarısında **objektif olarak somut pratikte** görülüyordu. Hatta, kitlelere mal olmasa da, bu doğrultuda bazı atılımlar yapılmış, **fakat** burjuvazinin yoğun zulmü ve yasaklamaları yüzünden uzun **süre** yaşayamamıştır.

Bugünkü anlamıyla olmasa **da,** sınıf sendikacılığının **ilk izlerini** daha o dönemlerde **görmek mümkündür.** «İlerici» şeklinde nitelemenin daha doğru olacağı **bu hareketin** belirgin özelliği, **1 - Kısmî** ve son derece yetersiz ekonomik tavizlerle yetinmemesi, yeni toplumsal istemler için **ekonomik mücadeleye** bir süreklilik kazandırmak istemesi; 2 - **Çeşitli slogan** ve biçimler altında, sendikal hak ve özgürlükler için mücadele etmesi; 3 - Önceleri objektif olarak, 1919'dan itibaren bilinçli bir şekilde anti-emperyalist bir yönelişi olması.

Günümüzdeki anlamına **az-çok** uygun ilk sınıf sendikacılığı **girişimleri** 1946'larda **Cemiyetler Yasası'nın** sınıf esasına dayalı örgütlenmelere izin vermesiyle başlar. Tophane işçilerinin ve «sosyalizme» eğilimli bazı aydınların **1895** yılında gizlice kurdukları **Amele-i** Osmanî Cemiyeti bir yandan işçilerin ekonomik ve toplumsal istemleri için mücadele verirken, aynı anda da işçilerin sömürüye karşı siyasal **bilinçlenmesi için çaba** harcıyordu.

Özgürlükçü düşüncelerin yayılmasına çalışan bu cemiyetin yöneticileri, militanları ve üyelerinin önemli bir bölümü tutuklandı, işkence gördü, sürgüne gönderildi.

24 Temmuz 1908 Anayasası'nın yürürlüğe girmesini sağlayan başlıca kitle eylemleri yine **işçilerin** yoğunlaşan grevleri olmuştur. **1908** de birbirini izleyen grevler, **«yalnız** tahammülsüz iş şartlarının **bir** tepkisi olarak değil, **Manastırda** başlayan meşrutiyetçi hareketi ta-

Sömürüsüz ve yaşanılası bir hayat kurmada ön safta yürüyen işçi sınıfı ile sanatçıların birlikteliği önemlidir. DİSK bu dayanışmaya önem veriyor, özen gösteriyor. FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA, bu değerli şairimiz de, DİSK'in 9 ncu yılı için katkısını esirgemedi. Genel Sekreterimiz İbrahim GÜZELCE'ye yazdığı ve «Başarılı Sendikalar topluluğunuza nice başarılar diler, 9 ncu yılınızı şimdiden kutlarım» **diye biten mektubunda DAĞLARCA yazdığı dizeleri şöyle niteliyordu.** (1) - 9. yıl olduğu için dizeler dokuz hecelidir, hepsi dokuz bölümdür. (2) - Hem dururken hem yürürken söylenebilir, türküdür, marştır. (3) - Bestesi içindedir, işçi-kendi içindeki sestir. Ayrıca bestelenmesede olur. (4) - Yalnız davul eşliğinde söylenmesi uygundur. (...)
DAĞLARCA'**nın DİSK'in SESİ başlığını taşıyan yapıtını davul ve koro eşliğinde GENCO ERKAL söyledi. Baştan sona büyük bir sessizlikle izlenen ve sonunda binlerce kişi tarafından ayakta alkışlanan yapıtın sözleri şöyle:**

D İ S K' İ N S E S İ

He heyde Hey DİSK'in sesi bu
He heyde Hey hey Susmaz kimse.
He heyde Hey Ferіştah olsan
He heyde hey hey Korkmaz kimse.
He heyde hey Birer birersek
He heyde hey hey Kalmaz kimse.
He heyde hey Yaşarsa örgüt
He heyde hey hey Çökmez kimse.
He heyde hey İş ekmek eyler
He heyde hey hey Doymaz kimse.
He heyde hey Grev mi yaptık
He heyde hey hey Dönmez kimse
He heyde hey Yazım benimdir.
He heyde hey hey Yazmaz kimse.
He heyde hey Güneş yolumdur
He heyde hey hey Durmaz kimse.
He heyde hey Vurdun yokettin
He heyde hey hey Bitmez kimse.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

mamlayan tezakür» ler olarak belirlenmiştir.

1911'de kurulan İstanbul Makinistler Cemiyeti'nin tüzüğündeki bir maddeye göre: «başka işçi dernekleri grev yaptıkları takdirde onlara yardım edecekler, grevin başarıya ulaşması için onlara el uzatacaklar, grev yapan işçilere Cemiyet kasasından para yardımında bulunulacaktı.» Bu, sınıf dayanışmasının somut bir göstergesi değil de nedir? Cemiyet, İttihat ve Terakki'nin baskısı sonucu dağılmıştır.

1911 yılından itibaren Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs'ı işçi bayramı olarak büyük gösterilerle kutlamış ve o gün çalışmamıştır.

30 Mayıs 1919 günü İstanbul'da Sultanahmet'te binlerce işçi ve emekçi İzmir'in işgalini protesto gösterisinde bulunmuşlardır.

Bu arada, sonucu başarılı olmasa da, kurulmuş bulunan bazı ilerici ve «sosyalist» fırkalar, seçimler için işçi adaylar göstermişlerdir.

1920 yılında ise işçi sınıfı siyasi örgütünü kurmuştur.

1921 yılının 1 Mayıs'ı, işgal ordularına karşı anti-emperyalist bir kitle gösterisi niteliğine dönüşmüştür.

1922'de kurulan Türkiye İşçi Derneği, Ulusal Kurtuluş Savaşını desteklemekle kalmamış, emperyalizme, kapitalizme ve hilâfete karşı işçiler arasında geniş bir uyandırma çalışmasına girişmişti. Bu arada, dernek, İstanbul İşçilerini tek bir örgüt etrafında birleştirme çalışmalarında bulunmuştur. İmalâtı Harbiye işçilerinin kurduğu dernek, diğerleri gibi ağır baskı

Değerli ozan Nazım'dan derlediği şiirleri ile şölene katılanları tek bir ses, tek bir nefes haline getiren GENCO ERKAL, gecenin yıldızı oldu.

Onlar ümidin düşmanıdır, sevgilim
akar suyun
Meyve çağında ağacın,
Serpilip gelişen hayatın düşmanı
Çünkü ölüm vurdu damgasını
alınlarına
- çürüyen diş, dökülen et -
Bir daha dönmemek üzere yıkılıp
gidecekler
Ve elbette ki sevgilim, elbet
dolaşacaktır elini kolunu sallaya
sallaya,
dolaşacaktır en şanlı
elbisesiyle: işçi tulumuyla
bu güzelim memlekette: HÜRRİYET

ve tehditler karşısında varlığını ancak Ekim 1922'ye dek koruyabilmiştir.

Örneklerden görüldüğü gibi, ilerici ve anti-emperyalist niteliği olan her sendikal örgütlenme doğal ömrünü tamamlayamadan burjuvazi tarafından katledilmiştir.

Günümüzün sınıf sendikacılığının ilk tohumlarını görmeyen bazıları, aslında sermaye sınıflarının «yasal» ve yasa dışı zulmünü gerektiği gibi değerlendirmemektedirler. Türkiye işçi sınıfı yeni 1 Mayıs'lara hazırlanırken, geçmiş 1 Mayıs gösterilerini ve burjuvazinin yasaklamalarını, aldatmacalarını unutmamıştır.

5 Haziran 1946'da Cemiyetler Yasası değiştirilerek sınıf temeline dayalı dernek kurma yasağı kaldırılınca, işçiler hızla sendikalar kurmaya başlamışlardır. «Sendika» adlı bir yayın organının 31 Ağustos 1946 tarihli sayısı, işçi sınıfının çağdaş mücadelesinin gökten zembille inmediğini şöyle belirtmektedir:

«Hayret edilecek gayretler ve akıl durduracak vasıtalarla ön ayak oldukları teşekküllerini besleyip yaşatma ve kuvvetlendirme seferberliği içinde müthiş fedakârlıklarıyla bütün engelleri aşıp yıkmaya azmetmiş bu bir avuç kahraman işçi çocuklarını ileriki nesiller hayranlıkla selâmlayacaklardır.»

Objektif olarak 1967'de DİSK'in doğuşuyla en üst aşamasına ulaşan bu kararlı mücadele geçmişi, DİSK'in 9 uncu Kuruluş yılını kutlama şölenini açış konuşmasında ve 20 Şubat akşamı yapılan açık oturumda belki ilk kez bu kadar dolaysız bir şekilde ve bilinçlice DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER tarafından dile getirildi.

1923'te İstanbul Umum Amele Birliği'nin bir raporunda belirtilen, «garpta ve «yeni dünya» daki sınıf çatışmalarının benzerinin ülkemizde gereği olmadığı» görüşü, yani sınıf uzlaşmacılığı, yine 20 Şubat akşamı Türk-İş Genel Başkanı H. TUNÇ tarafından bilinçlice ve bir kez daha açıklıkla ortaya kondu.

Günümüzdeki bilimsel sınıf sendikacılığını (DİSK) doğuran, tarihsel bir objektiflik olarak anti-kapitalist ve anti-emperyalist bir özü olan Türkiye işçi sendikal hareketinin gelişimidir. Sınıf uzlaşmacılığı da (Türk-İş), sınıflar gerçeğini inkâr eden, burjuvazinin bu gelişim içinde ve karşısında izlediği ikili (zulûm ve parçalama) yöntemin bir ürünüdür.

Dün, siyasal güçler dengesi burjuvazinin, büyük ölçüde tek taraflı hareket etmesine elveriyordu. Fakat, bugün, hızla emekçi halk ve demokrasi güçleri lehine değişmekte olan bu denge bir yandan sınıf sendikacılığının, DİSK'in kitle tabanını geliştetir ve sınıf uzlaşmacılığının, Türk-İş'in çöküşünü hızlandırırken, büyük burjuvazinin artık DİSK gerçeğini yok edemeyeceğini göstermiştir.

DİSK, işçi sınıfımızın, halkımızın tarihsel mücadelesinin içinde ve görevlerinin bilincindedir. Ülkemizin tek sendikal örgütü olma yolunda 9 yıldır süren çabaları yeni ve etkin atılımlarla başarıya ulaştırmak, önümüzdedir..!

---

1. İbrahim Güzelce, DİSK Genel Sekreteri, Ayrıntılı Haber, 13.2.1976
2. DİSK Dergisi, Sayı. 16

DİSK'in 9 ncu yıldönümü nedeniyle düzenlenen kutlama şöleni sabaha karşı 01.30'da sona ererken, Spor ve Sergi Sarayı hala doluydu. Şölenin son sanatçısı Cem KARACA idi. İşçi sınıfının ileri demokratik bir düzene duyduğu özlemleri dile getiren sloganlarla sona eren şölene çok sayıda kutlama mesajı da geldi.

KUTLAMALAR

İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasını da simgeleyen ve Fransız işçi sınıfının en güçlü sendikal örgütünden gelen kutlama mesajı coşkuyla selamlandı. **CGT adına** Konfederasyon Sekreteri Röne Dühamel tarafından gönderilen mesajda söyle deniliyordu.

«DİSK'in 9 ncu kuruluş yıl dönümü nedeniyle Fransız Genel İş Konfederasyonu C.G.T, 2 milyon 400 bin üyesi adına, Türkiye emekçilerinin çıkarları için, sürdürdüğünüz kararlı mücadelede sizleri kutlar. C.G.T. Sendikal ve Demokratik hak ve özgürlükleri koruma ve geliştirme savaşımında yeni başarılar diler. Konfederasyonumuz ve DİSK arasındaki kardeş bağların güçleneceğine inanıyor, kayıtsız dayanışmamızı Türkiye İşçi Sınıfına iletiyoruz.
Kardeşçe selâmlarımızla...»

VE DİĞERLERİ

Öte yandan İlerici Kadınlar Derneği, Töb-Der İstanbul Şubesi, Frankfurt Türkiyeli İşçiler Birliği, İstanbul Kıbrıslılar Öğrenim Kültür Derneği Yönetim Kurulu, Devrim Ocakları Yönetim Kurulu, İlerici Gençler Derneği, Kayseri Maden-İş Sendikası Temsilciliği, Yeni Haber-İş Sendikası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu, Tek-Gıda-İş'e bağlı Tekel Ambalaj fabrikasının Basın işçileri, Stuttgart Türk Toplumcular Ocağı Yönetim Kurulu, CHP İstanbul İl Başkanı Aytekin Kotil, Petkim-İş Sendikası adına Genel Başkan Mehmet KILINÇ, Pahalılık ve İşsizlikle Mücadele Derneği, Yapı-Sen Genel Yürütme Kurulu, Yapı Sen İstanbul Şb. Yürütme Kurulu, TÜS-DER İstanbul Şube Başkanı Hüseyin AY, CHP Beşiktaş Gençlik kesimi, Ürün DERGİSİ sorumlu yönetmeni Selçuk UZUN, Türk Tabibleri Birliği Başkanı Dr. Erdal ATABEK, İlerici Yurtsever Gençlik Gazetesi adına sorumlu Yönetmen Bahattin SEVEN, Mersin TÖB-DER Bölge Temsilciliği adına İsmet ÖZDEMİR, Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı AZİZ NESİN, TEK-İŞ Yürütme Kurulu, Denizli Yüksek Öğrenim Yurdu Öğrencileri, Sinematek Yönetmeni Onat KUTLAR, Mab-İş Sendikası adına Başkan Mashar Eglem ŞİMŞEK, Mab-İş Sendikası VAN işyeri Temsilciliği, Maden-İş Sendikası IX. Bölge Temsilciliği Onur Kurulu Başkanı Abdülkadir AKYÜREK, Maden -İş Sendikası IX. Bölge işyeri Temsilciliği adına Y. Ziya GÜVENİR, Hür Cam-İş Sendikası Genel Sekreteri M. Ali TUNÇDEMİR ve Şube başkanı Mustafa DİLMEN, TÜTED (Tüm Teknik Elemanlar Derneği) İstanbul Şubesi adına Başkan Kemal DAYSAL, CHP İstanbul Milletvekili Vahit YALIN, CHP İstanbul Milletvekili Metin TÜZÜN, TÜM-DER İSTANBUL Şubesi, Genel-İş Sendikası Hukuk Müşaviri Özgür YAZICIOĞLU, Genç DİŞÇİLER Derneği, Devrimci Sağlık-İş Sendikası adına; Düzgün HALİS, Makina Mühendisleri Odası Ankara Şube Başkanı Ethem ÖZBAKIR, Tiyatro Emekçileri Derneği, Altan ÖYMEN, Prof. Nuri ÇELİK, Aytekin DİKMEN, Erdoğan AKDUMAN gibi pek çok kuruluş ve kişi tarafından gönderilen kutlama mesajları da aralıklarla okundu ve ilgi topladı.

Öte yandan yüzlerce dost ve üyemiz mektup, telefon ya da şahsen kutlama - başarı dileklerini ulaştırdılar. DİSK DERGİSİ, örgütümüzün işçi sınıfının tarihsel mücadelesinin ulaştığı günümüzdeki düzeyi daha da ileri götürme yolunda mücadele veren tüm dostlarının gösterdiği ilgiye ve değerli katkılarına teşekkür eder, dost selâmlarını iletir.

DEMOKRATİK KAZANIMLAR VE İŞ TEFTİŞİ

MC'NİN İŞ TEFTİŞİ TÜZÜĞÜ ÜZERİNE

MC iktidarının anti-demokratik çehresi her geçen gün daha açıklıkla su yüzüne çıkıyor. MC iktidarı sermayenin en gerici, en saldırgan, en baskıcı, en sömürücü kesiminin çıkarlarını ve özlemlerini temsil ettiğini her geçen gün daha açıklıkla kanıtlıyor.

Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm çalışan tabakaları hızla cenderesi içine katan MC'nin anti-demokratik baskısı iş müfettişlerini de içeriyor. Bunun en son örneği, şimdilerde taslağı hazırlanan İş Teftişi Tüzüğüdür.

1936 tarihli ve daha sonra 1971 tarihli (yürürlükteki) İş Yasalarında da öngörüldüğü halde bugüne kadar İş Teftişi Tüzüğü çıkarılmamıştı.

Günümüzde kapitalist sömürü ve baskının cenderesi hızla ve yoğunlaşarak geniş kitleleri kucaklıyor. İşçi sınıfı ve öbür çalışan tabakaların demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi yükseliyor. Sömürü ve baskının biricik kaynağının tekelci sermaye ve faşist MC iktidarı olduğu geniş çalışan kitlelerce anlaşılıyor. Aynı süreci iş müfettişlerini de kapsıyor, onların demokratik ve etkin iş teftişi mücadelesini besliyor. İş Müfettişleri Derneği (İM-DER) çatısı altında örgütlenen Çalışma Bakanlığı İş Müfettişleri, kendi çıkarlarının ve özlemlerinin, işçi sınıfının ve öbür çalışan tabakaların çıkarları ve özlemleriyle birleştiğini hızla kavrıyorlar. Gerici-faşist MC iktidarının anti-demokratik baskısının kendilerini de sardığının bilincine kavuşuyorlar. Demokratik hak ve özgürlükler mücadelesine katılıyorlar.

İşçi sınıfının demokratik ve yasal kazanımlarının tastamam uygulanması için, yeni kazanımlar (genel grev, dayanışma grevi ve referandum hakları gibi) elde edilmesi için, sermayenin keyfî saldırı ve baskısının durdurulması, geriletilmesi ve denetlenmesi için gerçekleştirilecek teftiş faaliyeti, tekelci sermayenin ve faşist MC'nin işine gelmiyor. Bunun içindir ki anti-demokratik İş Teftişi Tüzüğünü gündemine sokuyor.

1975 yılına gelene kadar Çalışma Bakanlığı İş Müfettişleri, Bölge Çalışma Müdürlerinin denetimi altında teftiş faaliyetini yürütürlerdi. Şimdiye kadarki uygulama göstermiştir ki Bölge Çalışma Müdürleri sermayenin etkinlik alanı içinde kalmışlardır. Sermayenin siyasî iktidarlarının etkinlik alanı içinde kalmışlardır. Bu nedenle, iş teftişinin demokratikleştirilmesi ve etkinleştirilmesi mücadelesi, şu yakın talepleri gündeme getirmiştir:

1 — Sermayeye karşı bağımsızlaştırılmış teftiş faaliyeti,

2 — İş müfettişlerinin ve İş teftişinin Bölge Çalışma Müdürlerinin denetiminden kurtarılması, İş müfettişlerinin kendi içlerinden oluşturdukları teftiş örgütlenmesinin korunması ve geliştirilmesi,

3 — İşçi sınıfının anayasal ve demokratik kazanımlarının tastamam ve hakkıyla uygulanması ve sermayenin saldırı ve baskısından korunması.

İŞ MÜFETTİŞLERİNİN DEMOKRATİK KAZANIMLARI

İM-DER çatısı altında örgütlenen iş müfettişleri içiçe geçişen bu taleplerin gerçekleşmesi için mücadele vermişlerdir. **Sonunda,** 1975 Mart ayında Turhan Esener'in Çalışma Bakanlığı döneminde yayımlanan 4 sayılı genelgeyle önemli kazanımlar elde etmişlerdir.

Bu genelgedeki kazanımlar nelerdir?

Bu genelgeyle, iş müfettişlerinden oluşan Grup Başkanlıkları kurulmuştur. Grup Başkanlıkları, Bakanlıkta kurulan (ve yine iş müfettişlerinden oluşan) Merkez Grubuna bağlanmıştır. Teftiş faaliyetiyle ilgili görev ve yetkiler ağırlığı itibariyle Bölge Çalışma Müdürlerinden Grup Başkanlarına aktarılmıştır.

Bunlar iş müfettişleri ve işçi sınıfı açısından değer taşıyan birer demokratik kazanım olmuştur. Aynı zamanda işçi sınıfının iş yasalarındaki kazanımlarının gelişmesi açısından taşıdığı değer de açıktır.

İş müfettişlerince yapılan teftiş ve incelemelerin bağlandığı raporların tastamam uygulanması yolunda iş müfettişlerine bazı denetim olanakları sağlamıştır. Genelgenin 5. maddesi, Bölge Çalışma Müdürlüğünce uygulamaya konulmayan iş müfettişi raporlarının, gerekçeleri ile birlikte Bakanlığa gönderileceğini, alınacak talimata göre işlem yapılacağını öngörmektedir. Yine aynı maddeye göre 274 sayılı Sendikalar Yasasına ve 275 sayılı Toplu Sözleşme Grev Yasasına göre yapılmış incelemelerin (sözgelimi yetki ve aidat incelemelerinin) raporları Bölge Çalışma Müdürlerince «mevzuata aykırı» veya «yetersiz» görülürse, Bölge Çalışma Müdürlüğü, gerekçesiyle birlikte durumu derhal Grup Başkanlığına aktaracaktır.

MC tüzüğü «İşçi sınıfının demokratik kazanımlarıyla iş müfettişlerinin demokratik teftiş mücadelesinin bütünleştiğini» vurguluyor. Demokratik mücadele genelinde büyür ve derinleşirken, işbirlikçi-tekelci-sermaye ve MC iktidarı bu mücadeleyi boğmak için sinsi tırmanışını sürdürüyor.

Grup Başkanı görüşünde üstelerse, Bölge Çalışma Müdürlüğü kendisi inceleme yapacaktır. Kararını ilgililere gönderecektir. Sonra da durum Bakanlığa aktarılacaktır. Elbette bunun sorumluluğu da Bölge Çalışma Müdürüne düşecektir.

Esener Genelgesinde düzenlenen bu mekanizmanın herşeye rağmen demokratik ve etkin iş teftişinde bir adım olduğu açıktır. Çünkü bundan önceki dönemde, iş müfettişleri raporlarının uygulanıp uygulanmadığı konusunda bilgiye sahip değillerdi. Yukarıda açıklanan mekanizma iş müfettişlerinin mücadelesi sonucu kazanılmıştır.

ANTİ-DEMOKRATİK MC TÜZÜĞÜ İLE KAZANIMLAR YOK EDİLİYOR

Taslağı hazırlanan MC İş Teftişi Tüzüğünde ise yapılan nedir?

İlk olarak, iş müfettişlerinden oluşmuş ve bugün işleyiş kazanmış olan Grup Başkanlıklarının sözü bile edilmiyor. İkinci olarak, İş Müfettişi deyiminin, müfettiş ve yardımcılarının yanısıra Bölge Çalışma Müdürlerini de kapsadığı ifade ediliyor (madde 4). Üçüncü olarak, müfettişlerce verilecek teftiş raporlarını inceleyip değerlendirmek ve gereğini yapmak görevi Bölge Çalışma Müdürlerine veriliyor (madde 8). Yine aynı 8. maddede şöyle bir mekanizma getiriliyor: Bölge Çalışma Müdürleri iş müfettişlerinin raporlarındaki kanaat ve sonuçlara katılmadıkları takdirde bu raporları kendi görüşlerini de ekleyerek kesin karar için Bakanlığa gönderir. Diğer taraftan da, ACELE HALLERDE KENDİ GÖRÜŞÜNE UYGUN OLARAK GEREĞİNİ YAPAR.

Görüldüğü gibi, Esener Genelgesinde İş Müfettişleri Grup Başkanının sahip olduğu müfettiş raporunda üsteleme olanağı, MC Tüzük Taslağında yok edilmek isteniyor. Hepsi bir yana, Grup Başkanlıklarının sözü bile edilmiyor. En önemlisi, Bölge Çalışma Müdürlerine, bir işin ACELE olduğunu ileri sürerek müfettiş raporunu bir kenara itmek ve KENDİ GÖRÜŞÜNE UYGUN OLARAK «GEREĞİNİ YAPMAK» olanağı veriliyor. Sözgelimi bir iş müfettişi inceleme yaparak sendikal baskı vardır sonucuna varmışsa, Bölge Çalışma Müdürü ise (odasından çıkmadan) o işyerinde sendikal baskı olmadığı «kanısında» ise ve yine Bölge Çalışma Müdürü bu işin «acele» olduğunu düşünüyorsa (elbette her sendikal baskı incelemesi aceledir), o Bölge Çalışma Müdürü, müfettiş raporunu uygulamayabilecektir. Kendi görüşüne uygun olarak «gereğini yapacaktır».

İş yasaları, Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme Grev Yasası ile ilgili bütün incelemelerde Bölge Çalışma Müdürleri böylesine keyfîliğe açık bir kapıya sahip olacaklardır. Üstelik MC Tüzüğünce iş müfettişi konumunda olarak (madde 4).

Burada, bir noktayı daha vurgulamak yerinde olacaktır. Sanayi ve Ticarette İş Teftişi Hakkında 81 Numaralı bir Uluslararası Çalışma Sözleşmesi vardır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Genel Konferansınca 1947'de kabul edilmiştir. Bu uluslararası sözleşme 5690 sayılı bir yasayla Türkiye tarafından da onaylanmış ve 16.12.1950 tarihinde yürürlüğe girerek Türkiye için de bağlayıcı nitelik kazanmıştır. Bu sözleşmenin 6. maddesi şöyle der: «Teftiş personeli, memuriyette istikrarlarını ve hükümet değişikliklerine ve yerinde olmıyan dış etkilere bağlı bulunmamalarını sağlayacak biçimde bir statü ve hizmet koşullarından yararlanan kamu memurlarından oluşacaktır.» Siyasî iktidarların etkinlik alanı içinde yer alan Bölge Çalışma Müdürlerinin iş müfettişi tanımı içine alınmaları ve müfettiş raporlarının uygulanması üzerinde karar sahibi olmaları 81 Numaralı Uluslararası Çalışma Sözleşmesi'ne de aykırıdır.

MC Tüzüğünün anti-demokratik ve işçi aleyhtarı niteliği apaçık ortadadır.

Öbür yandan aynı MC Tüzüğünün gerekçesinde Tüzüğün amacı şöyle dile getiriliyor: «Uygulamanın, yani iş mevzuatı ile getirilen hükümlerin etkin, yararlı ve başarılı olabilmesi için GÜÇLÜ VE ETKİLİ BİR TEFTİŞ VE DENETİM SİSTEMİ KURMAK». Ve MC Tüzüğü ekliyor: «İş Teftişi Tüzüğünün yürürlüğe girmesi ile iş teftişi hizmetlerinin DAHA ETKİN bir biçimde sürdürülmesi sağlanmış olacaktır.»

Anti-demokratik MC'nin anti-demokratik tüzüğünün etkin teftişten anladığı budur.

Devam edelim. MC Tüzüğünün 8. maddesi, Bölge Çalışma Müdürlerinin, iş müfettişlerinin gizli sicillerinde dikkate alınacak görüşlerini her yıl Bakanlığa bildireceklerini söylüyor. Bu hüküm de MC Tüzüğünün içeriğini, niteliğini ve mantığını sergiliyor.

İŞÇİ SINIFININ KAZANIMLARI VE DEMOKRATİK İŞ TEFTİŞİ

MC Tüzüğü bir kez daha şunu vurguluyor: İşçi sınıfının demokratik kazanımlarıyla iş müfettişlerinin demokratik teftiş mücadelesi bütünleşiyor. Demokratik mücadele genelinde büyür ve derinleşirken, tekelci sermaye ve MC iktidarı bu mücadeleyi boğmak için sinsi tırmanışını sürdürüyor. Bir yandan gerici-faşist MC faşizm basamaklarında «psikolojik savaş» çığlıklarıyla tırmanıyor, öbür yandan işçi sınıfı ve çalışan tabakalar faşizme karşı demokratik güç ve eylem birliğinin güncel ve somut tutamaklarıyla karşılaşıyor ve mücadelesini gürleştiriyor. İş müfettişleri de bu mücadeledeki yerini alıyor.

MC iktidarı baskıcı, anti-demokratik girişimlerine en yerinde cevabı çalışan kitlelerin örgütlü mücadele birliğiyle alacaktır.

Bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme mücadelesi her geçen gün yaygınlaşıyor ve güçleniyor.

İşçi sınıfının demokratik ve yasal kazanımlarının eksiksiz uygulanması için, yeni kazanımlar elde edilmesi için, sermayenin keyfi saldırı ve baskısının durdurulması - geriletilmesi ve denetlenmesi için gerçekleştirilecek teftiş faaliyeti, tekelci sermayenin ve MC'nin işine gelmiyor. Demokrasi dışı iş teftişi tüzüğünün gündeme sokulması bundandır !

3 DÜNYA SENDİKAL HAREKETİNİ TANIYALIM

uhsk uluslararası hür sendikalar konfederasyonu

Dergimizin 18. sayısında Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF)'nu tanıtmıştık.

II. Dünya savaşının bitiminden hemen sonra, dünya işçi sınıfı, uluslararası dayanışma ve sendikal hareketin birliği sorununa DSF'yi kurarak cevap getirdi. 1945'de kurulan DSF, çatısı altında hem sosyalist ülkelerin, hem de kapitalist ve üçüncü dünya ülkelerinin sendikalarını toplamıştı. Yani uluslararası sendikal hareketin birliği önemli ölçüde gerçekleşmişti.

Ancak Amerikan emperyalizmi boş durmuyor, dünyayı egemenliği altına almak için hazırladığı plânları uygulamaya koyuluyordu. Ünlü «Marşal Plânı» bu dönemde ileri sürüldü. Amerikan emperyalizmi Marşal Plânıyla, II. Dünya Savaşından büyük zararlarla çıkmış Batı Avrupa ülkelerine güya yardım elini uzatıyordu. Esas amacı ise, ekonomileri yıkıma uğramış ve ülkelerde kendi egemenliği altında tekelci sermayenin belini doğrultmaktan başka bir şey değildi.

Devrimci sendikalar, Marşal Plânı ile sahneye konmak istenen oyunu sezdiler. Marşal Plânının bir savaş plânı, Avrupa ülkelerinin bağımsızlığına ve sosyalist ülkelerin varlığına karşı bir saldırı olduğunu belirttiler.

DSF içindeki **Amerikan Sanayi Örgütleri Birliği** (SÖB) yöneticileri ise, Marşal Plânının, «iyi niyetli bir yardım» önerisi olduğunu savundular. İngiltere Sendikalar Birliği (İSB) de SÖB ile aynı görüşü paylaşıyordu. Bu iki sendikal örgüt, DSF'nin Marşal Plânını desteklemesi için paçaları sıvadılar. Ancak DSF'ye (Dünya Sendikalar Birliği'ne) bağlı örgütlerin çoğunluğunu hep karşılarında buldular, azınlıkta kaldılar. Buna rağmen **bölücü** davranışlarını sürdürdüler.

1949 Ocak ayında İngiliz Sendikaları, DSFnin, çalışmalarını bir yıl için durdurması gibi kasıtlı bir öneri getirdi. Çoğunluk reddedince Amerikan Sanayi Örgütleri Bir liği (SÖB), İngiltere Sendikalar Birliği (İSB) ve Hollanda Sendikaları DSF'den ayrıldılar.

UHSK, DÜNYA SENDİKAL HAREKETİNİN BİRLİĞİNİ BÖLEREK KURULDU.

1949 Aralık ayında SÖB ve İSB önderliğinde Brüksel'de Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (UHSK) kuruldu. DSF'den kopartılan bazı diğer sendikal örgütler, bazı bağımsız ve yeni kurulan sendikalar UHSK'ya katıldılar. Böylece Uluslararası sendikal hareket bölünmüş oldu. Bu bölünme kimlerin işine yaradı, kimler tarafından hazırlanıp tezgâhlandı?

II. Dünya Savaşından sonra DSF'nin ortaya çıkışı büyük bir atılım olmuştu. Dünya işçi hareketi kendine, dünya çapında büyük bir mücadele aracı sağlamıştı.

Uluslararası tekelci sermayenin koltukladığı Hitler faşizminin ezildiği ve Avrupa'da yeni yeni işçi sınıfı iktidarlarının doğduğu bir dönemde bu gelişme, özellikle Amerikan emperyalist çevrelerini tedirgin etti. DSF'yi bölmek için hemen Avrupa tekelci sermayedarları ve onların sözcüsü iktidarlarla baltalama işlemine giriştiler. DSF'ye katılmış olmakla birlikte, sınıf uzlaşmacılığını savunan sendikaları yanlarına çekmeyi başardılar. Marşal Plânı sorunu, bu yolda sadece bir neden oldu !

Amerikan casusluk örgütü CİA, ABD hükümet yetkilileri ve Avrupa'daki elçileri, DSF'yi parçalayıp, kendi kontrollerinde başka bir Uluslararası sendikal örgüt kurmak için ellerinden geleni ardlarına koymadılar.

ABD'deki diğer sendikal örgüt olan Amerikan İş Federasyonu (AİF) (1) DSF üyesi değildi. AİF, 1946'da Brüksel'de bir büro kurdu. Bu büronun görevi DSF'yi sabote etmek için, Avrupa ülkelerindeki ulusal sendikaları bölmek idi. **AİF eski başkanı** Green, 1948 yılında, Avrupa'da kurulan yeni sendikalara **160 milyon dolar yardımda bulunduğunu açıklamaktan çekinmedi.**

AİF'nin grev yapmamakla övünen (!) başkanı G. Meany de 1951'de «Savaş sonrası yıllarında, Fransa ve İtalya'daki hür eğilimli sendikacılar, anti-komünist sendikaların kurulması için, elçiliklerimizde görevli Amerikalı meslekdaşlarından gerekli maddi yardımı sağlamışlardır.» (2) diyordu.

İŞTE **UHSK** BÖYLE ORTAYA ÇIKTI. UHSK'nın kurulmasının tek hedefi DSF'yi yıkmak, tek amacı uluslararası sendikal hareketi bölmek ve sendikal mücadeleyi sınıf işbirliği temelinde çıkmaza sürüklemekti. UHSK'yı kurduranlar uluslararası tekelci sermaye sınıfları, kuranlar ise sınıf uzmaşmacılığından yana olan sarı sendika yöneticileriydi.

UHSK'NIN GELİŞİMİ

UHSK, bugün DSF'ten sonra dünyanın en büyük uluslararası sendikal üst örgütü olmakla birlikte, kuruluşundan bu yana sanıldığı gibi genişleyememiştir.

1949'da kurulurken UHSK'ya bağlı ulusal sendikaların çatısı altında 50 milyon emekçi yer alıyordu.

Bu sayı 1966'da ancak 66 milyona ulaşmıştı.

1949'da, UHSK bünyesindeki bazı sendikal örgütler Sovyet sendikalarıyla ilişki kurmaya karar verdi diye, gerici Amerikan sendikaları AİF-SÖB, UHSK'yı terketti. Böylece UHSK'nın üye sayısı 48,5 milyona düştü.

Bugün UHSK 119 sendikal örgütte toplanmış 52 milyon emekçiyi temsil eder görünmektedir.

Oysa, 50 milyon emekçinin temsilcisi olarak 1945'de kurulan **Dünya Sendikalar Federasyonu** (DSF), 1949 da bölünmesine karşın, bugün **150 milyonun** üstünde emekçiyi temsil ediyor.

İşçi sınıfından gerçekleri saklamak amacıyla UHSK, yalancılık etmekten bile utanmamaktadır. Siyasal partilerden, hükümetlerden bağımsız, demokratik bir kuruluş olan DSF'yi sürekli, komünist bir örgüt olarak damgalamaya çabalamaktadır. En son, 1975 sonunda, UHSK Genel Sekreteri O. Kersten birtakım iddialarda bulundu. Fransız ve İtalyan Genel İş Konfederasyonları dışında, DSF'ye bağlı diğer örgütlerin tümünün «Doğu Ülkelerinden» olduğunu söylerken ağzından çıkanları kulakları duymuyordu herhalde.. DSF'ye üye, sendikal merkezler, dünyanın 68 ülkesinde yer almaktadır. Bunların büyük çoğunluğunun sosyalist ülkeler olmadığını anlamak için dünya haritasına bir göz atmak yeterlidir.

UHSK Yöneticilerinin dillerinden düşürmedikleri propaganda: anti-komünizm. **UHSK'nın adındaki «hür» etiketinin hangi «hürriyeti» belirttiğini sormamak elde değil.** UHSK, Amerikan gerici politikacılarının savunduğu «Hür Dünya» nın bekçisi olduğunu ilân ediyor. «Hür Dünya» ise NATO'su CENTO'su, askeri üsleri ile saldırgan, baskıcı kapitalist-emperyalist sistemin ta kendisi..

UHSK'NIN SENDİKACILIK ANLAYIŞI: SINIF İŞBİRLİĞİ

UHSK, kurulduğundan beri sarı sendikacılığın uluslararası örgütü olarak görev görüyor.

Sınıf uzlaşmacılığı çeşitli ülkelerde en ince biçimleriyle uygulanıyor. Örneğin Federal Almanya'da, UHSK'ya bağlı 7 milyon üyeli DGB Konfederasyonu «birlikte-yönetim (ko-jestion)» tezini savunuyor. Yani işverenle işçiler elele, fabrikaları yöneteceklermiş. Diğer bir deyişle «kutsal ittifak». Uygulamalar hep işçi sınıfının zararına işliyor. **İşçiler uyutuluyor.**

UHSK'nın Meksika'da 1975 Ekim'inde toplanan son kongresinde, Asya Örgütü başkanı Narayan: «UHSK, her türlü ekonomik şantaja, petrol fiyatlarının arttırılmasıyla yapılan şantaja da karşıdır.» diyor. (3)

Böylece hem petrol üreten ülkelerin, kendi doğal kaynaklarına sahip çıkmasına **karşı** bir tavır alınıyor. Hem de, emekçilerden, enflasyonun esas nedenleri gizleniyor. Gerçek şu ki, petrol üreten ülkeler ham petrolün fiyatının 1 kuruş artırınca, çok-uluslu şirketlerin egemenliğindeki petrol tekelleri işlenmiş petrolü pazara sürerken fiyatı 10 kuruş arttırıyorlar. 1975'de Fransa'da, petrol şirketlerinin depolama sayesinde bir gecede 6 milyar Franka aşırı kâr vurduğunu biliyoruz.

UHSK'nın Meksika kongresinde çok-uluslu şirketler konusunda yoğun tartışmalar oldu. Bu şirketlerin «kanuni yollarla kontrol edilmesini öneren» bir metin onaylandı.

UHSK'nın bu konudaki başka bir metninde ise açıkça, «uluslararası şirketlerin, çalıştıkları ülkelerin sendikalarıyla yakın bir işbirliği yapmalarının gereği» savunuluyor. (4)

Hep aynı taktik: Hükümetlerin sınıflar üstü, tarafsız olduğu uyutmacasından çıkarak, **hükümet-işveren-sarı sendika işbirliğiyle** emekçilerin çıkarlarına karşı sömürü düzenini sürdürmek.

UHSK, işçilerin değil, çok-uluslu şirketlerin ve emperyalist sermayenin çıkarlarını korumayı üstleniyor.

UHSK, SÖMÜRÜ DÜZENİNİN BEKÇİSİ

Meksika kongresinde UHSK yöneticileri ekonomik güvenlikten, toplumsal adaletten, daha adil bir gelir dağılımından, sanayi demokrasisinden bol bol söz ettiler. Ama ekonomik güvensizliğin, toplumsal adaletsizliğin, gelir dağılımındaki eşitsizliğin, anti-demokratik baskıların temel nedenini ortaya koymaya kimsenin dili varmadı. Bu neden, başlıca üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde tutan bir azınlığın, ücretli emeği sömürme temeli üstünde oluşturduğu üretim biçiminden başka bir şey değildir. UHSK başından beri bu gerçeği görmemekte, daha doğrusu saklamakta ısrarla direniyor. **Kapitalizmin sonuçlarıyla** emekçileri oyalıyor. **Nedenlerini gösterip,** emekçilerin sömürüsüz bir dünya yaratmak için siyasete ağırlıklarını koymalarından **cinden korkar gibi** korkuyor. Böylece kapitalist sömürü düzeninin sürmesinden yana tavır alıyor. Her davranışı bunu doğruluyor.

Kendilerinden dinleyelim;

UHSK ikinci başkanı Vatter: «Genel ekonomik büyüme dünya emekçilerinin çoğunluğunun toplumsal ve ekonomik durumlarını düzenli olarak iyileştirmiştir.»

Vatter devam ediyor: **«Sendikalar, sistemi eleştirmemelidirler.** Sendikaların görevi, emekçilerin çıkarları doğrultusunda pratik çözümler aramaktır.» (6)

Bundan daha açık bir itiraf olamaz.

UHSK sendikalarının bulduğu pratik çözümler ise, doğrusu, hani tam emekçilerin çıkarları doğrultusunda (!). İngiltere Sendikalar Birliği (İSB) yöneticisi ve UHSK Yürütme Kurulu üyesi Murray yanıtlıyor: «Ülkemdeki sendikalıların cevabı emekçilerin gerçekçiliğinin kanıtıdır. Sadece kongre kararlarımızda değil toplu sözleşme tartışmalarında da, iş güvencesini korumak ve enflasyonun hızını kesmek amacıyla, bir süre için **yaşam düzeylerinin düşmesini kabullenmeye hazır** olduklarını göstermişlerdir.» (7) Oysa enflasyonu dizginlemek için alınacak önlemlerin başında ücretlerin değil, fiyatların dondurulması gelmeli.

UHSK DEMOKRASİ VE BARIŞ DÜŞMANI

UHSK'nın 1975 kongresinde alınan kararlarda İspanya ve Şili'deki baskıcı rejimler kınandı, Portekiz'de faşist diktatörlüğün yıkılması selamlandı. **Dünya demokrasi güçlerinin etkisi UHSK'yı böyle kararlar almaya zorladı.** Bu olumlu bir gelişme.

Ancak Portekiz'de gelişen olaylar konusunda alınan kararda, hedef şaşırtma bozguncu taktiği tüm çıplaklığıyla kendini ele verdi. UHSK Portekiz işçi sınıfının örgütlerine saldırıyor.

UHSK Yürütme Kurulu üyesi **Devan Nair,** ne denli bir **demokrasi ve bağımsızlık düşmanı** olduğunu şu sözlerle dile getiriyor: «Üçüncü Dünyada esas yenilgi siyasal demokrasi ve açık toplumdur. Yeryüzünde hür bölgeler gittikçe daralmaktadır... Güney Doğu Asya'da, geriye kalan sınırlı hür toplumların, Vietnam'dan sonra birer birer düşeceklerini ileri süren görüşe katılmıyorum.» (8). UHSK yöneticisinin bu sözlerinden kısa bir süre sonra Kamboç ve Laos'da onun deyimiyle «düştü». **Yani Amerikan emperyalizminin egemenliğinden kurtuldu.** Kamboç ve Laos halkları «Hür Dünya» denilen kapitalist-emperyalist sistemin egemenliğini kırdılar. Vietnam gibi onlar da gerçek özgürlüklerine kavuştular.

UHSK bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine karşı çıkıyor. Emperyalist saldırganlığın değil mahkûm etmek, sözünü bile etmiyor.

UHSK, barış, yumuşama ve silahsızlanma siyasetini, ilerici ve demokratik dünya kamuoyunun gücü karşısında gönülsüzce destekler görünüyor.

UHSK Yürütme Kurulu yedek üyesi Laval: «Örgütümüz, barış içinde yaşama ve yumuşama siyasetinin bazı yanıltıcı görünümlerine kapılmamalı ve kanmamalıdır» diyor. (9)

UHSK ULUSLARARASI SENDİKAL HAREKETİN BİRLİĞİNE KARŞI

UHSK 11. Kongresi, Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF)'nin birlikte eylem önerilerine cevap verme gereksinimini de duymadı.

DSF, aralarında görüş ayrılıkları olsa bile, UHSK'ya kapitalist dünyanın içinde bulunduğu şu derin bunalım döneminde **emekçilerin acil taleplerini elde etmek için eylem birliği önermişti.** UHSK Kongresi olumlu cevap vermeyerek bölücü niteliğini bir kez daha ortaya koydu.

UHSK Çalışma raporunda şunları okuyoruz: «Uluslararası hür sendikal hareket, DSF gibi bir örgütten gelen eylem birliği önerilerini ciddiye alamaz. DSF varoluşundan bu yana dünya emekçilerinin nefretini kazanmıştır.» (10)

Böylesi bir suçlamanın ne denli geçersiz olduğunu anlamak için ,iki örgütün üye sayısına bakmak herhalde en kısa yoldur. Tabanını sınıf işbirliği sendikacılığıyla harcayan UHSK Yöneticileri bugün 52 milyon emekçiyi temsil eder görünüyorlar. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının uluslararası örgütü DSF ise 150 milyonun üstünde emekçiyi çatısı altında toplamış bulunuyor.

UHSK'nın saldırı ve suçlamaları komik olmaktan öteye geçmiyor. 52 milyon emekçi kitlesi de, giderek UHSK yöneticilerinin bölücü, bozguncu, işçi düşmanı gerçek yüzünü görüyorlar.

UHSK'nın işçi sınıfının birliğinden yana olmaması bizi şaşırtmıyor. Çünkü o, dünya sendikal hareketinin birliğini bozarak kurulmuştur. Soğuk savaş yıllarında Batı Avrupa'nın birçok ülkesinde de, CIA ile birlikte milyonlar dökerek varolan sendikaları parçalama operasyonuna girişmişti. Aynı tavrı bugün de sürdürüyor.

UHSK'NIN TÜRKİYE UZANTISI: TÜRK-İŞ

Gittikçe iflas eden sınıf işbirliği sendikacılığının temsilcisi Türk-İş UHSK'nın sadık üyelerinden biridir.

Türk-İş 9. Genel Kurul Çalışma raporunda şunları okuyoruz: «Üyesi olmakla şeref duyduğumuz UHSK ile ilişkilerimizi geliştirirken, diğer yandan da UİF'ler (Uluslararası İşkolları Federasyonları) ile sıkı bir işbirliği kurulmuştur.» (s. 761)

UHSK temsilcisi P.H. de Jong'un 15-16 Haziran 1970 İşçi Direnişi üstüne yazdığı raporda da: «Türk sendikacılık hareketinin gerçek temsilcisi ve aynı zamanda UHSK üyesi Türk-İş ......» sözleri yer almaktadır.

Jong bu raporunda, Türkiye sendikal hareketi üzerine **ahkâm kesmekte,** DİSK'in siyasetle ilişkilerini eleştirmekte, işçi sınıfının direnişine gölge düşürmeye çalışmaktadır.

İpliği pazara çıkan Türk-İş, kuruluşundan, hatta kurulma çalışmalarından beri dünya sarı sendikacılığıyla sıkı fıkı ilişkiler içindedir. 1964'de Türk-İş'in yayınladığı, Amerikan sendikacılığını öven «Amerikan İşçi Hareketinin Tetkiki» adlı kitaba yazdığı önsözde Seyfi Demirsoy çekinmeden söylemiş: «1951'de Cibali sigara fabrikasında yapılan İstanbul Sendikalar Birliğinin kongresini takibeden konuklar arasında Amerikan İşçi Sendikaları Federasyonunun Avrupa temsilcisi de hazır bulunuyordu. Kongreyi haber almış, davetsiz gelmişti. İşte bu ilgi, Türk sendikacılığında Batıya doğru açılan ilk pencerenin işareti oldu. Bu müddet sonra aynı temsilci, Türk Sendikacılık Hareketinin Milli bir merkez etrafında toplanması yolunda **telkinlerde bulunmak** üzere sık sık bizi ziyarete gelmiştir. **Türk-İş'in kuruluş tohumlarını** ekenler arasında yer alan gerçek dostumuz Mr. Irwing Brown, bu gelişlerinden birinde AİF-SÖB'ün temsilcisini de beraberinde getirmişti.»

Uluslararası sendikal konferanslarda UHSK sendikaları, şimdiye değin sürekli DİSK'e karşı tavır almışlar, DİSK'in dünyada sesini duyurmasına engel olmaya çalışmışlardır.

12 Mart açık baskı ve şiddet döneminde, ilerici ve demokratik örgütlerin, uluslararası örgütlerle ilişkilerini geliştirmeleri yasalar değiştirilerek ve her türlü yolla engellenirken, DİSK'e bağlı sendika yöneticilerine pasaport bile verilmezken, Türk-İş'in UHSK ve diğer gerici örgütlerle sıcak bağlar kurmasına sınırsız bir hoşgörü tanınmıştır.

Ancak bugün, DİSK, dünya demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının bölünmez bir parçası olarak, uluslararası işçi sınıfı hareketinde kendi şerefli yerini almaktadır.

ULUSLARARASI SENDİKAL HAREKETİN BİRLİĞİ YOL ALIYOR

Gördüğümüz gibi: UHSK, sınıf işbirliği sendikacılığının en üst örgütüdür. **Amacı:** emekçilerin çıkarlarını, sömürücü sınıfların çıkarlarına harcamaktır. UHSK Yöneticileri bağımsızlık, barış, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin karşısındadır.

Fakat UHSK tabanındaki işçiler de artık gerçekleri görmeye başlamışlardır. Özellikle Üçüncü Dünya Ülkeleri'nin, UHSK içinde yer alan sendikal örgütleri, ulusal bağımsızlık hareketlerine karşı yürütülen siyasete **tepki göstermektedirler.** Öte yandan, UHSK'daki bazı büyük sendikal örgütler DSF ile ilişki kurma yolunu tutmuşlar, sendikal hareketin birliğinin gerçekleştirilmesi amacını benimsemeye yönelmişlerdir.

DSF'nın birlik için kararlı, sürekli ve tutarlı tavrı UHSK örgütlerini gittikçe etkilemekte, uluslararası sendikal hareketin birlik mücadelesi, UHSK'nın gerici sarı yöneticilerine rağmen yol almaktadır.

NOTLAR :

(1) **AİF (Amerikan İş Federasyonu) daha sonra Amerikan Sanayi Örgütleri Birliği (SÖB) ile birleşti ve AİF-SÖB (Amerikan İş Federasyonu - Sanayi Örgütleri Birliği) oldu. AİF-SÖB'ün niteliğini kavramak için, bu sendikal örgütün, Amerikan işçileri işsiz kalmasın diye Vietnam savaşının sürdürülmesinden yana görüşler ileri sürdüğünü bilmek yeterlidir.**

(2) **«The last five years», George Meany, 13 Mart 1951.**

(3) **UHSK 1975 11. Kongre tutanakları. S. 2.**

(4) **«The Challenge of the Future». ICFTU Tasks and programmes. S. 16**

(5) **UHSK 1975 11. Kongre tutanakları S. 3.**

(6) **Aynı yerde S. 19.**

(7) **Aynı yerde S. 16.**

(8) **Aynı yerde S. 17.**

(9) **Aynı yerde S. 9.**

(10) **Aynı yerde S. 9.**

(11) **Aynı yerde S. 8.**

iş-ekmek-barış ve toplumsal ilerleme savaşında sendikalar

"GÜN, KÖHNE BİR YAPIYI ONARMA GÜNÜ DEĞİL, YENİ BİR YAPI KURMAK GÜNÜDÜR!.."

İNGİLTERE

- Ulusal Çelik Bürosu (BSC), iki yıl içinde bu sektörde çalışan 220.000 işçiden 44.000'ini işten çıkarmaya karar verdi. İlk olarak da, keyfi bir şekilde, çalışma süresinin kısaltılması veya kısmî işsizlik durumunda yüksek fırınlarda çalışanlara ücretlerinin % 80'ini garanti eden anlaşmayı yürürlükten kaldırdı. 5 Ocak'tan itibaren başlayan, pazar günleri çalışma ekiplerinin sayısının azaltılmasına karşı 5.000 demir-çelik işçisi karşı koydu ve kararı tanımadıklarını göstermek için iş başı yaptılar. Port Talbor'da 1000, Trostre'da ve Velindre'de 5000 işçinin Ocak ortalarında başlattıkları grev devam ediyor. İngiliz işçi sınıfının örgütleri, demir-çelik sektöründeki bunrana karşı; ithalâtın durdurulmasını, Ortak Pazar'ın demir-çelik üretiminin sınırlandırılması isteminin geri çevrilmesini; üretimin yeniden yükselmesi durumunda gerekecek stokların yapılması için kredi; talepi arttırmak için ekonomiye yeni bir hız verilmesi; önceki işine uygun yeni bir iş sağlanmadan işten çıkarmalarda bulunulmaması.
- Thorn Electrical grubuna bağlı renkli televizyon fabrikası kapanıyor. 1400 işçi, böylece işsizliği itiliyor. İngiltere'de, bundan böyle, Hollanda kökenli Philips grubuna bağlı Mullard Şirketi renkli televizyon yapan tek firma olarak piyasaya egemen olacak.

Sendikalar, uluslararası tekellerin bu oyunlarını ve işçilerin işsiz bırakılmasını protesto ediyorlar.

BATI ALMANYA

Yıl sonu dolayısıyla, yaptıkları değerlendirmelerde, Alman işverenleri, «kârın artmaya devam etmesi» için işçilerden ve çalışanlardan ücret artışlarında

bulunmamalarını istediler. Alman işverenler birliği başkanı, Hanns Martin Schleyer, 1975 yılını, «ikinci dünya savaşı sonrasından bu yana ekonomik ve toplumsal politika açısından en kötü yıl» olarak niteledi. İşveren temsilcileri, durumun düzelmesini, sendikaların yeni ücret artışlarında bulunmamasına bağlıyorlar. Bilindiği gibi, Almanya'da işsiz sayısı 1,5 milyona yaklaştı.

DGB (Alman Sendikalar Birliği) gençlik örgütleri başkanları, DGB Genel Başkanı Vetter'in işverenler birliği başkanı ile görüşmesini şiddetle protesto ettiler. Bu tür görüşmelerin, Alman emekçilerinin sorunlarına çözüm getirmeyeceğini savundular.

ABD

- 1976 yılında ABD'de yeni dönem toplu sözleşmeleri, 1975 in iki katına çıkarak, 4,5 milyon emekçiyi kapsıyor. Görüşmelerin yapılacağı en önemli sektörler: otomobil, kamyon, kauçuk, elektronik ve eşyaları ve yapı. Ocak 1973 ile Ocak 1975 arasında, fiyatlar % 27,1 oysa sanayide ortalama saat ücreti % 20,2 artmıştı. Sendika yöneticileri, ücretlerin fiyatlarla birlikte artmasını ve iş garantisi isteyen tabanın baskısı altındalar.

Toplu sözleşme görüşmelerine ilişkin en önemli mücadelenin Eylül ayında dört büyük otomobil şirketinde (General Motors, Ford, Chrysler ve American Motors) olacağı sanılmaktadır. Bu çok uluslu tekellerde tek başına UAW sendikası 717.000 üyeyi temsil ediyor.

Amerikan işçi sınıfı silâhlanmaya karşı

- Toplam 3 milyon üyeyi temsil eden yedi işkolu federasyonu, askeri harcamaların dondurulmasına ve böylece yaratılan tasarrufun yeni iş sahaları açılmasında kullanılmasını istedi. UAW dışındaki diğer altı federasyon AFL-CIO'ya bağlı. Türk-İş'in yakın ilişkiler içinde olduğu AFL-CIO ise dün olduğu gibi, bugün de Amerikan emperyalizminin askerî harcamalarını arttırmasından yanadır.

İSPANYA

«Ülkenin barışçı bir çatışma içinde olduğu, uzun yıllar süren zorlama kış uykusundan sonra gerçeklerin yer üstüne çıktığı bir durumda, bize düşen, İspanya sorununun her şeyden önce bir sınıf mücadelesi sorunu olduğunu bilince çıkarmaktır. Bu olguyu saklamaya çalışmak kadar, «liberal denen bir diplomatlıkla kurnazca ört bas etmek» de tehlikelidir. Proletaryanın sessiz ve sakin kalmayacağı artık ortaya çıkmıştır.» Bizzat faşist İspanyol hükümeti iktisat bakanına göre: «Son iki yıl içinde hayat pahalılığı

büyük bir hızla arttı. Ücretler ise fiyatların iki katına çıktı. Bunlar, dünyanın en yüksek artışlarıdır.»

«1974'de 3 milyar 100 milyon dolar olan dış ticaret açığı yanında, dış borçlarımız 8 milyar 700 milyon dolara yükseldi. 1976'da bu açık dünyada rekor düzeye ulaşacaktır.»

Geniş emekçi kitlelerin yaşam koşullarını daha da ağırlaştıran bu tekelci siyasetin sonuçlarına karşılık, bakan «daha mutlu yarınlar için», «işverenlerin ve emekçilerin», «yönetenler ve yönetilenlerin» kader birliği etmesini ve **ücretlerin dondurulmasını** istedi.

Faşist rejimin, yerli ve emperyalist tekellerin çıkarlarını gözeten bu halk ve demokrasi düşmanı siyasetine karşılık, İspanya'da özgürlük mücadelesi yükseliyor. İspanya işçi sınıfı bu savaşın başını çekerken, sendikal birliğini sağlamaya çalışıyor.

«Gün, köhne bir yapıyı onarmak günü değil; gün, yeni bir yapı kurmak günüdür.»

İTALYA

İtalyan işçi konfederasyonları (CGIL-CISL-UIL) birleşik federasyonu yönetim kurulu demokratik siyasal güçlere yaptığı çağrıda, buhrana karşı acil tedbirler önerdi.

Çağrı, erken seçimlere karşı çıkılması, tüm sendikal örgütlerin mücadelesini geliştirmelerini ve işten çıkarılmak tehdidi altında olan binlerce işçinin çalıştığı işyerlerinde ulusal eylem günü örgütlemeyi, bu işyerlerindeki sendika temsilcilerini bir araya getirecek bir toplantının Roma'da yapılmasını kapsıyor.

CGIL temsilcisi Lama, bazı yabancı gizli istihbarat servislerinin İtalyan siyasal yaşamına ve sendikal harekete mücadelelerinin son bulmasını ve büyük siyasal halk güçlerine karşı uygulanan ayrımcı politikanın son bulmasını, istedi.

PERU

İşyeri delegeleri Ulusal Meclisine sunduğu raporunda, Peru Genel İş Konfederasyonu (CG TP) Ulusal Konseyi, «işçi sınıfı tarafından yönetilmese de, ülkemize gerekli olan devrimci dönüşümleri gerçekleştiren devrimci süreci kararlı bir şekilde desteklemiştir demektedir.» Aynı raporda, «Durum son derece ciddidir. Şu anda acilen gerekli olan halkın devrimci birliğinin sağlanması; işçi sınıfının uyanıklığını koruması ve gericiliğin her türlü oyununu bozmak üzere siyasal sorunları sendikal hareket içinde tartışması gerekmektedir. Bize göre halkın iradesini yansıtan ve işçi sınıfının başını çekeceği Devrimi Koruma Cephesinin kuruluşu sağlanmalıdır.

«Bu koşullarda, özellikle önümüzdeki ilk 4 ayda alabildiğine uyanık olunmalı ve daha iyi ücret ve yaşam koşulları için ekonomik mücadele devam etmelidir. Fakat, bu mücadele, **işçi sınıfının olgunluk ve sorumluluğu** altında yürütülmeli ve sadece gericiliğe hizmet eden goşist (maceracı ters akımlar) ın provokasyonuna düşülmemelidir.» denilmektedir.

URUGUAY

Uruguay Emekçileri Ulusal Birliği (CNT), özellikle geçen 21 Ekim'den bu yana yoğunlaşan diktatörlüğün baskısını teşhir ediyor. Bu dönemde, sendika lokalleri yağma edilerek hapishane ve kışlalara dönüştürülmüş; yüzlerce tutuklu, ailelerinden habersiz bir şekilde 70 gün göz altına alınmış, her türlü halk gösterisini engellemek üzere koyu bir terör yerleştirilmiştir.

Tutukluların arasında, önemli bilimsel çalışmalarıyla tanınan profesör José Luis Massera Demir Yolları İşçileri Birliği yöneticisi Petro Toledo, Elektrik ve Telefon Teknik Elemanları Sendikası Başkanı Eugenio Bentarberry, Öğretmenler Federasyonu yöneticisi Alfredo Gadino ve daha birçok sendika yöneticisi bulunmaktadır.

Bu durum karsısında, CNT, tüm sendikal ve demokratik örgütleri, sendikacı ve diğer demokratik tutuklularla dayanışmaya ve sendikal ve siyasal özgürlükler için verilen mücadeleye katılmaya çağırmaktadır.

VENEZUELA

Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF)'ye bağlı Venezuela Emekçileri Merkezi (CUTV), Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (U H S K)'ya bağlı CTV'nin, «Venezuela Birleşmiş Sendikaları» adı altında ve anti-demokratik bir şekilde bir tek sendikal örgüt kurmaya yönelik oyunlarını teşhir ediyor.

Yayınladığı bir bildiride CUTV, şöyle demektedir:

«Sendikal demokrasinin özgürce uygulanmasından nem kapan sosyal-demokrat **güçler,** yıllarca süren mücadeleler sonunda koparılan ve yasanın emekçilere tanıdığı sendikal hak ve özgürlüklere karşı girişilen bu saldırıdan geri dönmüyor**lar.**

«Ne Hitler ve Mussolini'nin faşist tipi sendikacılığı, ne Franko'nun dikey sendikacılığı, ne de Brezilya'daki resmî sendikacılık, bu ülkelerin proleteryasını dize getiremedi. Fakat, bugün, burjuva yasasının zorla dayattığı ve sosyal-demokrasinin en gerici kesimlerinin sarıldığı bir «birlik» ile emekçilerin özgürce katıldığı, demokrasinin özgürce uygulanmasından doğan gerçek sendikal birlik arasında kesin bir ayrım yapmak gerekiyor.»

«Bir yandan bu oyunlara karşı çıkarken, aynı anda, CTV'ye bağlı olanlar da dahil, sendikal örgütleri, bu işçi düşmanı girişime karşı savaşmaya çağırıyoruz.»

ANGOLA SENDİKALARI ÜLKELERİNİN TAM BAĞIMSIZLIĞI İÇİN SAVAŞIYOR!..

Angola Halk Cumhuriyeti Emekçileri Ulusal Birliği Sekreteri Victorio S. LUNTMO ile bir konuşma. (FLASHES sayı 1-2, 14 Ocak 1976)

GÜNEY Afrika ve Zaire'nin gittikçe yoğunlaşan askeri müdahelesine, Güney Afrika ve çeşitli batı ülkelerinden toplanan binlerce paralı askere, başta ABD olmak üzere, NATO'nun bölücü ve gerici FNLA ile UNITA'ya yaptığı malî ve askerî yardıma rağmen, tek ilerici ve anti-emperyalist örgüt olan MPLA (Angola Halk Kurtuluşu Hareketi)'nin çabaları, 11 Kasım 1975 günü Angola'nın bağımsızlığa kavuşması ve Agostino NETO'nun başkanlığında Angola Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla sonuçlandı.

Kuruluşuyla beraber Angola Halk Cumhuriyeti, bir çok ilerici Afrika ülkesi, Avrupa sosyalist ülkeleri, her iki Vietnam, Kore, Küba ve Avrupa ve Lâtin Amerikanın bir çok ülkesi tarafından tanındı.

Emperyalizmin ve müttefiklerinin ilerici Angola rejimine karşı komploları iki nedenden kaynaklanmaktadır :

1. Angola'da zengin petrol, elmas, demir, fosfat, bakır, manganez, uranyum yatakları bulunmaktadır. Büyük kahve plântasyonları vardır. Portekiz işgali sırasında ülkeye yerleşmiş yabancı şirketler arasında, Gulf Oil, Texaco, Total, Petrofina, De Beers, Krupp, Usinor, British Steel, v.b. yer almaktadır.

2. Yapısı, ilkeleri ve tarihsel gelişimi itibariyle, MPLA ilerici, anti-emperyalist ve anti-tekelci bir halk hareketi görünümündedir.

İşte bu nedenlerden dolayı ve ülke zenginliklerini yağmaya devam etmek amacıyla, **emperyalist ve Afrika gericiliğine bağlı faşist güçler koalisyonu,** her ne pahasına olursa olsun, MPLA ve Angola Halk Cumhuriyeti hükümetini yok etmek istemektedir. Bu amaçla, ABD, Zaire'nin başkenti Kinshasa üzerinden kurulan bir hava köprüsüyle FNLA'ya askerî malzeme taşımaktadır. Irkçı ve ayrımcı rejimini korumak üzere, Güney Afrika yönetimi, paralı askerlerini ve askerî birliklerini, FNLA ve UNITA'yı desteklemeleri için Angola'ya yığmaktadır.

Bu komplolar ve kanlı müdahele, Angola Halk Kurtuluş Askerî Güçleri (FAPLA: MPLA'nın askerî gücü) karşısında etkisiz hale getirilmiş ve **emperyalizmin kuklası birlikler bozguna uğratılmıştır.**

Diğer yandan, dünya ilerici güçleri ile uluslararası ilerici örgütlerin Angola halkının haklı davasına verdikleri **destek** güçlenmeye devam etmektedir. Afrika'da, Gine ve Kongo gibi ilerici ülkeler, OUAnın mevcut başkanının 1) **gerici girişimlerini** ve 2) yabancı kuvvetlerin Angola'ya saldırıları karşısında **bu örgütün vurdumduymazlığını** protesto ettiler.

Kapitalist Avrupada, ilerici örgütler MPLA ile olan dayanışmalarını gösterdiler. Örneğin Fransa'da 22 siyasal ve sendikal örgüt, Angola halkı **ile dayanışmalarını** belirtmek üzere geçtiğimiz Kasım ayında bir toplantı düzenlediler. Diğer kapitalist Avrupa ülkelerinde, ilerici güçler, kendi hükümetlerinin gerici Angola güçlerine yardım yapmasını protesto ediyorlar.

Arap ülkelerinde, Suriye, Irak, Kuveyt'te, ilerici basın, sendikal ve sol parti gazeteleri MPLA ve Angola Halk Cumhuriyeti'ni destekliyor ve yabancı müdahelesini mahkûm ediyorlar.

Angola Halk Cumhuriyeti'ne karşı gerici güçlerin en önemli destek merkezi olan Zaire'de bile, **hükümetin tavrına karşı çıkan halk,** MPLA'yı destekliyor. Örneğin, 11 Kasım 1975 günü, Zaire'nin başkenti Kinshasa'da, Angola Halk Cumhuriyetinin kuruluşu münasebetiyle MPLA lehine önemli gösteriler oldu. Bu gösteriler dünya çapında gelişmeye devam ediyor.

Angola Emekçileri Ulusal Birliği (UNTA)'nın acil görevleri

ANGOLA'nın siyasal durumunun karmaşıklığını kavramak için, komşu ülkelerin siyasal yapısındaki çelişkileri görmek bile yeterlidir. Bu konum içinde, Angola Emekçileri Ulusal Birliği (UNTA)'nın acil görevi, her şeyden önce MPLA ve Başkan Agostino Neto'nun kurduğu hükümeti, **Angola halkının tek gerçek temsilcileri olarak** desteklemektir. Müdaheleci güçlere karşı mücadeleyi sürdürmek durumunda olduğumuzdan, sendikal çalışma biçimlerinde önemli değişiklikler olmayacaktır. Geçtiğimiz yıllarda kazanılan deneyimlerden, bugün de yararlanmaktayız.

Uzun vadeli görevlerimizi, bir yıl içinde toplanacak olan UNTA genel kurulunda saptamayı düşünüyoruz. Ancak, bugünden rahatlıkla söyleyebiliriz ki, konfederasyonumuz ve 19 işkolu sendikal federasyonunun çalışmalarını yürütebilecek **sendikal kadroların eğitimini** acilen gerçekleştirmek zorundayız. Bu açıdan, **DSF** ve ona bağlı örgütlerin yardımını bekliyoruz.»

İşçi gönderen Cezayir ile işçi alan Demokratik Almanya'nın karşılıklı işbirliği ve dayanışma temeline dayanan örnek işgücü anlaşması

GÖÇMEN İŞÇİLERİN KÖLELİĞİNE SON!

Yüz binlerce kardeşimiz açlık ve sefaletten kırılıp, gurbetin yolunu tutarken, gerici sermaye iktidarları işgücü göçünü: «işbirliğini hafifletici bir olay» olarak değerlendirmişlerdir.

Yıllar birbirini kovalamış, işsizlik azalmamış, alabildiğine artmıştır.

Yurt dışına giden işçilerimizin sayısı, ekonomik bunalım Batı Avrupa ülkelerini iyice sarmasına dek, durmadan kabarmıştır. Türkiye'deki büyük sermayenin temsilcisi iktidarların politikası hep, **«eti senin kemiği benim»** misali **«işgücü senin, dövizi benim»** anlayışına dayanmıştır.

Oysa Uluslararası Çalışma Konferansın'da kabul edilen sözleşmede de belirtildiği gibi «Yabancı işçi politikası, işçi gönderen ve işçi alan ülkelerin sosyal ve ekonomik gereksinimleri temeline dayanmalı ve uzun sürede sosyal ve ekonomik **tüm sonuçları** dikkate alınmalıdır.»

Bu uluslararası sözleşmenin kabul edilmesinden bir yıl önce, Demokratik Almanya ile Cezayir bir işgücü anlaşması imzaladılar.

Yeryüzünün iki genç ülkesi dosta düşmana güzel bir örnek verdiler. Kendi ülkeleri dışında çalışan emekçilerin bilinçlerini uyardılar.

Emperyalist güçlerin tezgâhladığı ikinci dünya savaşının dumanları arasından yükselen Demokratik Almanya, sosyalist sistemin en genç üyesi olarak akılları durduran bir hızla sanayileşme sürecine girdi, işsizliğin i'sinin bulunmadığı Demokratik Almanya'da 1970'lerde **işgücü sıkıntısı** kendini gösterir oldu.

132 yılı sömürgeci baskı altında yaşayan **Cezayir,** daha **15 yıl** kadar önce bağımsızlığını Fransız emperyalizminden koparıp aldı. **Ulusal ve demokratik bir devrim süreci başladı.** Cezayir halkı ağır görevlerle karşı karşıyaydı: Ekonomik bağımsızlığın sağlanması, tarım devriminin gerçekleştirilmesi, fabrikalarda sosyalist yönetim ve işletmenin uygulanması, Ekonomik gelişme plânı hedeflerine ulaşılarak işbirliğin giderilmesi, Yurt dışında çalışan (ve özellikle Fransa'da ırkçı, faşist saldırılara uğrayan) Cezayir'lilerin kendi ülkelerine dönmesi...

PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİNİN YENİ BİR GÖRÜNÜMÜ

İşte bu iki ülke arasında 11 Nisan 1974'de bir işgücü anlaşması imzalandı.

Anlaşma, Cezayir ve Demokratik Almanya'nın karşılıklı çıkarlarına en iyi biçimde cevap veriyor.

Her şeyden önce Cezayir'li emekçiler Almanlarla **eşit haklara** sahip olacaklar.

Eşit işe eşit ücret alacaklar. Sosyal haklardan, çocuk paralarından aynı şekilde yararlanacaklar.

Demokratik Almanya'da kaldıkları 4 yıl boyunca sürekli meslek eğitimi görecekler. Cezayir'e ihtisaslı elemanlar olarak dönecekler.

Böylece ülkelerinin gelişimine daha büyük katkıda bulunacaklar.

30 yaşındaki Ahmet Bensalah valizini hazırlarken şunları söylüyordu:

«8 gün süren bir seminerde yapılan anlaşma üstüne bütün bilgiler verildi bize, haklarımızın ne olduğunu öğrendik. Çalışacağımız fabrikaların yöneticileri, FDGB Alman Sendikalar Konfederasyonu, «Cezayir'li Emekçiler Genel Birliği (UGTA)» sorumluları ve «Ulusal Cezayir İşgücü Bürosu» yetkilileri, bizi Demokratik Almanya'daki çalışma ve yaşama koşulları hakkında bilgilendirdiler. Biraz da Almanca dersi gördük. Ben bir Çimento fabrikasında çalışacağım; ilk 6 ay ücretli olarak Almanca ve meslek eğitimi kurslarına katılacağız.»

Cezayir'li emekçiler Demokratik Almanya'ya ayak basar basmaz dayalı döşeli lojmanlara yerleşecekler.

Almanca'nın yanında, kendi dillerinde kurslar da düzenlenecek. Kendi kültürlerinden kopmamaları için gerekli tedbirler alınmış. **Dinsel gereklerinin yerine getirebilmeleri için de kolaylıklar öngörülmüş.**

Sağlık masrafları tümüyle devlet tarafından karşılanacak.

Sendikal eğitim de görecekler.

«Cezayir'li Emekçiler Genel Birliği» Genel Sekreteri Benikuş şöyle diyor:

«Emekçilerimizin Demokratik Almanya'daki koşullarıyla kapitalist ülkelerde karşılaştıkları koşullar arasında hiç bir kıyaslama yapılamaz. **Hayvan muamelesi görmiyecekler orada.** Aşırı sömürü ve ırkçı saldırılar söz konusu değil. Tam tersine, kişiliklerini geliştirmek, ülkenin ekonomik ve sosyal yaşamına katılmak için her türlü ortam hazır. Örgütümüz ve D. Alman Sendikal Konfederasyonu (FDGB) da bir işbirliği anlaşması imzaladı. Kardeşlerimizin orada FDGB'ye üye olacaklar, kendi delegelerini seçecekler. Sendikal sorumluluklar alabilecekler. İşyerlerinin yönetimine katılacaklar. Ayrıca sendikal eğitimden geçecekler ki bu, Cezayir'e dönüşlerinde son derece yararlı olacak.»

İŞGÜCÜ KONUSUNDA YEPYENİ İLERİCİ BİR ANLAYIŞ

Kapitalist Batı Avrupa ülkelerinde aşırı sömürü altında inletilen yabancı işçiler, ekonomik bunalımın derinleşmesi karşısında ilk darbeyi yediler. İşsizliğin ilk kurbanı olanlar.. Tekelci sermaye iktidarı, işsizliğin nedeni olarak yabancı işçilerin varlığını gösteriyor. Şimdi de, yerli ve yabancı işçileri birbirlerine düşürmek amacındalar. Hiç bir güvencesi olmayan göçmen işçileri hiç bir hak tanımadan geri gönderiyorlar.

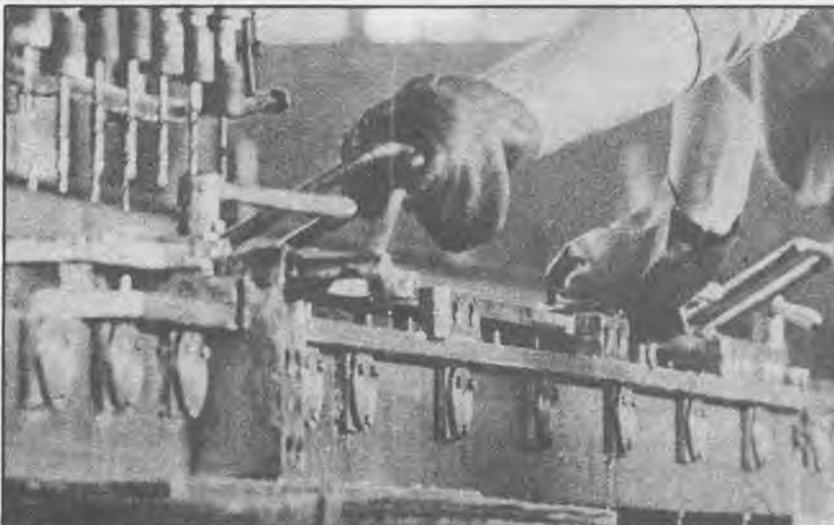
Bu demagojiye en güzel cevap Cezayir - Demokratik Almanya işgücü anlaşmasıdır. Hem de anlaşma, kapitalist ülkelerin buhran batağında iyice bunaldığı bir dönemde imzalanmıştır.

Bu olayı yurt dışında çalışan emekçilerimiz iyi değerlendirmektedir. Nerede D. Almanya'nın Cezayir'li kardeşlerimize tanıdığı haklar? Nerede Federal Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, İsviçre ve diğer ülkelerdeki Türk işçilerinin modern köleden farksız yaşamları..

Türkiye bir zamanlar, Birleşmiş Milletler'de Cezayir'in bağımsızlığına **karşı oy** kullanmıştı. Demokratik Almanya ise faşizmin harabeleri üstünde 1945'de dünyaya gözlerini açtı.

Türkiye Cumhuriyeti ise 1923'ten beri var. 1920'lerde bağımsızlık savaşı vermiş, işsizliğe çözüm getirmek bir yana, Türkiye'nin milyonu aşkın vatandaşı yurt dışında, hakları da hak getire.

Gelde çık işin içinden. Sanki zor bir problem karşısındaymış gibi...

VİETNAM BİRLEŞİYOR !..

Vietnam toplumunun gelişim hedefi ve gerekli eğilimi : Sosyalizmdir.

Tam bir ulusal birlik ve bağımsızlığın sağlanması, çağdaş sanayi ve tarıma, güçlü bir ulusal savunmaya, gelişmiş bir kültür ve bilime sahip, güçlü ve zengin bir devlet olabilmenin tek yolu budur.

Vietnam halkının büyük önderi, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin (VDC) kurucusu HO CHİ MİNH şöyle diyordu:

«Vietnam tek bir ülkedir. Vietnamlılar tek bir ulustur. Irmaklar kuruyabilir, dağlar parçalanabilir, fakat bu gerçek her zaman yaşayacaktır.»

Vietnam Demokratik Cumhuriyeti (VDC) ile Güney Vietnam Cumhuriyeti (GVC) delegelerinin, ikiye ayrılan ülkenin birleştirilmesini sağlamak üzere sürdürdükleri toplantılar tam bir anlaşmayla sonuçlandı. Nihayet, Vietnam halkı tek bir bayrak altında, ulusal, ekonomik ve siyasal bütünleşmesini sağlamış olarak özgürce ve insanca yaşayacak!...

Vietnam'ın tarihi, Milâttan önce 500 yıllarına kadar uzanır. Vietnam halkının, Çin'in imparatorluk ordularına karşı yüzyıllarca süren özgürlük savaşı, 1789'da zaferle sonuçlanır. Bu tarih Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nde ulusal bayram olarak kutlanmaktadır.

Daha sonra, ülkeyi işgal ederek, Koşin Çin, Annom ve Tonkin şeklinde üçe bölen Fransız sömürgecilere karşı bağımsızlık savaşı bayrağını açtı **bu halk...**

Kamboç ve Laos halkları da kendi kurtuluşları için mücadeleye atıldılar.

1945 Ağustos ortalarında toplanan Vietnam Ulusal Kongresinin silâhlı ayaklanma çağrısı üzerine, kurtuluş savaşçıları, 19 Ağustos günü Hanoi, birkaç gün sonra da Hue ve Saygon'da iktidarı ele geçirdiler. 2 Eylül günü Demokratik Vietnam Cumhuriyeti ilân edildi.

Vietnam'ı yeniden işgal eden ve silâhlı birliklerinin yarısını Vietnam, Kamboçya ve Laos halklarının özgürlük mücadelesini bastırmak üzere Uzak Doğu'ya gönderen Fransız sömürgeciliği 1954 yılında Dien Bien Fu'da büyük bir bozguna uğradı. 1954 yılında toplanan Cenevre konferansında Fransa, askerlerini geri çekmek, bu ülkelerin ulusal bağımsızlıklarını tanımak zorunda kaldı. Uluslararası Cenevre Konferansına katılan taraflar, Vietnam, Laos ve Kamboçya'nın egemenliğine saygı göstermeyi ve iç işlerine müdahale etmemeyi kabul ettiler.

17 nci paralelin güneyi ve kuzeyi şeklinde ikiye ayrılan Vietnam'ın, 1956 Temmuzunda yapılacak serbest seçim sonuçlarına göre birleştirilmesi öngörülmüştür. Fakat, Güney'deki Amerikan kuklası rejimin engellemeleri yüzünden seçimler gerçekleşemedi.

Cenevre Konferansından sonra Kuzey Vietnam, gerçekleştirilen köklü ve cesur ekonomik, toplumsal dönüşümlerle sosyalist toplumun temellerini atma yarışına girdi. Büyük bir hızla savaşın yıkımları onarılmaya başlandı.

Bu arada, Kuzey'deki başarı Güneyi'de etkiledi. Kurulan Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin programı halkın desteğini kazandı. Kukla ve vatan haini Güney Vietnam rejiminin faşist yönetimi, nihayet Amerikan emperyalizminin silâhlı müdahalesiyle birleşerek 1964'ten itibaren Demokratik Vietnam Cumhuriyeti ve Ulusal Kur-

tuluş Cephesi'ne karşı yöneldi.

İleri savaş tekniğinin geliştirdiği ultra modern silâhlarla ülkeyi işgale gelen ve DVC'ni yok etmeye yönelen Amerikan emperyalizminin saldırıları, Vietnam halkının birliğini güçlendirdi. **«Kazanmak için gerekirse beş, on ya da yirmi yıl savaşmaya hazır olan»** bu halkın, soluk almadan ve aldırmadan sürdürdüğü, sosyalist ülkelerin ve dünya halklarının **desteğini alan yiğit mücadelesi,** Güney Vietnam'ı Amerikalı emperyalistlerden ve onların kuklalarından temizlendi.

Kurtuluştan sonra, güneyde tüm anti-demokratik yasalar iptal edildi.**Gerici parti, örgütler ve kiralık ordu dağıtıldı;** her yerde tüm gücü ellerinde tutan **devrimci halk komiteleri** kuruldu. Halka geniş demokratik ve siyasal hak ve özgürlükler **tanındı.** Güney Vietnam Cumhuriyeti geçici Devrimci Hükümeti,**sosyalizmin** temellerini atma mücadelesine girişti.

İkiye ayrılan ülkeyi birleştirmek üzere, her iki bölümün delegelerinden oluşan Siyasal Danışma Konferansı bildirgesinde şöyle denmektedir: **«Vietnam toplumunun gelişim hedefi ve gerekli eğilimi: sosyalizmdir. Tam bir ulusal birlik ve bağımsızlığın sağlanması, çağdaş sanayi ve tarıma, güçlü bir ulusal savunmaya, gelişmiş bir kültür ve bilime sahip, güçlü ve zengin bir devlet olabilmenin tek yolu budur.»**

Ülkenin yeniden birleşmesi, sadece sınırların kaldırılması ve bir tek hükümetin kurulmasıyla kalmayacaktır. Tek bir Vietnam'ın kurulması ekonomik, toplumsal, siyasal ve ideolojik bütünleşme temeli üzerinde gerçekleşecektir.

Siyasal Danışma Konferansı ülke çapında genel seçimlerin 1976' nın ilk yarısında yapılmasını kararlaştırmıştır.

Vietnam'da yayınlanan bir gazete şu yorumu yapmıştır: «Güney doğu Asya'da önemli stratejik bir yeri bulunan ve uluslararası arenada saygın bir konumu olan, birleşmiş ve sosyalist bir Vietnam, bütün dünyanın ilerici güçlerinin desteğini alarak ve gitgide artan prestiji ile, dünya çapındaki barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesin önemli katkılarda bulunmaya devam edecektir.»

ÇOKULUSLU TEKELLER PORTEKİZ'İ İKİNCİ BİR ŞİLİ YAPMAK İSTİYOR..

Tüm gerici güçler 4 Nisan 1974 de faşizmin yıkılmasıyla başlayan Portekiz devrimini boğmak için birleştiler. Emperyalizmin saldırı yollarının en etkinlerinden birisi de ekonomik şantaj ve baskıdır. Ne zaman tarihsel ilerleme durdurulmak istense; çok uluslu firmalar hemen faaliyete geçiyorlar... Kirli oyunlarını Portekiz'de de sürdürüyorlar ve kârlarını korumak için her yolu mübah görüyorlar. Portekiz'de birçok çok uluslu şirket var.

Siyasal «bağımsızlığı» olan Portekiz, daha 1917'den itibaren diğer kapitalist ülkelere ekonomik alanda bağımlıydı. O günden günümüze, temelde hiç bir şey değişmedi. Sadece, yüzyıllarca süren İngiliz denetiminin yerini uluslararası tekelci sermaye aldı.

Özellikle Franko canisi döneminde en azından 63 uluslararası tekelin kolları Portekiz ekonomisine yerleşti veya mevcut sermaye yatırımını arttırdı. Faşizmin son yıllarında, Portekiz'de yabancı sermayenin yıllık artış hızı % 37,6'ydı. Bunun 1/3'i Avusturya, 1/5'i İngiliz ve 1/6'i İsveç kökenlidir.

Yabancı sermayeli şirketlerin yaptığı toplam yatırımların % 28 ini Federal Alman firmaları gerçekleştirmiştir. Bu firmalar arasında VolksWagen, Siemens, Hoechst, AEG, Telefunken, Grundig, Deutsche Bank bulunmaktadır. General Motors, Ford, Standard Electric, Gulf Oil, Mobil Oil ve **her şeyden önce ITT** gibi yüz kadar dev **Amerikan tekeli** faaliyettedir. Şili'deki faşist darbenin ve onbinlerce cinayetin hazırlayıcılarından olan ITT'nin Portekiz'deki kolları bu ülkenin en büyük on firması arasına girmektedir. Toplam olarak, Portekiz'deki sermayenin 1/3'ünün denetimi çok uluslu tekellerin elindedir. Ve diğer 1/3'ü de bu yabancı tekellere **bağlı** yerli şirketlerin denetimindedir.

25 Nisan 1974 ten sonra tekelci sermaye egemenliğinin tehlikeye girdiğini gördü. Ve bu andan itibaren de, aynen Şili'de görüldüğü gibi, bir oyun tezgâhlamaya girişti. Yatırımlar bütünüyle durdu, kredi sistemleri geri çevrildi veya siyasal şantaj olarak kullanıldı.

CİA ile birlikte Şili faşist darbesinin başını çeken **ITT,** tüm Portekiz demokratik güçlerine savaş ilân eden ilk yabancı tekel oldu: tüm ülkede yatırımları ve önemli ihracat anlaşmalarını durdurdu.

Dow Chemical tekeli de Portekiz'de büyük bir fabrikanın kurulması için başlayan görüşmelerden çekildi.

General Motors, geçen yıla göre üretimi % 38 geriletti. **Ford,** üretimini 86.400 den 60.000'e düşürdü.

Bu politikanın sonucu olarak Portekiz sanayi üretimi % 5-6 geriledi, 250.000 işçi işsizler ordusuna katıldı. Enflasyon hızı %25'e ulaştı... Ülke çapında genel bir güvensizlik yaratmak, toplumda bilinç düzeyinin en geri olduğu tabakaların gereksinimlerinin (ihtiyatlarının) karşılanmaması, ekonomik sabotaj, hükümet üzerindeki baskı; uluslararası tekelci sermayenin Şili'de de kullanmış olduğu bilinen yöntemler arasında! Örneğin, Portekiz'in Federal Almanya'dan ekonomik «yardım» alabilmesi için bu ülkenin «çoğulcu demokrasi»yi uygulaması şart koşuluyordu. Ortak Pazar (AET), Portekiz'in sanayi ürünleri ve gıda maddeleri ithali için gerekli krediyi tek bir şartla; **«Portekiz'de sosyalizm doğrultusunda bir gelişme olmadığı takdirde»** vereceğini bildirerek, emperyalizmin bu ülke üzerindeki ekonomik şantajını sürdürüyordu.

Uluslararası sermayenin genç Portekiz demokrasisinin iç işlerine artan ölçülerde karışması karşısında, 1) Kendi geleceğini tayin etmesi ve, 2) Toplumsal ilerleme **için** mücadele eden Portekiz halkı ile uluslararası dayanışma gelişiyor. Tüm dünya ilerici güçleri **«Portekiz ikinci bir Şili olmamalıdır!»** diye haykırıyor.

Portekiz işçi sınıfı ve emekçi halkının faşizme ve emperyalizme karşı yürüttüğü mücadeleyi selâmlıyoruz...

TÜRKİYE'DEKİ FAŞİST CİNAYETLER BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN HAKLARI KOMİSYONUNA GÖTÜRÜLÜYOR..

«Avrupa Barış ve Özgürlük Komitesi Koordinasyon Kurulu ile bir görüşme yapan DÜNYA BARIŞ KONSEYİ Genel Sekreteri Dr. CHANDRA, Yusuf küpeli'nin durumu ile de ilgileneceğini belirtti...»

Dünya Barışçı Güçlerinin Konferansını devam ettirici «İlişki Konseyi» nin toplantısına katılmak için Dünya Barış Konseyi Genel Sekreteri Dr. Romesh Chandra Frankfurta geldi. 29.1.1976 günü başlıyan toplantının açış konuşmasını yapan Dr. Chandra özetle: «Kapitalist dünyada, silahlanma gereği varmış gibi kamuoyu oluşturulmakta ve barışçı güçlerin silahlanmaya karşı olan çabaları da etkisiz hale getirilmek istenmektedir. Hiç bir zaman dünyadaki barışçı güçler silahlanma yarışının önünde pasif kalmıyacak, bu yarışı alt ederek, yengi kazanacaktır. Çünkü barışçı güçler, çok güçlüdür. Bütün dünyada barış gerçekleşinceye kadar dünya barışçı güçlerine yoğun çalışma görevi düşmektedir» demiştir.

Daha sonra delegeler söz alarak, silahlanmaya karşı nasıl eylem gösterilmesi gerekli olduğu üzerinde durmuşlardır.

DÜNYA BARIŞ KONSEYİ Genel Sekreteri Dr. Romesh CHANDRA, ABÖK Sekreterleri ile yaptığı basın toplantısında, Türkiyede işlenen faşist cinayetlerin Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na götürüleceğini belirtti..

Toplantıya, Profesörler, bilim adamları, barış ve özgürlük işçileri, din adamları, sendikacılar ve politikacılar katılmıştır. ABÖK Koordinasyon Kurulu'nun da açılışına katıldığı toplantı 3 gün sürmüştür.

29.1.1976 perşembe günü saat 20.30'da Dr. CHANDRA, ABÖK Koordinasyon Kurulu ile ayrı bir toplantı yapmıştır. 2,5 saat süren toplantıda ABÖK'ün çalışmaları hakkında bilgi almıştır. Türkiye ile yakından ilgilenen Chandra, Türkiye'deki faşist tırmanışı, siyasi tutuklulara yapılan baskıları, provakasyonları, Yusuf Küpeli'nin durumunu ABÖK'ün başvurusu üzerine BM İnsan Hakları Komisyonuna götüreceklerini söylemiştir. Dünya Barış Konseyi'nin içinde de İnsan Hakları Komisyonu oluşturulmakta olduğunu belirtmiştir.

ABÖK Haber Bültenini inceliyen Dr. Chandra, ayrıca çeşitli girişimlerde bulunabilmek, dünyadaki barışçı güçlerin, Türkiye barışçı güçleri ile dayanışmaya girmesini sağlamak için Türkiye üzerine Koordinasyon Kurulundan geniş bir rapor ve dökümanlar istemiştir. Türkiye'deki barış özgürlük, demokrasiden yana mücadele veren güçlerle DBK'nın dayanışma içinde olacağını, bu konuda elinden geleni yapacağını özellikle vurgulamıştır.

30.1.1976 günü Dr. Chandra ABÖK Sekreterleri ile birlikte Türk basın, yayın mensupları ile bir toplantı yapmıştır. Toplantıda DBK ve ABÖK'ün amacı anlatılmış, Dr. Chandra sorulan soruları cevaplandırmıştır.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNDEN

ocak

AVRUPA BARIŞ VE ÖZGÜRLÜK KOMİTESİ (ABÖK)

ABÖK yeni yıl mesajında barış ve özgürlük hareketinin daha ileri boyutlara ulaştırılmasını istedi.

ABÖK'ün bütün barış ve özgürlüklerden yana güçlere ve kendisine bağlı 37 örgüte yayınladığı bildiri özet olarak şöyle:

«1976 yılına girerken, anti-faşist, anti-emperyalist mücadele veren güçlerin saflarını daha da sıklaştırması hayati bir görev olduğu inancındayız. Barış ve özgürlük mücadele bayrağını bütün gücümüzle yükseltmek, bu yolda ileri mevzilere ulaşmak hepimizin amacıdır. Mücadele alanlarını boş koymadığımız ölçüde faşist güçler gerileyecek, barış ve özgürlük düşmanları, bölücüler ters gidenler demaske edilecektir.

Bütün barış ve özgürlükten yana güçler 1976 yılında saflarımızı birleştirelim barış ve özgürlük haraketini daha ileri boyutlara ulaştıralım.»

TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÖB-DER)

TÖB-DER Genel Başkanı Cemil Çakır basına verdiği demeç'de işçi, memur sorununa değinerek «TÖB-DER işçilerin memur sayılmasına şiddetle karşıdır. Bu konuda işçi sendikalarının ve işçilerin gösterdiği tepkiyi haklı ve yerinde görmektedir. Bütün çalışanlara ayrımsız sendika ve grev hakkının tanınmasını savunmakta, bu hakkı demokrasinin asgari ölçülerinden biri saymaktadır.

«Bugün ülkemizde can güvenliği kalmamıştır. Kimin ne zaman nerede kurşunlanacağı belli değildir. Şu bilinen bir gerçek ki faşizm kitlelere hakim olabilmek için, önce faşizme karşı olan.örgütlerin biribirine olan güvenini sarsmak, sonra da bölerek parçalayarak her parçasına ayrı ayrı vurmak ister. Faşizmin bu oyununa gelmeden bu hayasız gidişe bütün yurtseverler ve faşizme karşı tüm örgütler dur demek zorundadırlar» dedi.

TÜM ÖĞRETİM ÜYELERİ DERNEĞİ (TÖD) :

TÜM ÜNV., AKADEMİ, YÜKSEK OKUL ASİSTANLARI BİRLİĞİ (TÜMAS) ortak bir açıklama yaptı. Açıklamada, üniversitelerin kapatılmasının olayların özüne bir çözüm getirmediği, olayların gerçek sorumlusunun ucu MC iktidarına dayanan aşırı sağ örgütler olduğu öne sürüldü.

İSTANBUL BAROSU :

İSTANBUL BAROSU Yönetim Kurulu adına bir açıklama yapan Baro Başkanı Mehmet Ali İkizer, avukatlara Anayasa Mahkemesi kararı ile yasal dayanağını yitiren ve bu nedenle mahkeme olma niteliğinden yoksun bulunan Devlet Güvenlik Mahkemelerinde savunma görevi yapmamalarını tavsiye etti.

TÜRK HUKUK KURUMU :

Türk Hukuk Kurumu Ankara'da bir açık oturum düzenledi. Açık oturuma katılan bilim adamları «İŞÇİLERİN TOPLU SÖZLEŞMEYE YETKİLİ SENDİKAYI REFERANDUM YOLU İLE SEÇMELERİNİN YASAYA UYGUN OLDUĞU» görüşünde birleştiler.

Anayasa Mahkemesi üyeleri ile Danıştay ve Yargıtay üyelerinden bir kısmının izlediği açık oturumda konuşan Hukuk Fakültesi İş Hukuku Öğretim üyesi Doç. Dr. Rüçhan Işık 275 sayılı yasanın çoğunluk sendikasını saptama konusunda kesin bir yol göstermediğini, Bölge Çalışma Müdürlüğü ve İş Mahkemesinin üye defterlerinin ve fişlerin incelenmesi sonucu çoğunluk sendikasının sağlıklı bir biçimde saptanamaması halinde çoğunluğa sahip sendikanın referandum yolu ile saptanabileceğini ve bu durumun yasalarımıza aykırı düşmediğini belirtti. Daha sonra konuşan Siyasal Bilgiler Fakültesi İş Hukuku Doçenti Alpaslan Işıklı, Prof. Cahit Talas ve DİSK Temsilcisi Av. Rasim Öz'ün konuşmaları sonucu Türk Hukuk Kurumu Başkanı Prof. Muammer Aksoy konuşmacıların sözlerinden ve bu konudaki açıklamalarından referandum yolunun yasalara göre başvurulabilecek bir yöntem olduğunun saptandığını bildirdi

TÜM MEMURLAR BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÜM-DER)

Bütçe komisyonunda milletvekillerinin katsayı artışına aleyhte oy kullanması üzerine TÜM-DER Genel Başkanı bu milletvekillerinin kara listeye alındığını ve memuru açlığa mahkûm eden milletvekillerine demokratik yollardan gerekli cevabı memurların mutlaka vereceğini ve Bütçe Komisyonunda memur maaşlarının artırılmasının iktidar kanadının oyları ile reddedildiğini açıklayan TÜM-DER Genel Başkanı Erhan TEZGÖR «Bu kararla aileleri ile birlikte 4 milyonu bulan memur kesimi bir ayın yarısında aç kalmaya mahkûm edilmiştir» dedi.

ALTI DEMOKRATİK ÖRGÜT İLERİCİ PARLAMENTERLERE ÇAĞRIDA BULUNDU

Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği, Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği, Tüm Teknik Elemanlar Derneği, Tüm Sağlık Personeli Derneği, Ankara Tabip Odası, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ilerici parlamenterlere bütçe görüşmeleri sırasında memur sorunlarını gözönünde bulundurmaları için çağırıda bulundu.

Memurların sorunlarına değinen demokratik örgütler şu açıklamayı yaptı: «Memurların grevli, toplu sözleşmeli, sendikal haklardan siyasal haklardan yoksun olmaları sayıları bir milyona yaklaşan bu kitlerin yaşam koşullarının kendi iradeleri dışında sermaye sınıfının siyasal iktidarı tarafından tek taraflı olarak düzenlenmesini mümkün kılıyor.

Bunun memurlar için neye mal olduğu açık. Kıyımlar, baskılar, ayrıcalıklı uygulamalar, memur maaşlarının egemen sınıflar yararına sonuna dek kısılması, en son örnekleri yeni bütçe tasarısında ve görüşmelerinde açıkça görmek mümkündür» dedi.

STUTTGART TÜRKİYELİ KADINLAR BİRLİĞİ

Almanya'da Stuttgart şehrinde, Türkiyeli kadın işçilerin kurduğu Stuttgart Türkiyeli Kadınlar Birliğinin ikinci olağan kongresi yapıldı. Almanya'da çalışan Türkiyeli İşçi kadınların sorunlarının tartışıldığı ve ileriye dönük kararların alındığı kongrede seçilen yeni yönetim kurulu çalışmalarına başladı.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ (TMMOB) ve TÜM TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ (TÜTED)

TMMOB, bağlı odalar ve TÜTED Seydişehir Etibank Alüminyum Tesislerinde çalışmakta olan sekiz mühendisin kıyıma uğramasını kınadı.

Kamu oyuna yapılan açıklamada tüm yurtsever teknik elemanlar olarak halkımızın yanında, haklı uğraşımızı sonuna dek sürdüreceğiz denildi.

2 Ocak 1976

Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'-un SSK işçilerinin Anayasal davranışını «yasa dışı» ilân etmesine ve SSK Müdürler Kurulunun 1428 işçiyi işten çıkarmasını onaylayan Sosyal Güvenlik Bakanı'nın demecine karşı DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE basına verdiği yazılı demeç de

«SSK Müdürler Kurulu DİSK'e bağlı SOSYAL-İŞ Sendikası üyesi 1428 SSK işçisini işten çıkartırken bir yandan işçi hareketini arkadan hançerlemeye çalışan Türk-İş'e, diğer yandan da MC'nin Sosyal Güvenlik Bakanına güvenmiştir. Sosyal Güvenlik Bakanı işten çıkarmaları «şeriatın kestiği parmak acımaz» şeklinde değerlendirirken hem bu davranışı onaylamış, hem de laiklik anlayışına ters düşmüştür» dedi.

7 Ocak 1976

Uluslararası sendikalardan DİSK'e gönderilen resim, afiş ve posterlere gerekçe gösterilmeden ve hakim tarafından kanuna uygun olarak verilmiş bir karar olmadığı halde el konuldu.

11 Ocak 1976

MC iktidarının kışkırttığı silahlı saldırıların ve cinayetlerin yoğunlaşması ve DİSK'e bağlı TÜRKİYE MADEN-İŞ Sendikası 6. Bölge Temsilciler Konseyi toplantısının adına maocu denilen bozguncular tarafından basılmak istenmesine karşı DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER basına verdiği yazılı demeçde,

«İşçi sınıfımız faşist saldırılara cinayetlere ve baskınlara karşı gerekli cevabı gerektiğinde mutlaka verecektir. Demokratik, sendikal ve siyasal hak ve özgürlükleri korumak ve geliştirmenin en etkin yolu tüm ilerici, ulusal ve demokratik örgüt ve güçlerin güç ve eylem birliğinin her düzeyde sağlanmasıdır. Demokrasiden yana parlemento'da ve parlamento dışındaki tüm örgüt ve güçler kendi sınıfsal ilkelerine sahip çıkarak ortak bir platformda ortak mücadele vermelidirler. Bu mücadelenin acil somut hedefi Anayasa dışı azınlık MC iktidarının biran önce demokratik yoldan düşürülmesi ve emekten yana ileri demokratik bir düzeni sağlayacak ilerici bir hükümetin iş başına gelmesi için çalışmaktır» dedi.

14 Ocak 1976

DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE basına verdiği yazılı demeçde;

«Can ve mal güvenliğini sağlıyamamanın ve ülkeyi yönetememenin aczi ve bunalımı içine düşmüş bulunan, Anayasa ve yasaları açıkça çiğneyen, geniş emekçi kitlelerin toplumsal, ekonomik, demokratik ve sendikal hak ve özgürlüklerine saldıran, profesyonel canileri kanatları altında saklayan MC iktidarını bütün olanakların seferber edilerek demokratik yoldan düşürülmesi, demokratik bir düzene ulaşma mücadelesinin artık acil ve ertelenemez, ihmal edilemez bir istemi durumuna gelmiş bulunmaktadır» dedi.

15 Ocak 1976

İşverenler Konfederasyonu ile MESS Genel Sekreterinin açıklamalarına cevap veren DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE,

«Demokrasiden yana olduklarını ileri süren işverenler her zaman sıkıyönetimden yana olmuşlardır. Bugün yine sıkıyönetim istemektedirler. Sıkıyönetimin ise demokrasi ile uzaktan, yakından en küçük bir ilişkisi yoktur.»

«Kitle tabanından yoksun işverenler, daha baskıcı bir rejimi dayatmak üzere, silahlandırdıkları ve kiraladıkları profesyonel kaatilleri kullanarak emekçi kitleleri yıldırmak ve sindirmek istemektedirler; sokaklarda kan gövdeyi götürürken, öğrenciler, işçiler,öğretmenler öldürülürken MC iktidarının can ve mal güvenliğini sağlamayamaması da bu kirli yönelişe hizmet etmektedir. İşte, işverenlerin demokrasi anlayışı budur» dedi.

19 Ocak 1976

Adana PTT Müdürlüğünün, Adana PTT işyerlerinde çalışan 147 işçinin işine son verilmesini kınayan DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE işçilerin isteklerinde haklı olduklarını açıklayarak «DİSK Adana PTT işçilerinin yasal eylemi, ulusal düzeyde faşizmin saldırısına karşı verilen demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır» dedi.

20 Ocak 1976

Ana muhalefet partisi CHP yöneticileri ile DİSK Yöneticileri arasında DİSK Genel Merkezinde, faşizme karşı demokratik güç ve eylem birliği konusunda yapılan görüşmeler sonucunda bir açıklama yapan DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER «Demokratik hak ve özgürlüklerden yana anti-faşist düşünceli her kişinin demokratik rejimin kurtarılması konusundaki bir işbirliği önerisine hayır diyemeyeceği elbetteki çok açıktır» dedi.

17 Ocak 1976

Referandum konusunda basına yazılı bir açıklama yapan DİSK Genel Sekreteri İbrahim GÜZELCE «Referandum hakkı, işçi sınıfımızın uzun yıllardır verdiği kararlı ve sabırlı mücadelenin vazgeçilmez bir kazanımıdır.

Referandum yetki uyuşmazlığını çözümlemede ve bundan doğabilecek patlamaları önleyebilecek en etkin ve tek demokratik yoldur».

«Grev hakkının toplu sözleşme ile anti-demokratik bir biçimde kısıtlandığı ülkemizde referandum hakkının yasalaşması mücadelesi ayrı bir önem kazanmıştır. Büyük sermaye referanduma karşı mücadelesini demokrasiye karşı saldırganlığı ile birleştirirken işçi sınıfımız ve onun demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK referandumun yasalaştırılması mücadelesini bağımsızlık demokrasi barış ve toplumsal ilerleme mücadelesiyle kaynaştırmış ve bütünleştirmiştir» dedi.

31 Ocak 1976

DİSK Genel Başkanı Vekili Mehmet Kılınç basına verdiği özel demeçde Asgari ücret saptama komisyonunda DİSK'in temsil edilmesi, DİSK temsilcilerinin bulunmasının yasal bir zorunluluk olduğunu açıkladı.

VE ÜYE SENDİKALAR OLAYLAR GELİŞİMİ

4 Ocak 1976

İmar İskân Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı Lice Deprem İnşaat Amirliği işyerinde çalışan 200 işçi adına toplu sözleşme yapma yetkisini DİSK'e bağlı Baysen-İş sendikası aldı.

5 Ocak 1976

Toplu sözleşme masasına oturmayan ITT Sheraton Oteli işverenini protesto etmek için işyerinde çalışan DİSK'e bağlı Turizm-İş üyesi işçilerin başlattıkları direniş sona erdi.

8 Ocak 1976

DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikasının Bimak Birleşik Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş. işyerinde başlattığı grev 79. gününde imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi. Haftalık çalışma süresi 45 saate indirildi.

9 Ocak 1976

Doğan Lâstik Kaplama işyerinde 1975 yılı ikramiyelerini alamayan DİSK'e bağlı Lâstik-İş üyesi işçiler direnişe geçti.

10 Ocak 1976

Toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine DİSK'e bağlı Keramik-İş üyesi işçiler Alev Ateş Tuğla Fabrikasında greve başladılar.

12 Ocak 1976

Sabancı Holding'e ait Adana'da kurulu Marsa Margarin Sanayi Yağ Fabrikasında DİSK'e bağlı GIDA-İŞ Sendikası üyesi 550 işçi greve başladı.

14 Ocak 1976

Diktaş Sanayii işyerinde çalışan 450 işçinin Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikasından çıkarak DİSK'e bağlı Tekstil'e girmesi üzerine işverenin sonradan işe aldığı 20 silahlı komando işçilere saldırdı.

DİSK'e bağlı Lâstik-İş üyesi 600 işçi Derby Plâstik işyerinde greve başladılar.

16 Ocak 1976

DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikası ile Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü arasında, ara anlaşması niteliğinde protokol metni imzalandı.

17 Ocak 1976

DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikasının toplanan Ankara Şubesi Temsilciler Meclisi «MC hükümetinin işçiler üzerinde açık faşist uygulamalardan kaçınmadığını» açıkladı.

Mersin Soda Sanayiinde çalışan 900 işçi adına DİSK'e bağlı Petrol Kimya-İş Sendikası grev kararı aldı.

18 Ocak 1976

DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikası İzmit'de kurulu BASTAŞ Birleşik Aydınlatma Sanayii A.Ş. de çalışan 106 işçi adına toplu sözleşme imzaladı.

Adana Marsa Margarin Sanayi A.Ş. Fabrikasında DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikasının başlattığı grev imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi.

20 Ocak 1976

DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikası Motosan, Motor Sanayii ve Ticaret A.Ş. işyerinde 119 işçi adına toplu iş sözleşmesi imzalandı.

Bir süre önce Türk-İş'den ayrılan bağımsız sendikalardan Çağdaş Metal-İş Sendikası DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikasına katıldı.

21 Ocak 1976

DİSK'e bağlı Petrol Kimya-İş Sendikasının Deva Holding'e ait EVMA işyerinde 280 işçi adına sürdürdüğü toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlık çıktı.

DİSK'e bağlı TEKNİK-İŞ Sendikası, işveren vekillerinin toplu sözleşme görüşmelerine katılmaması üzerine Futbol Federasyonu işyerinde grev uygulamasına geçti.

22 Ocak 1976

Derby Plâstik Fabrikasında DİSK'e bağlı Lâstik-İş Sendikasının üç gün devam eden grevi imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi.

Mersin Anadolu Cam Sanayiinde çalışan DİSK'e bağlı Hürcam-İş üyesi iki yüz işçi Bölge Çalışma Müdürlüğünün yetki uyuşmazlığını yasal süre içinde çözüme kavuşturulmamasını protesto etmek için süresiz yemek boykotuna başladı.

Mersin Anadolu Cam Sanayiinde çalışan DİSK'e bağlı Hür Cam-İş Sendikasına üye bin ikiyüz işçi yetki uyuşmazlığının yasal süre içinde çözümlenmemesini ve işverenin sendika seçiminde tarafsızlık kuralını çiğnemesini protesto için yemek boykotu yaptı.

23 Ocak 1976

Motorsan Motor Sanayi ve Ticaret A.Ş. işyerinde DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikası 119 işçi adına toplu sözleşme imzaladı.

24 Ocak 1976

Santral Dikiş Fabrikasında çalışan 300 işçi DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasına katıldı.

25 Ocak 1976

Tekimal Snates işyerinde uyuşmazlık sonucu DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikası tarafından işçilere yeni haklar sağlayan toplu sözleşme imzalandı.

26 Ocak 1976

Adana'da 147 PTT işçisinin işten çıkarılması üzerine DİSK'e bağlı yeni Haber-İş Sendikasına üye işçilerin başlattığı direniş işçilerin isteklerinin kabul edilmesi ve işten atılan işçilerin geri alınması ile sona erdi.

27 Ocak 1976

DİSK'e bağlı Hür Cam-İş Sendikasının Murat Cam Fabrikalarında sürdürdüğü 87 işçiyi kapsayan grev imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi.

Özgür Alüminyum-İş Sendikası Seydişehir Alüminyum Tesislerinde Türk Metal-İş Sendikasının sahte üye giriş fişleri ile yetki almasına itiraz etti.

28 Ocak 1976

Etap Oteli işyerinde yapılan referandumu 37 oya karşılık 90 oyla DİSK e bağlı Turizm-İş Sendikası kazandı.

29 Ocak 1976

DİSK'e bağlı Petrol Kimya-İş Genel Yönetim Kurulu toplandı. Toplantı Genel Başkan Dinçer DOĞU tarafından bir konuşma ile açıldı.

31 Ocak 1976

Profilo Holding'e bağlı Telra Televizyon Fabrikası işyerinde DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikası 600 işçi adına toplu sözleşme imzaladı.

Seydişehir Alüminyum Tesislerinde Türk-İş'e bağlı Türk Metal-İş Sendikasının yetkiyi sahte üye giriş fişleri ile aldığı açıklandı.

Ayın Yorumu

20 Şubat 1976 akşamı genel olarak Türkiye, özel olarak işçi sınıfı ve emekçiler iki açıdan tarihsel bir olay yaşadılar. Birincisi, 1952-de iktidar ve ana muhalefet partilerinin alkışlarıyla kurulan Türk-İş ile 1967'de gözlerini dünyaya açan DİSK'in en üst düzeyde ilk kez ve üstelik televizyonda karşı karşıya gelmeleri. İkincisi, günümüzde sendikal hareketin tarihine sahip çıkan ve sosyalizmden yana bir sendikal örgüte, DİSK'e faşizan eğilimli MC iktidarının denetimindeki TRT'den milyonlarca yurttaşa seslenme olanağının bulunması.

Tüm yeryüzünde olduğu gibi, ülkemizde de işçi sınıfı; mücadele de ve örgüt içinde birleşmekten yanadır. Kapitalist işyerlerinin kurulduğu günden itibaren, üretimin gereksinimine göre örgütlü olan işçi sınıfı, sömürüye karşı ve üretim dışında da örgütlenme eğilimini içinde taşımıştır. Fakat, nasıl bir örgütlenme? Somut pratik ve bilim bunun cevabını vermiştir: Burjuvaziden ve iktidardan bağımsız bir şekilde ve onlara karşı işçi sınıfının mücadelesini sürdürecek bir örgütlenme. Bu eğilimin güç ve etkinlik kazanmasıyla birlikte, burjuvazi, yüksek çıkarları adına, peşine takmak üzere işçi sınıfının örgütlenmesini de kendi üzerine almaya girişmiştir. İşçi kitleleri içinden satın alınan bir grup, kendi sınıfının bağımsız örgütlenmesini ve politikasını işverenlere teslim ederek, sermaye ile emeğin barış içinde bir arada yaşamasını öngören bir örgütlenmeyi yürürlüğe koymuşlardır. Bu sayede, pekçok ülkede işçi sınıfının bir bölümü ehlileştirilmiş veya sınıfsal çıkar ve özlemlerine karşı yön de oluşturulmuştur. Ülkemizde Türk-İş örgütlenmesi, burjuvazinin bu gereksinimi sonucu ortaya çıkmış ve uzun süre varlığını korumuştur. Fakat, işçi sınıfının en belirgin özelliklerinden birisi de birleşmeye ve sömürüye karşı örgütlenmeye olan yatkınlığıdır.

Geleneksel buhran, kapitalizmin dünya çapındaki krizinin şiddetlenmesiyle alabildiğine derinleşmiştir. İşsizlik, pahalılık, enflâsyon, vergiler görülmedik boyutlara ulaşırken, sömürü daha da aşırılaşmıştır. Yükselen hoşnutsuzluğu susturmak için, en küçük tavizlere bile yanaşmayan tekelci sermaye yine baskıcı yasalar çıkarmakta ve mevcutlarını kullanırken, aynı anda Anayasayı da çiğnemektedir. Bu durumda, emekçi halk muhalefeti genişlemekte, bilinçlenmekte ve örgütlü emekçiler örgütlerinin kapitalist sömürüye ve anti-demokratik baskıya karşı kararlı ve sürekli bir siyaset izlemesini istemektedirler. Türk-İş'e üye olan işçi kitleleri de, Türkiye işçi sınıfının bir parçası olarak Türk-İş yönetiminden bunu beklemektedirler. Oysa, bu yönetim, işçi eylem ve direnişlerini «yasa dışı» ve «ideolojik maksatlı» ilân ederek kendi kitlesine bile ters düşmektedir. Buhranın sonuç ve nedenlerini «kaçınılmaz», «mukadder» olarak niteleyen bu yönetim, aslında işçi kitlelerine sabır ve fedakârlık, elde edilenle yetinmek ve sermaye ile kardeşlik önermektedir.

İlk kez ve üstelik işçi örgütlenmesi gibi son derece hayati bir konu etrafında iki örgüt yöneticisini bir araya getiren açık oturum Türk-İş yönetiminin ipliğini pazara çıkarmıştır. Yüzbinlerce işçi, milyonlarca emekçi bu yönetimin sarı ve sınıf uzlaşmacısı yüzünü, anti-komünizmini görmüştür. Aynı anda, kapitalizme karşı mücadeleyi öneren ve sosyalizmin üstünlüğünü ortaya koyan DİSK'in sınıf mücadelesi çizgisi, sanırız, en azından pek çok işçinin kafasında ileriye yönelik sorular uyandırmıştır. Türk-İş üyeleri bu açık oturumu elbette değerlendirip, süreç içinde bir karara varacaklardır. Mücadele içinde örgütlenmek ve bir tek sendikal örgütte birleşmek işçi sınıfımızın varacağı noktadır.

Hatırladığımız kadarıyla, bugüne değin, TRT'de sendikal sorunlar bu denli açıklıkla tartışılmamıştır. Ve yine, DİSK'in sınıf sendikacılığını savunduğu ve emek ile sermayenin uzlaşmazlığı, sosyalizmde sendikaların rolü gibi temel sorunların, ilk kez bu denli geniş bir izleyici kitlesine TRT'den duyuruluyordu. MC'nin TRT'deki sözcüsü elbette, efendilerinin ince taktiklerine uyarak, bu programı hazırlamış olabilir. Tekelci sermayenin isteği, hiç kuşkusuz, açık oturumun, Türk-İş ile DİSK arasında herhangi bir yakınlaşmayı uzaklaştırmasını ve mevcut temel çelişkileri derinleştirmesiydi. Onlar hesaplarını yapadursunlar. DİSK Genel Başkanı'nın televizyon ekranlarından işçi sınıfı ve emekçi kitlelere seslenebilme olanağını sağlayan esasta yine işçi sınıfının sınıfsal ve siyasal uyanışının ilerlemesi ve DİSK'in kendisini bir güç olarak karşı sınıflara kabul ettirmiş olmasıdır. Açık oturumdan sonra, takkesi düşen Türk-İş yönetimi, herhalde, kendi üyeleri üzerinde yoğun bir propaganda baskısı uygulamıştır. Ancak, 15-16 Haziran 1970'de, 20 Eylül 1975'de ve sınıf mücadelesinin günlük sıcağında Türk-İş'li işçiler DİSK'li kardeşleriyle ilişkilerini geliştiriyorlar. Hangi siyasal eğilimde olurlarsa olsunlar işçilerin kapitalist sömürüye karşı ortak çıkarları etrafında birleşmeleri gerektiğini kavrıyorlar.

DİSK'in kapılarının sömürülen ve ezilen tüm işçilere açık olduğunu görüyorlar. Bu ılk adım. Devam ediyor. Tekelci sermayenin asıl korkusu ilk adımın gelişerek, ikinci adımla birleşmesi. Tekelci sermaye, MC iktidarı ve tüm gerici, sağ reformcu güçler işçi sınıfının sınıf mücadelesi temeli üzerinde DİSK'te birleşmesinden korkuyorlar.

Bundan sonra yapılacak olan, 20 Şubat 1976 akşamı iyice gün ışığına çıkan DİSK'in üstünlüğünü devam ettirmek, Örgütsüz ve başka sendikalarda örgütlü işçilerle tabanda birlik sağlamak. 9'uncu yılında DİSK'in kendi birlik ve bütünlüğünü işçi sınıfının bilimi, devrimci disiplini ışığında ve sınıf sendikacılığı temelinde güçlendirmek. Bu birliği, sağ ve sözde sol, maceracı, ters akımların provokasyonlarından korumak.

DİSK, ülkemizin tek sendikal örgütü olma yolunda tüm engellere karşın, azimle yürüyor!

DİSK'e BAĞLI SENDİKALAR

1. **ASİS** 29 26 68
Gazi Mustafa Kemâl Paşa Bulvarı No. 112/16 MALTEPE/ANKARA
2. **BAR-DER-İŞ** 26 60 63
Ankara Cad. Nurlu Han No: 123/4 SİRKECİ İSTANBUL
3. **BASIN-İŞ** 22 61 97 - 27 67 37
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12 CAĞALOĞLU/İSTANBUL
4. **BAYSEN-İŞ** 25 46 05
Necatibey Cad. Sezenler Sok. No: 1/10 YENİŞEHİR/ANKARA
5. **ÇAĞDAŞ GIDA-İŞ**
Cibali Hisaraltı Sok. No. 98 UNKAPANI/İSTANBUL
6. **DEVRİMCİ TOPRAK-İŞ** 18 83 61
Akay Cad. Nizamoğlu Apt. No: 6/6 BAKANLIKLAR/ANKARA
7. **GES-İŞ** 17 98 12 - 25 04 18
Mithatpaşa Cad. Süleyman Sırrı Sok. No. 2 Kat 4 YENİŞEHİR/ANKARA
8. **GIDA-İŞ** 45 89 85
Refik Saydam Cad. No: 3/4 TEPEBAŞI İSTANBUL
9. **HAS-İŞ** 26 45 11
İncili Çavuş Sok. Karadeniz Apt. Kat 1 SULTANAHMET/İSTANBUL
10. **HÜRCAM-İŞ** 27 84 02
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 12/4 CAĞALOĞLU/İSTANBUL
11. **KAPFER GENEL-İŞ** 18 99 87
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No: 53/10 MALTEPE/ANKARA
12. **KERAMİK-İŞ** 27 94 28
Divanyolu, Klodfarer Cad. 12/3 CAĞALOĞLU/İSTANBUL
13. **PETROL KİMYA-İŞ** 28 35 10 - 11
Lâleli, Mimar Kemalettin Mah. Kızıltaş Sok. 7 AKSARAY/İSTANBUL
14. **LASTİK-İŞ** 25 42 70 - 71
Londra Asfaltı, Merter Sitesi TOPKAPI/İST.
15. **MAB-İŞ** 25 20 29 - 25 57 06
Necatibey Cad. Sezenler Sok. Lozan Ap. No. 2/9 YENİŞEHİR/ANKARA
16. **MADEN-İŞ** 48 50 74 - 75 - 76
Barbaros Bulvarı No: 58/2-3-4-5 BEŞİKTAŞ - İSTANBUL
17. **PETKİM-İŞ** 17 48 10 - 25 15 78
İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok. No: 7/13-14-15 ANKARA
18. **SOSYAL-İŞ** **12 59 21 - 25 27 78**
Necatibey Cad. Sezenler Sok. Lozan Apt. No: 2/14 ANKARA
19. **TEK-İŞ** 18 89 99 - 18 83 50
Inkilâp Sok. No: 3/8 YENİŞEHİR/ANKARA
20. **TEK-BANK-İŞ** 25 31 93
Bayındır Sok. No: 37/6 KIZILAY/ANKARA
21. **TEKNİK-İŞ** 17 52 87 - 17 84 20
İzmir Cad. No. 45/13 KIZILAY/ANKARA
22. **TEKSTİL** 26 85 90
Babıâli Cad. Sıhhiye Apt. No: 19/3 CAĞALOĞLU/İSTANBUL
23. **TURİZM-İŞ** 45 73 82 - 49 00 90
İstiklâl Cad. Taksim Palas 27-29/3 BEYOĞLU/İSTANBUL
24. **TÜMKA-İŞ** 25 42 71
Londra Asfaltı, Merter Sitesi Aksaray/İST.
25. **YENİ HABER-İŞ** 29 63 48 - 49 29 71 16
Gazi Mustafa Kemal Bul. Tulluoğlu Ap. No. 71/1-2 MALTEPE/ANKARA

DİSK YAYINLARI

DÜZENLİ YAYINLAR

★ **DİSK AJANSI (Her Salı ve Cuma Günleri çıkar.)**
★ **DİSK AJANSI AYLIK ÖZETİ (Fransızca ve İngilizce olarak her ayın 10. günü çıkar.)**
★ **DİSK DERGİSİ (DİSK'in aylık yayın organıdır.)**

KİTAP VE BROŞÜRLER

1. TÜRK-İŞ çıkmazı, 1967 (Tükendi)
2. DİSK Kuruluş Bildirisi, Anatüzüğü, 1967 (Tükendi)
3. İşçilerin Uyanışı, 1967 (Tükendi)
4. II. Genel Kurul Çalışma Raporu, 1968 (Tükendi)
5. Sıkıyönetim Anayasa'ya aykırıdır, 1970 (Tükendi)
6. DİSK'in 4. mücadele yılı, 1967 (Tükendi)
7. Türk-İş'e verilen Dörtlü Rapor, 1971 (Tükendi)
8. Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı, 1972 (Tükendi)
9. IV. Genel Kurul Raporu, 1973 (Tükendi)
10. Referandum, 1973 (Tükendi)
11. Erdemir Grevinin İçyüzü, 1974
12. Genel Af, 1974
13. Anatüzük, 1974
14. Ortak Pazar ve Türkiye, 1974 (Tükendi)
15. V. Dönemi Çalışma Raporu, 1975
16. V. Genel Kurul Belgeleri, 1975
17. Anatüzük, 1975

DUYURU

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 20 096 814

Dergimize bağışta bulunmak isteyenler, bulundukları yerde bulunan PTT şubelerinden 20 096 814 No. lu Posta Çeki Hesap Numarasına bağışlarını yatırmalıdırlar.

DİSK
9
yıl